bezoekadres
Westerbrink 1
9405 BJ Assen

Aan De colleges van burgemeester en wethouders
en gedeputeerde staten van Drenthe

Verzending per -mail

ons kenmerk	uw brief van/kenmerk	team	bijlage(n)
202400233		Staf	1

behandeld door	telefoon	e-mail	datum
M. van den Berg	0592 - 754569	m.vandenberg@ruddrenthe.nl	10 april 2024

onderwerp
Jaarstukken 2023 RUD Drenthe

Geachte collegeleden,

Het algemeen bestuur RUD Drenthe heeft op 8 april 2024 de jaarstukken 2023 voorlopig vastgesteld. De jaarstukken worden u ter kennisname aangeboden. Deze bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Graag lichten wij in deze brief een aantal punten uit de jaarstukken toe.

Jaarverslag en jaarrekening 2023 RUD Drenthe
In hoofdstuk 1 (Omgevingswaarden) van de jaarrapportage leest u een samenvatting van onze bijdrage aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving. Meer informatie kunt u desgewenst nalezen in de verdiepende hoofdstukken die zijn opgenomen. De uitgebreidere financiële verantwoording over 2023 is opgenomen in hoofdstuk 6 (jaarrekening).

Een mooi resultaat
Het jaarprogramma is voor 102% gerealiseerd. Het aanzienlijk lagere ziekteverzuim percentage (-3,2%) heeft hier o.a. aan bijgedragen. Dit mooie resultaat past binnen de bandbreedte die in eerdere rapportages is genoemd. Hieronder leest u in vogelvlucht over onze inzet voor een schoon en veilig Drenthe:

- Onze piketmedewerkers hebben diverse meldingen behandeld bijvoorbeeld bij afvaldumpingen, zoals restanten van synthetische drugsproductie.
- Er zijn een groot aantal meldingen en vergunningaanvragen beoordeeld en daarnaast zijn milieueffecten getoetst bij ruimtelijke plannen.
- We hebben toezicht gehouden op de toepassing van grond, bagger en bouwstoffen om de schone bodem in Drenthe te behouden. Ook zijn meldingen voor sanering van historische verontreinigingen beoordeeld.
- Vele sloopmeldingen (asbest) zijn beoordeeld en tijdens saneringen zijn controles uitgevoerd. Zo is inmiddels 42% van de asbesthoudende Drentse daken gesaneerd.

- Controles Omgevingsveiligheid zijn uitgevoerd wanneer sprake was van risico's bij het transport van gevaarlijke stoffen. Daarnaast is flink ingezet op de controle van de meldingen voor energiebesparende maatregelen, één van de instrumenten die landelijk ingezet worden om de Nederlandse klimaatdoelstellingen te halen.
- Handhavend optreden vond geregeld plaats. Een vooraankondiging om dit te gaan doen heeft vaak al voldoende effect om overtredingen ongedaan te maken. Daarnaast hebben we gemeenten en de provincie ondersteund met juridische expertise bij bezwaar en beroep.
- Verder hebben we in 2023 een groot aantal klachten van inwoners afgehandeld over geluid, licht en lucht en andere vormen van hinder.

Zo dragen we op proactieve wijze bij aan het verbeteren van de Drentse omgevingskwaliteit.

Onze financiën

Het begrotingsjaar 2023 is afgesloten met een positief rekeningresultaat van €349K, zoals we bij de 8-maandsrapportage reeds schetsten. De algemene reserve heeft eind 2023 een saldo van €289K. Met het rekeningoverschot kunnen we de algemene reserve aanvullen tot het tussen de gemeenten in Drenthe afgesproken niveau van 2,5% van de lasten van de begroting. Dit vindt plaats volgens de door de raden vastgestelde regeling "Samen werken voor Drenthe". Een robuuster weerstandsvermogen stelt ons beter in staat om onverwachte tegenvallers op te vangen.

De reguliere deelnemersbijdragen zijn gebaseerd op het jaarprogramma 2023. Vanwege een meerjarige Rijksuitkering voor energietoezicht is de deelnemersbijdrage lager dan begroot. Via deze uitkering zijn een kleine 5000 uur aan energietoezicht gefinancierd. Hieronder wordt een aantal afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht:

- Minder ontvangen deelnemersbijdragen € 281K (nadeel)
- Lagere incidentele lasten € 199K (voordeel)
- Onvoorzien € 125K (voordeel)
- Renteopbrengsten € 155K (voordeel)
- Minder projectkosten zaaksysteem € 50K (voordeel)
- Hogere overige baten € 55K (voordeel)
- Overige verschillen € 46K (voordeel)

Onze financiën - vervolg

De afrekening over 2023 vindt plaats op basis van de afgesproken verrekensystematiek, waarbij wordt betaald voor de daadwerkelijke inzet. De verrekening is opgenomen in bijlage D van de jaarrapportage.

In de jaarrekening is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen van het dagelijks bestuur. Hierin wordt toegelicht dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming zijn met de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders. De bevindingen van de accountant zijn opgenomen in het concept accountantsverslag (bijlage) en bevatten geen bijzonderheden. De accountant kan voor overheidsinstanties nog geen accountantsverklaring verstrekken vanwege een omissie in landelijke wetgeving, deze wordt spoedig nagezonden.

Met het aanbieden van het jaarverslag en de jaarrekening 2023 verwachten wij u een goed beeld te kunnen geven op de vele activiteiten en ontwikkelingen van de RUD Drenthe. Wij verzoeken u deze jaarstukken door te zenden aan uw raden en staten.

Hoogachtend,
Het dagelijks bestuur van de RUD Drenthe,

De voorzitter,
R.H. Meijer

de secretaris,
M. Heidekamp-Prins

Jaarverslag Jaarrekening 2023

REGIONALE UITVOERINGSDIENST DRENTHE

Colofon

De RUD Drenthe is de omgevingsdienst voor de inwoners en bedrijven van Drenthe. We hebben de milieukennis en -kunde, zijn betrouwbaar, innovatief en toekomstgericht. Samen met onze partners dragen we proactief en resultaatgericht bij aan een belangrijke taak: een schoon en veilig Drenthe. Nu én voor de volgende generaties.

Uitgave 4 maart 2024
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe
Postbus 1017
9400 BA Assen
0800-9102
www.ruddrenthe.nl
Regiegroep@ruddrenthe.nl

Fotografie Voorwoord: Matthias Groeneveld - p5: Jan van der Wolf - p8: INTREEGUE Photography RED - p12, 15, 21, 26, 32, 37, 42, 52: Jan Duker - p38: Viachaslau Krasnou - p47 26kot - p50 isak55 - overige: eigen werk RUD Drenthe

Voorwoord

Met dit jaarverslag kijken we terug op 2023. De praktijk was dit jaar weerbarstiger dan voorzien.

Maatschappelijke ontwikkelingen zoals de stikstof-impasse, extra duurzaamheidsimpulsen of bijvoorbeeld de verbeteropgave van het VTH-stelsel; we voeren ons werk uit in een dynamische omgeving. Zo werd de invoering van de Omgevingswet met 6 maanden uitgesteld. Achter de schermen is hard gewerkt om organisatorisch klaar te staan voor de aangepaste werkwijzen. Ook is de cijfermatige impact van het nieuwe stelsel doorgerekend ten behoeve van de jaarprogrammering en begrotingswijziging 2024.

Het Jaarprogramma 2023 is uiteindelijk voor 102% gerealiseerd met totaal 167.562 uur. Dit mooie resultaat past binnen de bandbreedte realisatie zoals was geprognotiseerd. Het begrotingsjaar 2023 is afgesloten met een positief rekeningresultaat van € 349K, zoals we bij de 8-maandsrapportage reeds schetsten. De algemene reserve heeft eind 2023 een saldo van €289K. Met het rekeningoverschot kunnen we de algemene reserve aanvullen tot het in Drenthe afgesproken niveau van 2,5% van de lasten van de begroting. Een robuuster weerstandsvermogen stelt ons beter in staat om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen.

Er is ongelofelijk hard gewerkt, aan vele verschillende activiteiten met hele bevredigende resultaten. We hadden afgesproken om in 2023 tijdelijk de productie-norm te verlagen. Een beheerste realisatie van uw opgaven en een geleidelijke personele groei is hierdoor goed haalbaar gebleken. In hoofdstuk 1 (omgevings-waarden) leest u over onze bijdrage aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving. In de verdiepende hoofdstukken dienstverlening (2), personeel (3) en organisatie (4) kunt u detailinformatie vinden.

We blijven inzetten op compacte en duidelijke rapportages. Nieuw dit jaar is dat u één geïntegreerd document ontvangt waarin zowel het jaarverslag (deel A) als de jaarrekening (deel B) is opgenomen. Elke deelnemer ontvangt daarnaast een individuele verantwoording over 2023. We hopen dat de nieuwe opzet u als lezer beter bedient.

Dagelijks gaan onze collega's op pad in de regio. We stellen uw vertrouwen in onze expertise daarbij erg op prijs. Een schoon en veilig Drenthe, nu én voor de volgende generaties, is een gezamenlijke inspanning. De prettige ambtelijke en bestuurlijke samenwerking maakt dat we met veel enthousiasme uitzien naar het invoe-ringsjaar van de Omgevingswet én ons jubileum in 2024.

Wij wensen u veel leesplezier en zijn natuurlijk bereid u van een toelichting te voorzien bij vragen.

Inhoud

DEEL A PRODUCT EN DIENSTVERLENING VERANTWOORDING 7

1 OMGEVINGSWAARDEN 8
- 1.1 Afval 8
- 1.2 Bodem 9
- 1.3 Duurzaamheid 10
- 1.4 Geluid 11
- 1.5 Lucht 13
- 1.6 Omgevingsveiligheid 14

2 DIENSTVERLENING
- 2.1 Terugblik per taakveld 15

3 PERSONEEL 26
- 3.1 Strategische personeelsplanning 26
- 3.2 Medewerkertevredenheid en vitaliteit 28
- 3.3 Verzuim en Arbo 28
- 3.4 Inwerken, opleiden 29
- 3.5 Arbeidsmarkt en Young Professional-programma 30

4 ORGANISATIE
- 4.1 Anticiperen en controleren 32
- 4.2 Bedrijfsmatige ontwikkelingen 33
- 4.3 Informatievoorziening 33
- 4.4 Beleidsmatige ontwikkelingen 34
- 4.5 Relatiemanagement 35
- 4.6 Kwaliteit 36

5 FINANCIEEL 38
- 5.1 Samenvatting resultaat 2023 38
- 5.2 Overzicht baten en lasten 2023 41
- 5.3 Verplichte paragraaf: Leges 42
- 5.4 Verplichte paragraaf: Weerstandvermogen en risicobeheersing 43
- 5.5 Verplichte paragraaf: Financiële kengetallen 45
- 5.6 Verplichte paragraaf: Financiering / Treasury 46
- 5.7 Verplichte paragraaf: Bedrijfsvoering 47
- 5.8 Openbaarheidsparagraaf 48

DEEL B FINANCIËLE VERANTWOORDING 49

6 JAARREKENING 50
- 6.1 staat van baten en lasten in de jaarrekening 51
- 6.2 Balans per 31 december 2023 53
- 6.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 54
- 6.4 Toelichting op verantwoording van baten en lasten in de jaarrekening 56
- 6.5 Toelichting op de balans 64
- 6.6 Uitwerking en toelichting rechtmatigheidsverantwoording 70
- 6.7 Niet uit balans blijkende belangrijke financiële verplichtingen 71

BIJLAGEN 73
- A: Bijdrage jaarprogamma per deelnemer in 2023 74
- B: Specificatie afrekening jaarprogramma 75
- C: Specificatie afrekening projecten en vth-taken 76
- D: Totaaloverzicht afrekening jaarprogramma, projecten en VTH-Taken en extra opdrachten 77
- E: WNT-verantwoording 2023 RUD Drenthe 78
- F: Bodemsaneringsprojecten provincie Drenthe 80
- G: Bodemsaneringsprojecten Gemeente Emmen 81
- H: SISA – Verantwoording specifieke uitkeringen 82
- I: Rechtmatigheidsverantwoording 84

Onze professionals werken dagelijks met trots en passie aan uw milieudoelen voor een schoner en veiliger Drenthe. We hebben de unieke expertise ervoor in huis.

Wij beoordelen de milieu-effecten van ruimtelijke plannen en handelen vergunningsaanvragen af die impact hebben op de ruimte om ons heen. We zijn op locatie aanwezig voor controles omgevingsveiligheid wanneer bijvoorbeeld sprake is van risico's bij het transport van gevaarlijke stoffen. Binnen de Veiligheidsregio Drenthe hebben we een taak bij calamiteiten- en rampenbestrijding. Onze piketmedewerkers gaan bijvoorbeeld af op meldingen van afvaldumpingen, zoals restanten van synthetische drugsproductie. We houden toezicht op de toepassing van grond, bagger en bouwstoffen om de schone bodem in Drenthe te behouden. We verwerken meldingen voor de sanering van historische verontreinigingen. Daarnaast leveren we inzet bij de verwijdering van asbestdaken.

Zo is inmiddels 42% van de asbesthoudende Drentse daken gesaneerd. Wij controleren de meldingen voor energiebesparende maatregelen, één van de instrumenten die landelijk ingezet wordt om de Nederlandse klimaatdoelstellingen te halen. En we ondersteunen met juridische expertise, bijvoorbeeld bij een bezwaarschrift op een geweigerde Omgevingsvergunning. Ook treden we handhavend op. Wist u dat een vooraankondiging vaak al voldoende effect heeft om overtredingen ongedaan te maken? We vinden het erg belangrijk om zichtbaar aanwezig te zijn. We reageren dan ook nauwgezet op klachten van inwoners over geluid, licht en lucht en andere vormen van hinder. Zo dragen we op proactieve wijze bij aan het verbeteren van de Drentse omgevingskwaliteit.

DEEL A

Product en dienstverlening verantwoording

1 Omgevingswaarden

De omgevingswaarden zijn de basis van ons werk en vormen een schakel met de nieuwe Omgevingswet. In al ons handelen is het van belang dat de maatschappelijke noodzaak en impact wordt geduid vanuit de omgevings-waarden afval, bodem, duurzaamheid, geluid, lucht en omgevingsveiligheid.

1.1 AFVAL

Afvalbeheer speelt een steeds grotere rol in Nederland en dus ook voor onze dienst. Tijdens onze bedrijfscontroles en bij vergunningverlening besteden we aandacht aan preventie, inzamelen, opslaan en allerlei vormen van verwerken van afvalstoffen.

DRUGSGERELATEERDE DUMPINGEN

In Drenthe worden we steeds vaker geconfronteerd met het dumpen van afval afkomstig van de productie van drugs. Naast dat dit afval schade berokkend aan de bodem en het grondwater is er ook een potentieel risico voor het oppervlaktewater en vindt er verspreiding plaats van gevaarlijke stoffen in de lucht. We hebben gezien dat dit afval in sommige gevallen vermengd wordt met mest met de intentie om het over land te verspreiden. Wanneer hiervan sprake is, ontstaat er een potentieel risico voor de voedselveiligheid.

BBT-CONCLUSIES

Het begrip Beste Beschikbare Technieken (BBT) staat voor de meest doeltreffende methoden die technisch en economisch haalbaar zijn, om emissies en andere nadelige gevolgen voor het milieu van een bedrijf te voorkomen. Bij de meeste (afvalbehandelings-) bedrijven, waar de BBT-conclusie op van toepassing is, zijn actualisatietoetsen uitgevoerd. Hierna zijn brieven verzonden voor aanvullende gegevens en vervolgens zijn we eind 2023 begonnen met het opstellen van de eerste ontwerpvergunningen. Deze procedures zullen in 2024 nog de nodige inzet van ons vragen.

EMISSIES

Emissies zijn zeer divers van aard en samenstelling. Deze kunnen industrieel zijn of agrarisch. Bij vergunningverlening en bij toezicht is hier scherp op gelet. Bij bijvoorbeeld de invoering van het Beter Leven concept bij de pluimveehouderijen is de nodige discussie ontstaan met betrekking tot de veronderstelde milieu-neutrale impact. De emissies bij dit bedrijfsconcept blijken hoger dan aangenomen.

Luchtwassers zien we veel bij industriële en agrarische activiteiten als BBT-oplossing. Zonder zeer stringent toezicht is gebleken dat deze luchtwassers onvoldoende effectief werken. De leverancier beloofd een hoger rendement dan kan worden behaald. De ondernemer heeft niet de kennis om een oplossing aan te dragen. Hier is actief op toegezien.

KETENTOEZICHT

We hebben de samenwerking met de ODG (Omgevingsdienst Groningen) en de FUMO (Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing) op strategisch en tactisch niveau meer kracht gegeven door gezamenlijke belangen vast te leggen en meer kennis uit te wisselen in de verschillende regio overstijgende projecten. Een mooi resultaat is het opstellen van een gezamenlijk Jaarprogramma Ketentoezicht.

Vanuit de samenwerking Noordelijk Ketentoezicht was dit jaar speciale aandacht voor 3 projecten; grondstromen, asbest en co-vergisting. Bij het project co-vergisting zijn 34 geregistreerde co-vergisters in Noord-Nederland bezocht. Tijdens de bezoeken zijn monsters genomen van het digestaat. In de monsters van 23 co-vergisters zijn gehalten aan amfetamine en verhoogde gehalten zware metalen aangetroffen. Er is dit jaar veel inzet gepleegd om de resultaten verder te onderzoeken in nauwe samenwerking met gemeenten en provincies. De 3 projecten zullen ook in 2024 de nodige inzet van ons vragen.

We hebben ook deelgenomen aan het landelijke project Thematische Integrale Transport Controles. Deze controles worden gezamenlijk door de 3 noordelijke provincies, omgevingsdiensten, de landelijke eenheid van de (milieu)politie, IL&T (Inspectie Leefomgeving en Transport), NVWA (Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit) en de RDW (Rijksdienst voor het Wegverkeer) uitgevoerd. Op operationeel niveau werken we ook samen met de waterschappen.

1.2 BODEM

We voeren voor heel Drenthe alle bodemtaken uit. Om de kwaliteit van de bodem in Drenthe duurzaam te beschermen zorgen we voor bodemonderzoek, bodemsanering, toetsing, beoordeling én handhaving. We vinden het ook belangrijk om onze expertise en uitgebreide bodemkennis te delen.

BODEMTAKEN

De uitvoering van de bodemtaken bestond in 2023 uit de volgende drie onderdelen:

- Bevoegd gezag taken Wet bodembescherming (Wbb), concreet uitgewerkt in het provinciaal Programma bodem en ondergrond 2022-2025 + de jaarplannen bodem (gemeente Emmen en Provincie)
- Uitvoering in kader van het Besluit Bodemkwaliteit (alle gemeenten)
- Bodem specialistische advisering

Tussen de gemeenten bestaan verschillen wat betreft ingezette uren. Grootschalige ruimtelijke/infrastructurele ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de bouw van een nieuwe woonwijk hebben ervoor gezorgd dat bij bepaalde gemeenten meer uren ingezet zijn dan bij anderen. Het totaal aantal besteedde uren is binnen de geplande uren gebleven. Ook het aantal transacties op de huizenmarkt heeft invloed op de ureninzet gehad. Hoe meer transacties er in een gemeente zijn, hoe meer aanvragen voor bodemadvies of bodeminformatie er bij ons binnenkomen. Wij zijn afgelopen jaar goed in

staat geweest om bodeminformatieverzoeken waarbij sprake is van haast (vanwege een taxatie) spoedig af te handelen.

VERONTREINING EN SANERING

Bodemvervuilingen die leiden tot onaanvaardbare risico's voor mens, ecologie of verspreiding naar en via het grondwater (de spoedlocaties), zijn grotendeels aangepakt of in uitvoering. Een aantal bodemsaneringen hebben een langere looptijd en zijn op de bodem uitvoeringsagenda blijven staan. Naast de aanpak van de spoedlocaties zijn ook locaties gesaneerd om gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken. Deze saneringen zijn uitgevoerd door gemeenten of initiatiefnemers van de ontwikkeling. In de laatste maanden van dit jaar was er een piek te zien in het aantal aanvragen Wbb. Dit heeft waarschijnlijk te maken gehad met de toen naderende komst van de Omgevingswet. De afhandeling van deze aanvragen vergt veel tijd en loopt door in 2024 omdat veel van deze aanvragen niet compleet zijn waardoor de procedure is verlengd of opgeschort.

In de deelnemersrapportage van de Provincie en gemeente Emmen wordt een gedetailleerde verantwoording over het jaar 2023 gegeven wat betreft de Wbb-taken.

GRONDSTROMEN

Door het toetsen van meldingen aan wet- en regelgeving en het toezicht op de toepassing van grond, bagger en bouwstoffen hebben we bijgedragen aan het behoud van een schone bodem in Drenthe, waarbinnen een duurzaam bodembeheer mogelijk is. Het toezicht op grondstromen heeft op twee manieren plaatsgevonden. Ten eerste heeft er toezicht plaatsgevonden naar aanleiding van meldingen die zijn ingediend. Op deze manier is er gecontroleerd of de werkzaamheden uit de meldingen daadwerkelijk uitgevoerd zijn op de geplande manier. Ten tweede is er ook tijd besteed aan vrijeveld controle. Bij deze manier van controle gaat de toezichthouder niet op pad naar aanleiding van een melding maar gaat hij op zoek naar zaken die niet gemeld zijn terwijl dat wel had gemoeten. Hierdoor hebben we een beter beeld bij de werkzaamheden die plaatsvinden in de provincie. Het doen van vrijeveld controle heeft een preventieve werking doordat mensen geneigd zijn zich meer aan regels te houden indien de mogelijkheid tot controle groter is.

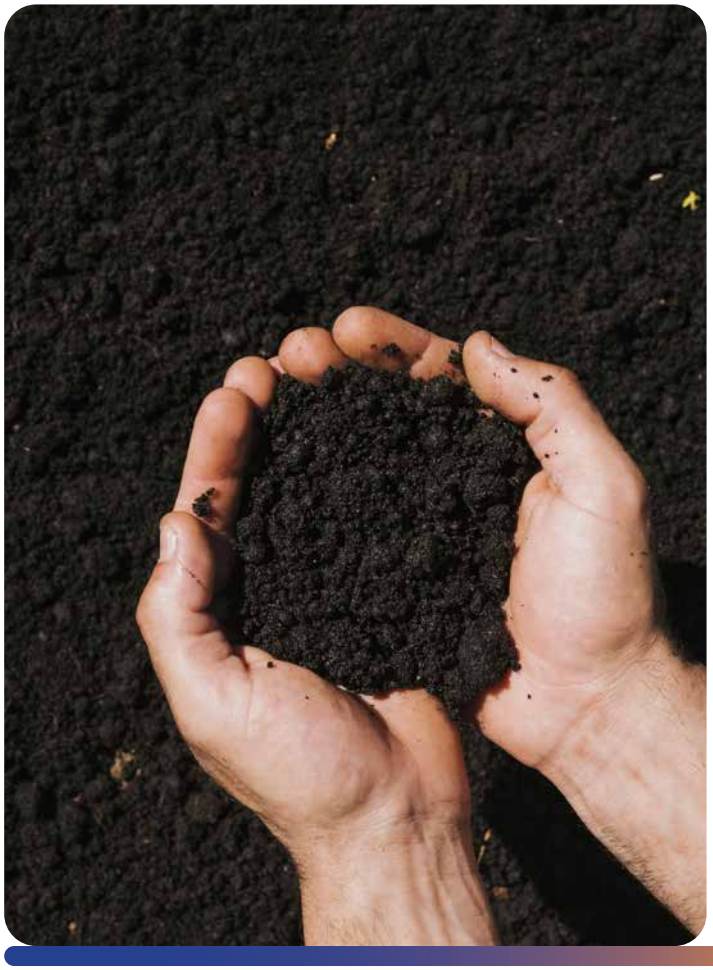

BODEMENERGIESYSTEMEN

In 2023 zagen we dat het aantal aanvragen voor aanleg van gesloten bodemenergiesystemen gestabiliseerd is. We hebben 157 meldingen voor de aanleg van gesloten bodemenergiesystemen afgehandeld. Daarbij gaat het ook om projecten waar bij meerdere woningen gesloten bodemenergiesystemen worden aangelegd. De meldingen voor de gesloten bodemenergiesystemen worden door ons geregistreerd in het Landelijk Grondwater Register (LGR) zodat er bij het aanleggen van nieuwe systemen die elkaar misschien kunnen beïnvloeden rekening mee kan worden gehouden. Ook bij de aanleg van WKO-installaties, het mechanisch boren, is Drenthe breed door ons toezicht gehouden.

1.3 DUURZAAMHEID

Een duurzame samenleving kunnen we alleen realiseren als we duurzamer gaan leven. We helpen mee om de energietransitie tot stand te brengen door te adviseren, voorschriften in vergunningen op te nemen en toezicht te houden.

In het klimaatakkoord van Parijs is vastgelegd dat de wereldwijde klimaatopwarming in 2100 beperkt moet zijn tot 2°C vergeleken met het niveau van vóór de opkomst van de industrie. Tijdens de klimaattop in Dubai is deze koers herbevestigd met de aantekening dat in 2035 de uitstoot van broeikasgassen 60 procent lager moet zijn. In het verlengde hiervan hebben provinciale staten van Drenthe de doelstelling uitgesproken in de vastgestelde Energieagenda 2020 – 2023 om in 2050 energieneutraal te zijn. Deze doelstellingen, die de burger en het bedrijfsleven steeds sterker raken, vragen om concrete maatregelen en plannen in het heden.

ENERGIETRANSITIE EN ENERGIENEUTRALITEIT

De grote belangstelling voor de stimuleringsregeling voor opwekking van duurzame energie heeft veel extra werk met zich meegebracht (bijvoorbeeld de aanvragen voor monovergistingsinstallaties).

De beperkingen en vertragingen bij de productie van groen gas door middel van een co-vergister betekenen dat het ministerie van EZ de doelstelling van 1,6 miljard m3 groengas productie in 2023 niet heeft kunnen behalen. De ambtelijke traagheid van de ministeries van LNV en EZ heeft diverse bevoegde gezagen doen besluiten daar niet op te wachten en hun bestuurlijke verantwoording te nemen waar het gaat om vergunningsaanvragen.

ENERGIETOEZICHT

Een belangrijke klimaatdoelstelling is het met 49% verminderen van de CO2-uitstoot in 2030 (ten opzichte van 1990). Dit doel kan onder andere bereikt worden door het doorvoeren van energiebesparende maatregelen bij bedrijven. Het houden van toezicht hierop is één van de instrumenten die landelijk ingezet wordt om de Nederlandse klimaatdoelstellingen te halen.

In Drenthe hebben 33 bedrijven de verplichting om een elektronisch Milieujaarverslag (e-MJV's) in te dienen. Het is relevant dat het door bedrijven jaarlijks te maken e-MJV goed wordt opgesteld omdat dit voor monitoring wordt gebruikt. Voldoet een bedrijf niet aan de verplichting dan wordt er een handhavingstraject ingezet. We hebben dit jaar bij het beoordelen van de e-MJV's extra aandacht besteed aan de module lucht. Hierdoor hebben we meer inzicht in onder andere locatie van de emissiepunten, afgas karakteristieken, juiste berekening van emissies en emissies van stoffen in de leefomgeving.

WINDENERGIE

Vanwege de duurzaamheidopgave zijn op vele plaatsen windmolens geplaatst. Drenthe kent twee grote parken: Oostermoer en Drentse Monden. Deze windparken zijn als extra opdracht opgenomen in het Jaarprogramma 2023. Daarnaast zijn ook elders in Drenthe initiatieven voor windmolens. Deze activiteiten veroorzaakten op verschillende wijze overlast. Geluidsoverlast, waaronder ook Laag frequent geluid, en slagschaduw zijn belangrijke aspecten daarbij.

DUURZAME MOBILITEIT

Op grond van het Besluit C02- reductie werkgebonden personenmobiliteit dienen werkgevers met meer dan 100 werknemers gegevens met betrekking tot de zakelijke- en woon-werkmobiliteit te rapporteren. De toezichts- en handhavingstaken met betrekking tot deze rapportageverplichting gaan een basistaak worden voor de RUD Drenthe. In 2023 is deze taak voorbereid.

1.4 GELUID

Geluid is een belangrijke omgevingswaarde in het milieu omdat geluid vervelend kan zijn. Het kan effect hebben op onze gezondheid. Daarom zijn er regels voor geluid. Onze specialisten houden toezicht op het naleven daarvan en bij klachten komen we langs met professionele meetapparatuur. Bovendien leveren we met ons advies een bijdrage aan omgevingsplannen en omgevingsvergunningen.

Geluidbelasting en geluidbeleving spelen een belangrijke rol in de samenleving. Geluidoverlast heeft direct effect op de woonbeleving. Als mensen regelmatig aan te veel en te hard lawaai worden blootgesteld kan dat grote gevolgen hebben voor de gezondheid. Je kunt hierbij onder andere denken aan een te hoge bloeddruk last van het hart maar bijvoorbeeld ook psychische problemen als gevolg van de onrust en irritatie. Met de groei in vergunningaanvragen en meldingen neemt het geluidswerk ook toe (advies, vergunningverlening en toezicht en handhaving). In de urenbesteding voor 2023 is dit, net als het jaar daarvoor, goed terug te zien.

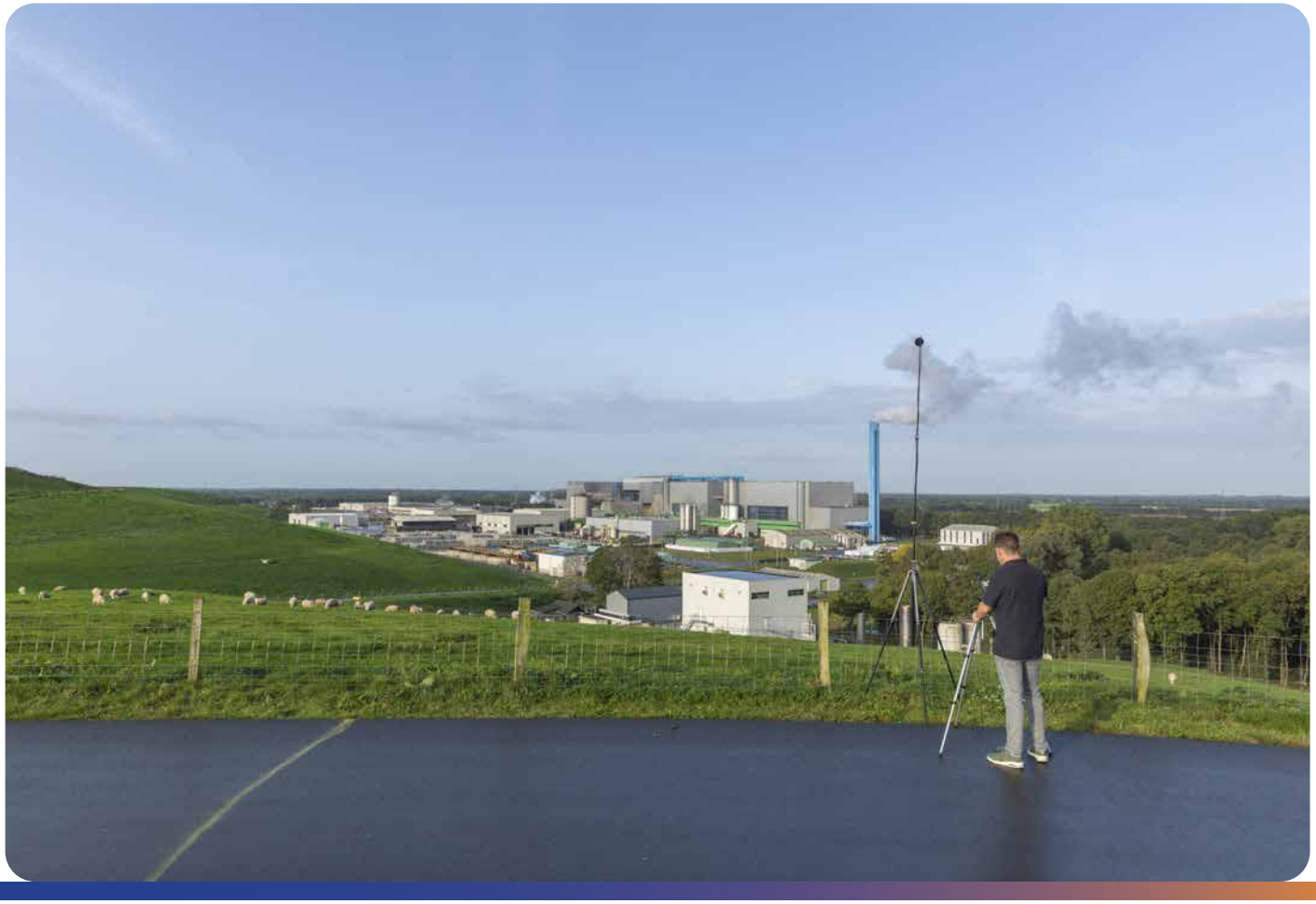

OMGEVINGSVERGUNNINGEN EN MELDINGEN

Niet alleen geven we adviezen bij vergunningverlening en als onderdeel van meldingen. We hebben ook werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van industrielawaai, geluidzonering, weg- en railverkeerlawaai en voor het vaststellen van hogere grenswaarden. Voor gezoneerde industrieterreinen verplicht de Omgevingswet ons om deze om te zetten naar een nieuwe systematiek. In noordelijk 3N-verband zijn hier voorbereidingen voor getroffen. Daarnaast is beheer op bestaande zones uitgevoerd.

GELUIDADVIEZEN EN METINGEN

In 2023 zijn veel evenementen georganiseerd waarbij advieswerk en geluidsmetingen nodig waren. Deze werkzaamheden behoren tot ons reguliere werkpakket. Geluidsmetingen als gevolg van overlast en als toets bij evenementen zijn tijdrovend. Gezien de minimale milieu impact krijgen dergelijke werkzaamheden vaak een lagere prioriteit. Er zijn extra werkzaamheden uitgevoerd t.b.v. horeca geluidrondes. Geluidmetingen drukken voor 2023 zwaar op de beschikbare uren. Een goede balans in ons werk is dan ook belangrijk. Daar waar het nodig is laten we het analytisch meetwerk over aan adviesbureaus, de interpretatie en advisering daarover is wel onze kerntaak. Metingen krijgen meer waarde wanneer ter plaatse ook wordt uitgelegd wat het effect is of kan zijn.

Geluidsadvies hebben we uitgevoerd voor initiatieven, vergunningaanvragen en bestemmingsplannen. Ook bij windmolens en installaties zoals warmtepompen, airco's, generatoren en dergelijke geven wij geluidsadvies. Voor laagfrequent geluid (LFG) zien we een duidelijke trend. Dit wordt verklaard door de toename van het aantal LFG producerende bronnen. Voor LFG ontbreekt heldere wet- en regelgeving. Onderzoek naar een bron kan jaren kosten terwijl uiteindelijk niet gehandhaafd kan worden. Het is een landelijk maatschappelijk probleem waarbij wij met name voor de Omgevingsdienst NL een rol zien. Dit is de vereniging van de 29 regionale uitvoeringsdiensten in Nederland, die het probleem op de landelijke politieke agenda kan zetten.

GELUIDKLACHTEN

Ook in 2023 was er sprake van veel klachten op het gebied van warmtepompen en airco's. Deze ontwikkeling blijft zorgwekkend. We zijn steeds meer tijd

kwijt met geluidmetingen bij deze klachten. We zien een duidelijke toename van het werk. Alhoewel het Bouwbesluit 2012 per 1 april 2021 is aangepast met een artikel waarin nieuwe geluidseisen worden gesteld aan buiten opgestelde installaties op de erfgrens, levert dit nog niet de mogelijkheid tot goede regulering. Ook in 2023 vergde dit enige creativiteit van onze adviseurs. Ook in het licht van de Omgevingswet vraagt dit onderwerp de nodige aandacht.

Klachten kunnen effect hebben op het verloop van activiteiten. Zo is door één van onze deelnemers op grond van het sentiment van geluid in de omgeving (en niet zozeer de berekende waarden) de aanleg van een nieuwe padelbaan geweigerd. Ook moeten soms eerst maatregelen ten behoeve van geluidsreductie worden genomen. We zien dat preventie in de vorm van advies en overleg met klagers en veroorzakers ter plaatse goed werkt.

1.5 LUCHT

Geur kan voor veel overlast zorgen en vervuilde lucht is schadelijk voor het milieu en de gezondheid. Daarom werken we onder andere samen met de provincie aan het Schone Lucht Akkoord. We doen ook onderzoek naar en adviseren over de luchtkwaliteit in Drenthe. Zo is de RUD Drenthe gespecialiseerd in het opstellen van lucht- en geurvoorschriften voor omgevingsvergunningen.

LUCHT- EN GEURADVIEZEN

In Drenthe zijn gezien de vele industriële en agrarische activiteiten de expertises lucht en geur belangrijke adviesonderdelen. Het zijn ook onderwerpen die steeds vaker een hoge prioriteit hebben. Onze adviseurs zijn veel tijd kwijt (locatiebezoeken, informatieanalyse) om een goed advies op te kunnen stellen.

Voor het herkennen, opsporen en gebruik van Zeer Zorgwekkende stoffen (ZZS) gelden specifieke regels om uitstoot te verminderen en het effect op de leefomgeving te minimaliseren. Het weren van ZZS heeft een groot maatschappelijk belang en hiermee bestuurlijk gewicht. Belangrijk zijn actuele ontwikkelingen zoals “Best Beschikbare Technieken (BBT)”. Een duidelijke trend is dat we steeds vaker te maken hebben met (fijn)stofemissies en formaldehyde. Aangezien wij de expertise niet altijd voldoende in huis hebben is samenwerking met andere Omgevingsdiensten belangrijk.

FIJNSTOF

Fijnstof (de primaire fractie van PM10 en PM2,5) vormt steeds vaker een gezondheidsprobleem als gevolg van uitstoot van industriële en agrarische activiteiten. We zien een duidelijke toename in de problematiek. De expertise is niet altijd in huis. Via landelijke kanalen monitoren we de ontwikkelingen op dit vlak.

STIKSTOF

De stikstofproblematiek was ook in 2023 een lastig aspect bij de uitvoering van agrarische vergunningverlening. Van steeds meer emissiearme stalsystemen blijkt de emissiereductie minder goed te zijn dan verondersteld. Dit probleem speelt landelijk. Hierdoor zijn een aantal agrarische WABO (Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht) aanvragen op de plank blijven liggen. De provincie kan vooralsnog geen toestemming (VVGB) afgeven. De Wnb (Wet natuurbescherming) werkt ook door in de WABO-vergunningen waar de RUD Drenthe mee bezig is. De provincie is aan zet, daarna kunnen we hopelijk weer overgaan tot vergunningverlening.

ASBEST

Wat we zien is dat veel saneringsbedrijven onze inzet waarderen. Het vertrouwen groeit, en ze gaan niet bij elke opmerking meer in de ankers. We zijn welkom op basis van onze unieke expertise, en dit maakt ons werk mooier en veiliger. Bij de inventarisatie asbestdaken in Drenthe (2018) werd 5,2 miljoen m2 aanwezige asbestplaten geconstateerd. De acties in Drenthe rond de verwijdering van asbestdaken hebben er inmiddels toe geleid dat van de daken die begin 2018 nog asbesthoudend waren inmiddels 42% is gesaneerd. Dit is 5% meer dan in 2022. Het verwerpen van het asbestdakenverbod in de Eerste kamer in juni 2019 heeft ertoe geleid dat de bereidheid om asbestdaken te vervangen flink is teruggelopen. Uit onderstaande figuur valt op te maken dat gemiddeld zo’n 46.500 m2 per kwartaal wordt gesaneerd. Dit wordt mede gestimuleerd door de werkgroep asbestdaken waarin de Drentse gemeenten, de provincie en de RUD Drenthe zijn vertegenwoordigd.

FIGUUR 1 OPPERVLAKTE GESANEERDE ASBESTDAKEN

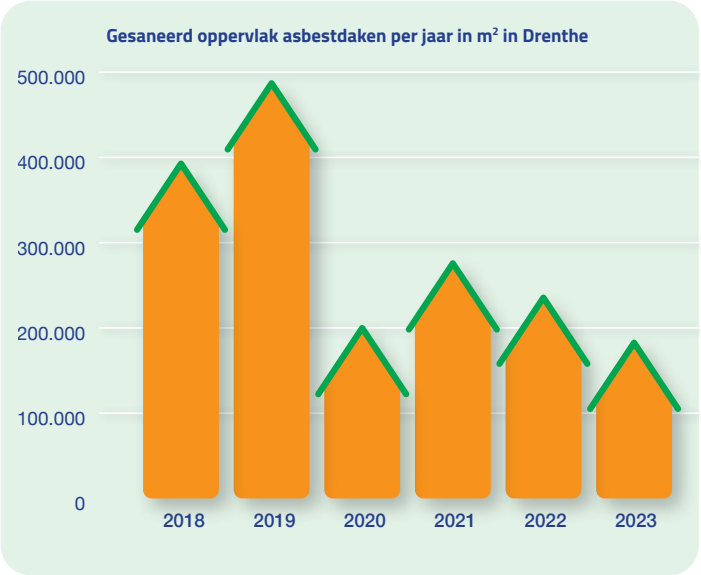

GEURKLACHTEN

Er zijn veel geur en luchtklachten binnengekomen. Dit lijkt een sterk stijgende trend. Het behandelen van de klachten is intensief en het is lastig grip te krijgen op geur. De meetmethode is lastig en beleving is verschillend. Het is bij de afhandeling belangrijk om goed uitleg te kunnen geven, bijvoorbeeld over de mogelijke risico's van luchtemissies voor de volksgezondheid. In 2023 is dan ook nauwe samenwerking met adviesbureaus, gemeenten en GGD gezocht.

Centraal instrument monitoring luchtkwaliteit (CIMLK) Om de luchtkwaliteit in Nederland te verbeteren is monitoring nodig. Het doel van monitoring is het bewaken van de luchtkwaliteit en het tijdig signaleren van overschrijdingen van de omgevingswaarden. Het CIMLK is vanaf 1 januari 2023 de nieuwe centrale monitoringstool. De luchtkwaliteitsgegevens van Nederland zijn op één plaats voor iedereen beschikbaar zijn. Deelnemers aan het SLA (Schone lucht akkoord) dienen om het jaar luchtkwaliteit gegevens aan het systeem aan te leveren.

In 2023 zijn wij bezig geweest om het belang van CIMLK Drenthe breed onder de aandacht te brengen. Met de tool krijgen de besturen een beter beeld van hun lokale situatie, inclusief mogelijke of dreigende knelpunten. Op basis van deze detail-concentratiekaarten kunnen omgevingsplannen vervolgens beter ingericht worden en de basis vormen van goed geurbeleid.

1.6 OMGEVINGSVEILIGHEID

Met omgevingsveiligheid wordt gezorgd dat we gezond en veilig kunnen wonen, werken en recreëren in Drenthe, maar dat er tegelijk ruimte is voor economische groei. We adviseren omtrent het gebruik, de opslag en het transport van gevaarlijke stoffen en de veiligheid van inrichtingen. Natuurlijk houden we ook toezicht en werken we samen met hulpdiensten aan calamiteitenplannen. Ook nieuwe duurzame energiebronnen en technologieën moeten getoetst worden aan omgevingsveiligheid.

ENERGIETRANSITIE

De energietransitie is in volle gang. Wij kregen in 2023 weer meer verzoeken voor het plaatsen van energieopslagsystemen (EOS). Het betreft bijvoorbeeld waterstof en ook steeds meer lithium-ion accu's. Hier zijn recentelijk ook richtlijnen voor opgesteld. Voor bedrijven met energieopslagsystemen is maatwerk nodig in het kader van zorgplicht. Het voorkomt en beperkt incidenten.

VERGUNNINGEN EN TOEZICHT

Bij activiteiten rond monovergisters, windmolens en energieopslagsystemen is omgevingsveiligheid een belangrijk aspect waarbij aan wettelijke eisen moet worden voldaan. Ook transportbewegingen en opslaglocaties (bijv. gevaarlijke stoffen en explosieven) zijn activiteiten waarbij we toetsen of de omgevingsweiligheid afdoende is geborgd. Ook voert de RUD Drenthe alle vuurwerkcontroles uit.

We maken gebruik van het Register Externe Veiligheidsrisico's (REV). Dit systeem is bedoeld om alle grotere risico's met gevaarlijke stoffen vast te leggen. De risicodata uit het oudere RRGS zijn in 2023 volledig omgezet naar het REV.

2 Dienstverlening

Het jaarprogramma is voor 102% gerealiseerd. Een mooi resultaat en groot verschil met de 92 % realisatie in 2022. Scherper en vroegtijdig anticiperen op afwijkingen, keuzes en effecten was dit jaar noodzakelijk gezien ons dynamische werkveld.

INZICHT IN PRODUCTIE

JAARPROGRAMMA 102%

INZICHT IN FINANCIËN 98,6%

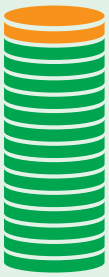

2.1 TERUGBLIK PER TAAKVELD

Bij de planning van het werk en de uitvoering van onze taken wordt er een risico's afweging gemaakt. Wanneer de vraag de capaciteit overstijgt wordt in overleg afgestemd welke prioriteit moet worden toegekend. Dit is afhankelijk van de milieurisico's enerzijds en de bestuurlijke risico's anderzijds. Er hebben zich in 2023 geen noemenswaardige risico's voorgedaan.

De onderstaande prioriteiten volgorde werd bij onze zaakafhandeling aangehouden:

1. vraaggestuurd DM en n- DM
2. planbaar DN en n-DM
3. indirect productief
4. onvoorzien extra

"Als eind dertiger zocht ik naar een omscholingstraject die aansluit op mijn voorgeschiedenis in de techniek. Bij de RUD Drenthe kan ik als toezichthouder milieu mijn ervaring en technische kennis elke dag goed toepassen. Binnen een jaar heb ik de HAMIL (Handhaving Milieu) opleiding afgerond en kreeg ik een vast contract. Ik ben blij met de keuze die ik heb gemaakt en dankbaar dat ik deze kans heb gekregen. Het is bij de RUD Drenthe heel plezierig werken in een dynamisch werkveld. Zo ligt nu de focus op het leren werken onder de nieuwe Omgevingswet".

***Leon Wesselink**, zij instromer Toezicht MKB*

2.1.1 VERGUNNEN BESLUITEN MELDEN EN ONTHEFFEN

Ten behoeve van de vergunningproducten is in 2023 weer veel werk verzet. De totale ureninzet op deze producten komt grotendeels overeen met de geplande uren. Op productniveau zijn er wel nuanceverschillen te benoemen.

Het aantal aanvragen voor het oprichten van mono-vergistingsinstallaties was veel groter dan voorzien. Ook zijn een groot aantal meldingen Activiteitenbesluit ingediend die in 2023 bijna allemaal zijn afgehandeld. Deze zaken hebben veel tijd gekost. Daarom is ook relatief veel tijd geschreven op vakinhoudelijk overleg (informatie delen, afspraken maken en werkwijzen vaststellen). Bij de aanvragen van de monovergisters was de informatie over de na-vergisters niet compleet of niet duidelijk in de aanvraag aangegeven. Dit heeft als gevolg gehad dat er in 2024 nog aanvullende aanvragen gaan komen.

Daarnaast is het opvallend dat we veel aanvragen voor oprichtings- en veranderingsvergunningen hebben ontvangen en behandeld. Dit heeft mogelijk een link met de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet. Vanwege onzekerheden en onduidelijkheden bij de initiatiefnemers onder de Omgevingswet zijn in 2023 nog veel aanvragen voor een omgevingsvergunning onder de Wabo ingediend. In de laatste maanden van 2023 is bij het toetsen van enkele meldingen en het opstellen van enkele omgevingsvergunningen alvast een doorkijkje opgenomen naar de Omgevingswet.

Veel gemeenten zijn helaas nog steeds niet goed op de hoogte van de STANDUR-afspraken. Communicatie binnen de gemeenten hierover is voor verbetering vatbaar. Men weet vaak niet welke zaak-en product-type ingevuld dient te worden het LOS. Hierdoor wordt regelmatig gekozen voor integraal advies. De afhan-deling van taken in het LOS kan aanzienlijk verbeterd worden. Zaken blijven nu te lang open staan.

2.1.2 TOEZICHT EN HANDHAVEN

De RUD Drenthe voert toezicht uit en handhaaft op alle milieubelastende activiteiten en regulerende taken waarvoor we de uitvoering doen. Dit doen we om ervoor te zorgen dat alle bedrijven in Drenthe zich houden aan de milieuregels. Toezicht is het meest planbare en kwantificeerbare deel van onze kerntaak. Wij passen in al ons werk de Landelijke handhavings-strategie (LHS) toe. Ondanks vacatures, ziekte en een gespannen arbeidsmarkt konden we de toezichtstaken conform de programmering uitvoeren.

MILIEUTOEZICHT

We werken steeds intensiever samen met onze keten-partners. Dit maakt ons als overheden slagvaardig bij het voorkomen en wegnemen van milieuschade. Daar waar het kan trekken we samen op in handhavings-trajecten. Daarnaast zien we toe op onder andere de uitvoering van bodemsanering, grondverzet, aanleg WKO-systemen (warmte/koude opslag), asbest en vrije veld controles (toezicht gebiedsgericht milieu). Dit gebiedsgericht milieu toezicht wordt ingezet om illegale grondstromen en activiteiten in of op de bodem op te sporen.

Dit jaar hadden we speciale aandacht voor het vergoten van onze kennis als het gaat om de werking van luchtwassers en emissiearme huisvesting van landbouwhuisdieren bij agrariërs. Dit maakt dat we vaker constateerden dat deze voorzieningen niet voldoen aan de eisen. Door in overleg te gaan met de eigenaar en waar nodig handhavend op te treden zorgen we voor een juiste werking. Op deze wijze dragen we bij aan het reduceren van de stikstof-depositie.

Door het op juiste wijze plegen van interventie hebben we ervoor gezorgd dat twee grote internationaal opererende bedrijven weer in compliance zijn met milieuwet- en regelgeving. De milieurisico's die hiermee gepaard gingen zijn daardoor aanzienlijk gereduceerd.

RISICOGERICHT TOEZICHT (RGT)

RGT vloeit voort uit juiste registraties van controles wat goed was en wat de overtredingen zijn. Doordat dat verbetert, geeft het meer inzicht waar de meeste overtredingen zitten. Het geeft inzicht in wat voor overtredingen er zijn, maar ook wat goed gaat. Het product 116 RGT (+extra) is opgedeeld in gepland en ongepland toezicht. Het uitvoeren van fysieke controles bij pluimveehouderijen is ook in 2023, door het langdurig aanwezig zijn van vogelgriep, nauwelijks mogelijk geweest. Hierdoor is het aantal geplande controles bij IPPC-bedrijven, binnen de branche Agrarisch, achtergebleven ten opzichte van hetgeen was gepland.

In onderstaande tabel is voor het geplande toezicht, per soort en branche, inzichtelijk gemaakt welke zaken er in 2023 zijn afgehandeld.

TABEL 1 GEPLAND TOEZICHT

	BRANCHE			TOTAAL
	AGRA-RISCH	MKB & GEBOUWEN	AFVAL & INDUSTRIE	
IPPC	22	0	27	**49**
RGT 80%	136	283	111	**530**
Steekproef 20%	27	81	28	**136**
Toezicht vuurwerk	2	71	0	**73**
TOTAAL	**187**	**435**	**166**	**788**

Het ongeplande toezicht bestaat meestal uit hercontroles, voortkomend uit gepland toezicht. In de Drentse Maat is een inschatting gemaakt van het percentage hercontroles ten opzichte van het aantal uitgevoerde controles (40%). In 2023 was dit percentage 90% en daarmee veel hoger dan het genoemde ingeschatte percentage. Dit hoge percentage is mede het gevolg van risico gericht toezicht en het op de juiste wijze hanteren van de LHS. Ongepland toezicht ontstaat mede door signalen uit het veld. Deze signalen kunnen komen vanuit onze eigen medewerkers, van u als deelnemer en van onze ketenpartners. Ook hebben wij 93 opleveringscontroles uitgevoerd. De uren die hiervoor gemaakt zijn komen niet ten laste van de uren die ingebracht zijn voor RGT, maar komen ten laste van de producten vergunningverlening (101 t/m 106).

TABEL 2 ONGEPLAND TOEZICHT

	AANTAL
ADMINISTRATIEVE CONTROLES	215
GEVELCONTROLES	73
HERCONTROLES	447
HERCONTROLE JURIDISCH	265
OPLEVERINGSCONTROLES	93
DIVERSEN	212
TOTAAL	**1305**

NALEEFGEDRAG

Belangrijk onderdeel van het risico gericht toezicht is wat we noemen naleefgedrag. Het naleefgedrag is binnen de risicomatrix, zoals deze bij risicogericht toezicht wordt toegepast, de belangrijkste indicator voor de effectiviteit van de toezichtstrategie. Dit aspect wordt per branche gemonitord via het aantal overtredingen gerelateerd aan het mogelijke milieueffect.

TABEL 3 OVERTREDINGEN PER BRANCHE

MILIEURISICO INSCHATTING OVERTREDING	AANTAL OVERTREDINGEN PER BRANCHE		
	AGRARISCH	MKB & GEBOUWEN	AFVAL & INDUSTRIE
Lage milieuschade	23	36	49
Geringe milieuschade	128	565	53
Matige milieuschade	100	49	12
Dreigende en/ of onomkeerbare milieuschade	41	151	113
TOTAAL	**292**	**801**	**227**

Naast het inzichtelijk maken van het aantal overtredingen per branche en mogelijke effecten van de overtredingen is het goed om te beoordelen wat de impact van het toezicht op de branche is. Hierin zit overigens wel een paradox, met RGT beogen we daar onze toezicht capaciteit in te zetten waar dat het meest nodig is en aan de andere kant willen we een beter naleefgedrag bewerkstelligen. We zien binnen de drie branches diverse subbranches met hun eigen naleefgedrag. Is het naleefgedrag van een subbranche niet goed dan ontvangt deze subbranche meer toezicht dan aan een subbranche met een goed naleefgedrag.

TABEL 4: TRENDANALYSE

BRANCHE	AANTAL CONTROLES	AANTAL OVER-TREDINGEN	SCORE MILIEU-RISICO	HOEVEELHEID OVERTREDINGEN PER CONTROLE	GEMIDDELD	MILIEURISICO PER OVERTREDING	GEMIDDELD
Agrarisch 2021	270	491	1351	1,8	2,4	2,8	2,7
Agrarisch 2022	148	561	1498	3,8		2,7	
Agrarisch 2023	187	292	743	1,6		2,5	
MKB&Gebouwen 2021	322	361	1017	1,1	2,0	2,8	2,6
MKB&Gebouwen 2022	301	895	2323	3,0		2,6	
MKB&Gebouwen 2023	435	801	1917	1,8		2,4	
Afval&Industrie 2021	103	190	522	1,8	2,0	2,7	2,8
Afval&Industrie 2022	121	352	1024	2,9		2,9	
Afval&Industrie 2023	166	227	643	1,4		2,8	

In bovenstaande tabel is per branche het aantal geplande controles en de totale hoeveelheid geconstateerde overtredingen weergegeven. Voor deze overtredingen is, overeenkomstig de classificering uit de LHS, het totale milieurisico bepaald. Vervolgens is bepaald hoeveel overtredingen per controle zijn geconstateerd en wat het milieurisico per overtreding is geweest.

Voor alle drie branches geldt dat er in 2023 minder overtredingen per controle zijn geconstateerd dan dat in 2022 het geval is geweest. De hoeveelheid geconstateerde overtredingen ligt in 2023 ook lager dan het driejaar gemiddelde. Het milieurisico per overtreding was in 2023 gelijk aan het driejaar gemiddelde, met een impact die ligt tussen geringe en matige milieuschade. Alhoewel het aantal overtredingen per controle naar beneden is gegaan is de milieuschade door de overtredingen in 2023 niet significant lager dan het gemiddelde. We trekken hieruit de conclusie dat we middels RGT onze toezichtcapaciteit daar inzetten waar dat het meest noodzakelijk is.

ENERGIETOEZICHT

In het Jaarprogramma 2023 zijn alleen de uren energietoezicht opgenomen die ten laste komen van de deelnemers. De uren die worden gefinancierd vanuit SPUK, zijn niet opgenomen in het Jaarprogramma 2023. In totaal is voor dit product dus meer inzet geleverd dan in het Jaarprogramma staat. De totale geraamde inzet op energietoezicht bedraagt 6.596 uur. Hiervan is 6.306 uur (96%) daadwerkelijk ingezet. Er zijn 391 energiecontroles uitgevoerd. Tijdens de controles zijn 810 overtredingen, waarvan er inmiddels 397 ongedaan zijn gemaakt, geconstateerd. Deze uren worden dus vanuit 2 bronnen gefinancierd.

Op 1 juli 2019 is de informatieplicht energiebesparing opgenomen in het Activiteitenbesluit. In dit besluit is voorgeschreven dat bedrijven, met een elektriciteitsverbruik van meer dan 50.000 kWh of 25.000 m3 aardgasequivalent, alle maatregelen op het gebied van energiebesparing dienen te nemen met een terugverdientijd korter dan 5 jaar. Voor deze bedrijven geldt ook dat zij ons moeten informeren over de voortgang van de implementatie van de energiebesparende maatregelen. Op 1 juli 2023 is de informatieplicht energiebesparing geactualiseerd met een nieuwe lijst met erkende maatregelen. Bovendien geldt de informatieplicht energiebesparing nu ook rechtsreeks voor vergunningsplichtige bedrijven. Voor grootverbruikers (verbruik boven 10.000.00 kWh en/of 170.00 m3 aardgas) geldt een onderzoeksplicht energiebesparing. Deze verandering heeft ertoe geleidt dat er in 2023 meer rapportages ingediend zijn dan in voorgaande jaren. Wat we zien, is dat de kleine ondernemer onze raad en hulp erg kan waarderen, en daarna zelfstandig op juiste wijze een melding doet. Dat is voor de adviseurs en toezichthouders mooi om te ervaren.

TABEL 5 RAPPORTAGES INFORMATIEPLICHT ENERGIEBESPARING

RAPPORTAGE JAAR	AANTAL INGEDIENDE RAPPORTEN
2019	1.234
2020	249
2021	316
2022	78
2023	1.491

TABEL 6 RAPPORTAGES ONDERZOEKSPLICHT ENERGIEBESPARING

RAPPORTAGE JAAR	AANTAL INGEDIENDE RAPPORTEN
2023	22

ASBEST

We hebben in 2022 de formatie voor asbest op het gewenste niveau gebracht. De ingebrachte uren voor het product asbest worden met 6% overschreden. Deze overschrijding wordt met name veroorzaakt door het inzetten van strafrecht bij illegale asbestsaneringen.

Wij hebben 100% van de ingediende reguliere asbestsloopmeldingen beoordeeld op ontvankelijkheid en waar mogelijk geaccordeerd. Dit doen wij omdat zonder deze accordering een asbestsanering niet gestart mag worden.

Van de 1.528 asbest toezichtzaken zijn er 259 administratieve nacontroles. Dit zijn controles waarbij getoetst wordt op het (tijdig) aanleveren van stortbonnen, vrijgaven en dergelijke in het Landelijk Asbest Volg Systeem (LAVS). De andere zaken betreffen controles tijdens asbestsaneringen en komt overeen met 55% van de ingediende asbestsloopmeldingen. Dit is meer dan de in 2018 afgesproken 45%. Echter sommige asbestsloopmeldingen hebben betrekking op grote asbestsaneringsprojecten. Voor een dergelijk project wordt één asbestsloopmelding ingediend, welke betrekking heeft op bijvoorbeeld meerdere woningblokken of een flatgebouw. Dergelijke grote asbestsaneringsprojecten worden door ons meerdere malen bezocht. Hierdoor valt in 2023 het percentage asbest toezichtzaken ten opzichte van de ingediende sloopmeldingen hoger uit.

TABEL 7 ASBEST SLOOPMELDINGEN

PRODUCT	AANTAL
Advisering asbest inventarisatierapport (mutatie)	553
Advisering asbest inventarisatierapport (regulier)	1695
Toezicht asbest	1528
TOTAAL	3776

Ketentoezicht

In 2023 is er 3.494 uur aan ketentoezicht besteed. Dit is bijna gelijk aan het totaal aantal uren wat is opgenomen in het jaarprogramma. In 2023 zijn er tijdens deze transportcontroles 40 processen verbaal opgemaakt voor het niet naleven van milieuwet- en regelgeving.

Bestuursrechtelijk handhaven

De ingezette stijgende lijn in handhaving van voorgaande jaren zet ook in 2023 door. Er zijn in totaal 56% meer handhavingszaken (dwangsom) gestart wat tot een flinke productie heeft geleid, maar uiteindelijk

"Wat ik mooi vind, is dat ik de tijd kreeg om volledig in de materie te duiken. Er ging één collega met pensioen en dat zijn grote schoenen om te vullen. Maar de RUD Drenthe biedt een werkomgeving waarin je kunt leren én jezelf kunt ontwikkelen. Ik heb integrale veiligheidskunde gestudeerd en ben vorig jaar in vaste dienst gekomen. Het is prettig om vastigheid te hebben, zo weet ik de eerste paar jaren wat ik kan verwachten en bestaat er een goede werk-privébalans. Externe veiligheid is een boeiend vakgebied, het raakt zowel de mens als de omgeving. We hebben een klein clubje experts externe veiligheid die in noordelijk verband vaak samenwerken. Deze wisselwerking met FUMO en ODG maakt mijn werk divers. "

***Jelko Buma**, Junior Adviseur Externe Veiligheid.*

ook tot een schoner en veiliger Drenthe. We zien ook dit jaar weer dat een vooraankondiging al voldoende aanleiding geeft tot het staken van overtredingen. Slechts in 19% van de handhavingszaken is het werkelijk tot een formeel besluit gekomen. We zien in 2023 een verdubbeling van het aantal bestuursdwangbesluiten (van 2 naar 4). In slechts één geval hebben we daadwerkelijk bestuursdwang moeten uitvoeren, in de andere gevallen hebben ondernemers het zelf nog kunnen oplossen. Het aantal invorderingen is ook toegenomen, maar aanzienlijk minder sterk, wat betekent dat zelfs na het nemen van een handhavingsbesluit de meeste overtredingen opgelost zijn. Invorderingen hebben onder andere plaatsgevonden in de horecasector waar geluidsovertredingen werden geconstateerd, maar ook bij agrarische en industriële bedrijven.

Veelvoorkomende overtredingen betreffen het in werking zijn van het bedrijf zonder (toereikende) melding of vergunning, het afvoeren van afval, het onvoldoende of niet toepassen van energiebesparende maatregelen, opslag van bodembedreigende stoffen zonder bodembeschermende voorziening, keuring en onderhoud van stookinstallaties, opslag van afval, geluidsoverschrijdingen, diverse veiligheidsvoorschriften zoals brandveiligheidsinstallaties bij opslagen van gevaarlijke of bodembedreigende stoffen, onderhoud van luchtwassers en het onjuist of niet melden van afval in het landelijk afval meldpunt (LMA).

Strafrechtelijk handhaven

In voorgaande jaren hebben wij aangegeven (in navolging op de bevindingen van de Commissie Van Aartsen) dat we de BOA-capaciteit op orde gaan brengen. We hebben inmiddels 3 voltijd BOA's in dienst met een goede achtergrond in strafrechtelijke (milieu) handhaving. Een vierde collega is behalve BOA ook de coördinator van het cluster en zorgt voor aansturing.

Momenteel lopen er nog 20 strafrechtzaken waarvan een groot deel in de eerste helft 2024 kan worden afgerond. De lopende strafrechtelijke onderzoeken gaan om delicten rondom afval, namelijk het niet melden in een meldsysteem, opslaan van afval op de bodem zonder enige of voldoende beschermende maatregelen, maar ook het niet voldoen aan emissie eisen, onjuist opslaan van gevaarlijke stoffen, vuurwerk, illegaal slopen van asbest en het zonder vergunning in werking zijn.

De strafrechtelijke onderzoeken voor milieudelicten waarvoor proces-verbaal is opgemaakt zijn diepgaande onderzoeken die veel tijd vergen. Er zijn 3 proces-verbalen ingediend waarvan 2 inmiddels een schikkingsvoorstel hebben gekregen. Alle drie zijn nog in behandeling bij het Functioneel Parket (FP). Op één schikkingsvoorstel van het FP is een bezwaarschrift ingediend. Het Functioneel Parket is een specialistisch, landelijk opererend onderdeel van het Openbaar Ministerie, dat zich toelegt op de bestrijding van complexe fraude en milieucriminaliteit en in het afwikkelen van complexe ontnemingszaken.

Rechtsbescherming bij handhaving

Het is een ieders recht bezwaar en (hoger) beroep in te dienen op besluitvorming van de overheid. Zo ook op besluiten genomen die de RUD Drenthe neemt namens de bevoegd gezagen). Bij de bezwaarschriften commissies is het minder druk dan bij de rechtbanken en Raad van State. We wachten nu op diverse uitnodigingen voor hoorzittingen bij rechtbank en Raad van State. Hier kan vaak een jaar overheen gaan. Het absolute aantal zaken wijkt niet af van voorgaande jaren en houdt een relatief constante lijn aan. Ten opzichte van het absolute aantal handhavingszaken, zou gezegd kunnen worden dat het aantal bezwaar- en (hoger) beroepszaken daalt. Er staan geen ingewikkelde vraagstukken ter discussie die interessante jurisprudentie zou kunnen creëren.

"Dit jaar zagen we regelmatig dataverzoeken van onderzoeksbureaus als Investico en Radar langskomen. Er was ook veel media aandacht voor het dossier van de vergisters, bijvoorbeeld vanuit RTV Drenthe en de Leeuwarder Courant. We verzorgen de woordvoering namens onze deelnemers of voorzien provincie en gemeenten van persberichten en woordvoeringslijnen. Een tijdig en helder antwoord kan best een uitdaging zijn. Maar we doen ertoe en dat is precies waarom veel mensen trots zijn op hun werk bij de RUD Drenthe. Publiciteit is erg belangrijk om de inwoners en bedrijven te kunnen vertellen over ons werk."

***Arjanne Pruntel**, communicatieadviseur*

2.1.3 KLACHTEN, ONGEWONE VOORVALLEN, PIKET EN HANDHAVINGSVERZOEKEN

De afgelopen drie jaren nemen we een stijging waar van het aantal door ons afgehandelde klachten.

TABEL 8 KLACHTEN EN MELDINGEN ONGEWOON VOORVAL

SOORT KLACHT	AANTAL 2021	AANTAL 2022	AANTAL 2023
klacht asbest	0	0	52
klacht bedrijven	12	9	13
klacht bodem	44	48	31
klacht geluid	173	142	211
klacht geur	0	0	57
klacht licht	0	0	1
klacht lozingen	16	21	29
klacht lucht	173	217	150
klacht overig milieu	40	50	14
Klacht piket	6	2	0
melding ongewoon voorval (hoofdstuk 17 Wm)	71	73	89
melding ongewoon voorval (artikel 27 en 30 Wbb)	0	19	17
TOTAAL	**535**	**581**	**664**

KLACHTEN

De stijging van het aantal klachten in 2023 ten opzichte van 2022 is 14%. Ondanks de stijging van het aantal klachten in 2023 hebben we deze ruimschoots binnen de ingebrachte uren afgehandeld. We horen van inwoners ook dat zij blij zijn met onze inzet en communicatie. De meeste klachten hebben betrekking op het ondervinden van geluidshinder of zijn klachten met betrekking tot luchtkwaliteit en geurhinder. Opvallend is de sterke stijging (49%) van het aantal geluidsklachten.

Meer in algemene zin zien we een stijgende lijn van klachten waarbij geen overtredingen van milieuwet- en regelgeving worden geconstateerd. In 2021 bedroeg het percentage klachten waarbij geen overtredingen zijn geconstateerd circa 25%, in 2023 was dit 42%. Hetgeen natuurlijk niet wegneemt dat bij de klagers hinder wordt ervaren. Daarom proberen wij altijd in overleg te treden om in goed overleg met de betrokken partijen een oplossing te zoeken. Deze (soms intensievere) inzet voorkomt handhavingstrajecten die nog veel meer tijd vragen.

2023 is een jaar waarin Drenthe te maken kreeg met drugs labs en illegale drugs dumpingen. We moeten veel tijd en geld investeren om de grond en grondwatervervuiling daarna op te ruimen. Beschermen van onze leefomgeving tegen verontreiniging met ZZS (zeer zorgwekkende stoffen) is een belangrijk onderdeel van mijn werk. We proberen de opdrachtgevers hierin zo goed mogelijk te ondersteunen door voorlichting te geven en onze kennis te delen. We zijn in 2023 ook erg druk geweest om bedrijven, aannemers, opdrachtgevers en andere gebruikers van het DSO (Digitaal stelsel Omgevingswet) te instrueren hoe de Omgevingswet impact heeft op hun werk. We zagen 15 jaar geleden ook (ten tijde van de inwerkingtreding van het besluit bodemkwaliteit) dat uitleg over goed gebruik van het meld systeem veel tijd vraagt. Dat willen we dus nu goed aanpakken.

***Dennis Steghuis**, toezichthouder bodem*

ONGEWONE VOORVALLEN

Een melding ongewoon voorval (Hoofdstuk 17 Wm) is een verplichting voor bedrijven om een milieucalamiteit te melden en aan te geven welke stoffen er in welke hoeveelheid zijn vrijgekomen, de oorzaak van de calamiteit en op welke wijze herhaling van de calamiteit voorkomen gaat worden. Het aantal meldingen zien we de afgelopen jaren stijgen. Dit komt vooral doordat onze toezichthouders de bedrijven wijzen op deze verplichting. De toezichthouders doen dit om herhaling van milieucalamiteiten bij bedrijven zoveel mogelijk te voorkomen.

De meeste meldingen worden overigens gedaan door bedrijven die onder het bevoegd gezag van de provincie Drenthe vallen. De provincie Drenthe is ook het bevoegd gezag voor alle meldingen ongewoon voorval Wbb (Wet bodembescherming). Deze meldingen komen binnen wanneer de bodem (mogelijk) is verontreinigd als gevolg van bijvoorbeeld een voertuigbrand of wanneer er door een calamiteit binnen een bedrijf de bodem is verontreinigd.

PIKET

Onze piketorganisatie is opgenomen in het classificatiesysteem van de Meldkamer Noord- Nederland (MKNN). Wanneer hulpverleningsdiensten de inschatting maken dat er door een calamiteit onomkeerbare milieuschade wordt veroorzaakt of dreigt worden we rechtsreeks door het MKNN benaderd en kan onze piketdienst, waar nodig, adequaat handelen. We hebben ook binnen de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) taken in het kader van de calamiteiten- en rampenbestrijding. Onze piketmedewerkers worden tijdens deze rol ingezet op de taken van het team Omgevingszorg van de betreffende gemeente.

We zijn in 2023 onder andere betrokken geweest bij de volgende incidenten:

- Dumpingen van gevaarlijke afvalstoffen, zoals restanten van synthetische drugsproductie of vaten met onbekende inhoud;
- Advies bij de ontmanteling van synthetische drugslocaties;
- Meerdere (asbest)branden;
- Assistentie politie bij het aantreffen van een illegale opslag van vuurwerk;
- Melding van een rijksinspectiedienst over het aantreffen van 30.000 liter aceton zonder juiste brandveiligheidsvoorzieningen.
- Ongewone voorvallen (zoals lekkage van zwavelzuur, zuivelproducten op het riool en lek geraakte tank met vloeistoffen) bij bedrijven.

In 2023 zijn wij bij 5 opgeschaalde calamiteiten betrokken geweest. Dit betrof onder andere brand in een bedrijfsverzamelgebouw, een gaslekkage, brand nabij een zorgcentrum en een verdacht pakket bij een zorginstelling. Vanuit onze piketorganisatie zijn we betrokken geweest bij, een door de VRD georganiseerde, grootschalige oefening.

HANDHAVINGSVERZOEKEN

We hebben in 2023 minder handhavingsverzoeken ontvangen dan in 2022. Hiervan zijn er nog 6 in behandeling. Opvallend is dat het eerste kwartaal van 2023 maar 1 verzoek is ontvangen en de meesten in of na de zomer zijn ingekomen. Er is geen constante lijn in te duiden of verklaring voor te vinden. Veruit de meeste verzoeken gaan om geluids- of geuroverlast.

2.1.4 INFORMEREN EN BEOORDELEN

We bedienen onze opdrachtgevers met informatieverstrekking over het milieu en bodem en de beoordeling van rapportages. De nadruk van de Wet open overheid

ligt op actieve (digitale) openbaarmaking. Met de opdrachtgevers is in 2023 afgestemd wat dat betekent voor de bestaande en nieuwe archieven. Er zijn hierover werkafspraken gemaakt. Uiteindelijke borging moet nog plaatsvinden.

In het Jaarprogramma is voor de beoordeling van e-MJV's 1.051 uur ingebracht, hiervan is 894 uur besteed. Moesten we in 2022 bij 7 bedrijven een handhavingstraject inzetten om een correcte e-MJV te krijgen, in 2023 is dit gedaald naar 3 bedrijven. De onderbesteding van de uren wordt hier mogelijk door veroorzaakt.

De in 2022 ingezette verbeterslag voor het beoordelen en afhandelen van e-MJV's is in 2023 gecontinueerd, mede hierdoor zijn de procedures aangepast om voorbereidt te zijn op de Omgevingswet.

2.1.5 ADVISEREN EN TOETSEN

SPECIALISTISCHE ADVIEZEN

Naast de reguliere adviesverzoeken (deze zijn iets hoger dan we in eerste instantie hebben voorspeld) zien we een lichte toename voor Omgevingsvisies en -plannen. Niet vreemd met de Omgevingswet voor de deur. Toch is het aandeel nog niet wat we zouden verwachten. We zien ook het werk voor lichtadvies en lichthinder toenemen.

JURIDISCH ADVISERING EN WOO

Er wordt met regelmaat geadviseerd aan deelnemers op onder andere hun eigen lopende VTH-zaken als het gaat om het onderdeel milieu. De RUD Drenthe levert dan juridische input waar de inhoudelijk behandelaar mee verder kan. Sinds de inwerkingtreding van de Woo welke de Wob heeft vervangen, heeft de RUD Drenthe niet meer het mandaat om zelf Woo-verzoeken af te handelen die gericht zijn aan de bevoegde gezagen, tenzij het om onze eigen organisatie gaat. Sindsdien leveren wij vaker stukken aan op ingekomen Woo-verzoeken bij de deelnemers en voorzien wij ook in zienswijzen die gevraagd worden.

RECHTSBESCHERMING BIJ WOO

Er lopen een aantal beroepszaken van 1 verzoeker omtrent dezelfde locatie. Het wachten is op een uitnodiging voor een zitting bij de rechtbank. Eiser stelt dat de RUD Drenthe de Woo-verzoeken niet had mogen doorsturen aan de gemeente en zelf had moeten beslissen op de verzoeken.

2.1.6 BEZWAAR EN BEROEP

RECHTSBESCHERMING BIJ VERGUNNINGVERLENING

Bij enkele verleende vergunningen en opgelegde maatwerkvoorschriften lopen (hoger) beroepszaken. Er zijn geen bijzonderheden over te melden anders dan dat gewacht wordt op een uitnodigingen voor hoorzittingen. Er staan geen ingewikkelde vraagstukken ter discussie die interessante jurisprudentie oplevert.

2.1.7 PROJECTEN EN MEERWERK

De RUD Drenthe is een vraaggestuurde organisatie. Niet al het werk kan bij de start van een jaar al in het Jaarprogramma worden benoemd. We onderkennen hiervoor onvoorziene extra opdrachten, meerwerk en minderwerk. Wendbaar en flexibel werken is als Omgevingsdienst erg belangrijk.

Dingen slimmer doen, daar word ik blij van. Als procesadviseur bij team vergunningen ben ik dagelijks bezig om in kleine stapjes verbeteringen te realiseren. In de regio-overleggen BOCEM (Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen en Midden-Drenthe) kijken we naar hoe de samenwerking nog efficiënter kan. Welke meldingen kan de procesmedewerker zelfstandig met een brief afdoen? Als een kennisgeving voldoet, hoeft de vergunningverlener geen uren te maken. En wat in BOCEM-verband werkt, rollen we daarna als aanpak uit bij de noordelijke en zuidwestelijke deelnemers. Dat is voor ons team procesondersteuning wel zo duidelijk.

***Rita Kamies**, Procesadviseur team Vergunningen*

Daarnaast is er inzet op projecten die wél vooraf in het Jaarprogramma 2023 zijn opgenomen, de voorziene extra opdrachten. In onderstaande tabel blikken we kort terug:

TABEL 9 UITGEVOERDE EXTRA OPDRACHTEN

PROJECT	BEVOEGD GEZAG	UREN PLANNING	UREN REALISATIE
Z2022-007109 | Project - Windpark De Drentse Monden en Oostermoer (Aa en Hunze)	Aa en Hunze	150	149
Z2022-007118 | Project - Windpark De Drentse Monden en Oostermoer	Borger-Odoorn	150	43
Z2017-00014156 | Projectzaak - Voorbereiding TT convenant	Assen	20	14
Tactisch veiligheidsoverleg	Coevorden	50	2
Z2023-015254 | 2023 Project Ondermijning	Coevorden	0	36
Z2023-013943 | 2023_Project Ondermijning	Borger-Odoorn	30	27
Project ondermijningstafel	Emmen	100	67
Project advies op maat Omgevingswet	Emmen	200	4
Project verscherpt toezicht Bladderswijk	Emmen	50	64
Z2022-002123 | Project - Horeca geluidrondes	Emmen	250	194
Z2023-011308 | 2023 Project Ondermijning_Loberingemaat	Meppel	125	234
Z2023-022430 | 2023 Project Schouwdag 26-09-2023	Meppel	125	129
Coördinatie Energie Transitie Park (ETP)	Provincie Drenthe	300	204
Energietoezicht en advisering	Provincie Drenthe	500	5
Plan van aanpak toezicht provinciale bedrijven	Provincie Drenthe	2.400	948
Project het Schone Lucht Akkoord (SLA)	Provincie Drenthe	200	172
Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)	Provincie Drenthe	50	7
TOTAAL		**4.750**	**2.298**

De inhoudelijke terugkoppeling van de projecten wordt verzorgd in deelnemer specifieke rapportages. Als voorbeeld voor het type opdrachten lichten we hieronder er 3 kort toe:

PROJECT WINDPARK DE DRENTSE MONDEN EN OOSTERMOER

Het project "Windpark De Drentse Monden en Oostermoer" is in 2023 afgerond. De klachten over de windturbines zijn afgehandeld en er is beoordeeld of de windturbines inwerking zijn zoals dat is vergund/gemeld. Recent verscheen hierover in de media een bericht. Er loopt nog een beroepszaak. De uren die daarvoor gemaakt zijn vallen niet onder de projecturen, maar vallen onder reguliere werkzaamheden.

PROJECT SCHONE LUCHT AKKOORD

De uitstoot van schadelijke stoffen door de industrie is de laatste decennia sterk afgenomen, maar toch is de industrie nog altijd verantwoordelijk voor circa 10 procent van de gezondheidsproblemen die wordt veroorzaakt door luchtvervuiling. In het SLA zijn tien maatregelen voor de industrie opgenomen met het doel daling van emissies naar de lucht. De provincie Drenthe heeft de uitvoering voor het thema industrie bij de RUD-Drenthe belegd. Voorbeeld van een maatregel is dat in nieuwe of geactualiseerde vergunningen (vanaf 2021) emissiegrenswaarden staan die aan de onderkant van de BBT-range liggen (minimale uitstoot).

PROJECT ZZS

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) komen vaak voor in mengsels van (gevaarlijke)stoffen. In het kader van het Interbestuurlijk Programma hebben wij in 2023 een bijdrage geleverd aan het opzetten van een landelijke samenwerking tussen Omgevingsdienst.NL en het RIVM op het gebied van Zeer Zorgwekkende Stoffen. In het Kennisnetwerk Noord-Nederland werken de Omgevingsdiensten nu onderling en met het RIVM samen. In 2023 hebben we 3 kennismiddagen met als thema's ZZS en Lucht, - Afval en - Indirecte lozingen georganiseerd.

Bij onze taken gebruiken we de stoffen database van het RIVM. In 2023 heeft RUD Drenthe een pilot uitgevoerd waarbij een digitale ZZS-tool werd gebruikt. Door het invoegen van veiligheidsinformatiebladen van (gevaarlijke)stoffen en de daarin opgenomen CAS-nummers, vergelijkt de ZZS-tool deze informatie met gegevens in de database van de RIVM. Ook relevante informatie in stoffenregistratiesystemen van bedrijven kunnen handig worden ingevoerd. Het resultaat is een lijst met stoffen waarvan niet alleen de eigenschappen maar ook de emissie-eisen overzichtelijk worden weergegeven. Bij de uitvoering van onze VTH-taken kunnen we hierdoor efficiënt en accuraat ZZS opsporen. De ZZS-tool levert een wezenlijke bijdrage in het genereren van betrouwbare data. Op basis van deze bevindingen heeft RUD Drenthe besloten om deze ZZS-tool definitief in de werkprocessen te implementeren.

3 Personeel

Medewerkers zijn de cruciale factor bij de realisatie van onze doelstellingen. Geleidelijk groeien en beheerst opschalen heeft goed uitgepakt op de beschikbaarheid en inzetbaarheid van personeel. Het gaf de medewerkers grip, bijvoorbeeld bij de begeleiding van nieuwe collega's. Ook het dalende verzuimcijfer heeft positief bijgedragen aan de productiecijfers.

3.1 STRATEGISCHE PERSONEELSPLANNING

We zijn als uitvoeringsorganisatie gefocust op de realisatie van projecten, opdrachten en andere taken voor 13 deelnemers. De capaciteit op orde brengen was een randvoorwaarde die in 2023 hoog op de agenda stond. Naast omvang van de formatie bepaald de inzet per medewerker uiteindelijk hoe effectief onze dienst handelt. Dit productiviteitcijfer wordt bepaald door de beschikbare uren per fte te bepalen na aftrek van niet productiviteit. Dit wordt elk jaar opnieuw vastgesteld (o.i.v. ziektepercentage en verlof). Voor 2023 is deze vastgesteld op 1.239 uur.

De bezetting bedraagt 196 medewerkers in vaste dienst. Daarnaast hebben we 39 personen op inhuurbasis aan het werk. Bij de RUD Drenthe gebruiken we in berekeningen de fulltime-equivalent (officieel meetmiddel waarmee de omvang van een functie of de personeelssterkte wordt uitgedrukt). Het percentage inhuur (31,6 fte) is op een totale omvang (210,9 fte) afgerond 15%. Deze flexibele schil was in 2023 onontbeerlijk om de productie aan te kunnen passen op de fluctuerende vraag, onderbezette expertises of beleidsdruk zoals de omgevingswet.

In aantallen en fte's ziet de formatie er als volgt uit:

TABEL 10 FORMATIE RUD DRENTHE 2023

	IN DIENST (VAST/TIJDELIJK)		INHUUR		TOTAAL	
	AANTAL	FTE'S	AANTAL	FTE'S	AANTAL	FTE'S
JANUARI	171	155,7	41	36,6	212	192,3
FEBRUARI	176	160,4	44	37,9	220	198,3
MAART	182	166,3	44	37,9	226	204,2
APRIL	183	167,1	44	38,3	227	205,4
MEI	183	166,5	44	37,5	227	204,0
JUNI	187	170,5	43	35,9	230	206,4
JULI	189	172,2	40	33,5	229	205,7
AUGUSTUS	193	176,0	37	29,9	230	205,9
SEPTEMBER	192	174,8	38	30,9	230	205,7
OKTOBER	195	178,1	37	29,9	232	208,0
NOVEMBER	197	180,3	39	31,6	236	211,9
DECEMBER	196	179,3	39	31,6	235	210,9

Er zijn goede stappen gezet in het formatieve groeimodel. Het bezettingsdoel zoals opgenomen was in de Begroting 2024 (per 31 december 2023 totaal 200 fte, verdeeld over 176 fte vast en 24 fte inhuur) is ruimschoots behaald. We starten 2024 met 179 fte vast en 31 fte inhuur. Het plusje capaciteit is te verklaren doordat er in de primitieve begroting 2024 nog geen rekening was gehouden met de impact van de Omgevingswet. Daarnaast heeft de groei en de daarmee gepaard gaande doorontwikkeling van de organisatie gemaakt dat de ondersteunende functies versneld zijn opgeschaald.

De gemiddelde leeftijd bedraagt 49 jaar. De komende jaren laten nog geen grote uitstroom zien als gevolg van pensionering. In het afgelopen jaar zijn 28 vacatures opengesteld. De meeste vacatures zijn vervuld. Afgelopen jaar zijn 44 nieuwe medewerkers in vaste dienst getreden. We zagen 38 medewerkers uitstromen. Wat opvalt is dat veel inhuurmedewerkers en trainees willen blijven (11 van de 38), en bewust kiezen voor een dienstverband na hun stage- of inleenperiode.

"In maart 2023 ben ik toegelaten tot het Young Professionals Programma van de drie Noordelijke Omgevingsdiensten. De begeleiding vanuit de RUD Drenthe is een warm bad. Samen met ervaren collega's bouw je een basis op voor de functie van vergunningverlener of toezichthouder. Ik vind als recentelijk afgestudeerde het traineeship echt een fantastische kans om je carrière te starten. Mijzelf ontwikkelen op grote maatschappelijke ruimtelijke thema's bij het behoud en versterking van de kwaliteit van de leefomgeving is gewoonweg super boeiend. Elke dag leer ik nieuwe dingen in een ontzettend fijne werksfeer. "

Lindsey Elsinga, *trainee YPP*

3.2 MEDEWERKERTEVREDENHEID EN VITALITEIT

In 2023 zijn op basis van het Medisch Onderzoek (respons 67 %) en de Medewerker tevredenheid peiling (respons 79%) enkele verbeterkansen verder onderzocht. De uitkomst was dat de 75% van de medewerkers de organisatie een waarderingscijfer van minimaal 7 geven. En 90% geeft de ontwikkelmogelijkheden een 7+. Verbeterpunten zijn de werkdruk die door ruim de helft van de medewerkers als hoog of zeer hoog ervaren wordt. En 25% van de medewerkers ervaart ongewenst gedrag door derden. In lijn met de landelijke cijfers liet het onderzoek verder zien dat de vitaliteit van de medewerkers aandacht verdient. Afgelopen jaar zijn meerdere vitaliteitsinitiatieven opgestart. Zo is er op beide locaties elke dag een ruim aanbod gratis werkfruit beschikbaar.

Op diverse kanalen (schermen in de ontmoetingsruimtes, intranet etc) wordt informatie over thema's als voeding, beweging, werk- privé balans, mentale fitheid en weerbaarheid gedeeld. Onze medewerkers waarderen de aandacht voor hun werkgeluk. En gezonde, vitale medewerkers verzuimen minder.

3.3 VERZUIM EN ARBO

De RUD Drenthe heeft een gemiddeld ziekteverzuimpercentage van 5,68% genoteerd. Ten opzichte van 2022 is dit een daling van 4,2%. We scoren dus ruim onder de begrote 9% voor 2023.

Het hoogste verzuimpercentage is te vinden in de categorie lang verzuim (43 – 365 dagen), namelijk

VERZUIMCIJFERS JAREN 2021, 2022 EN 2023

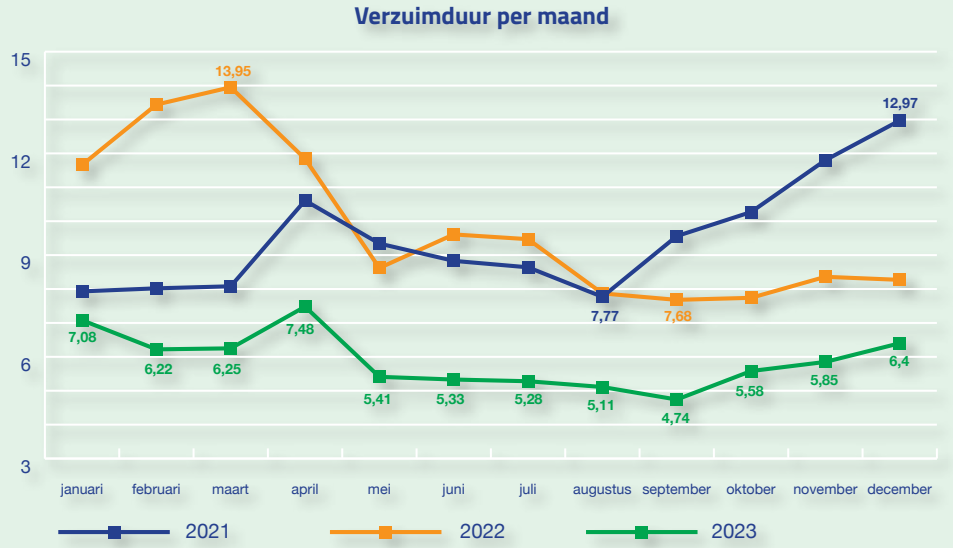

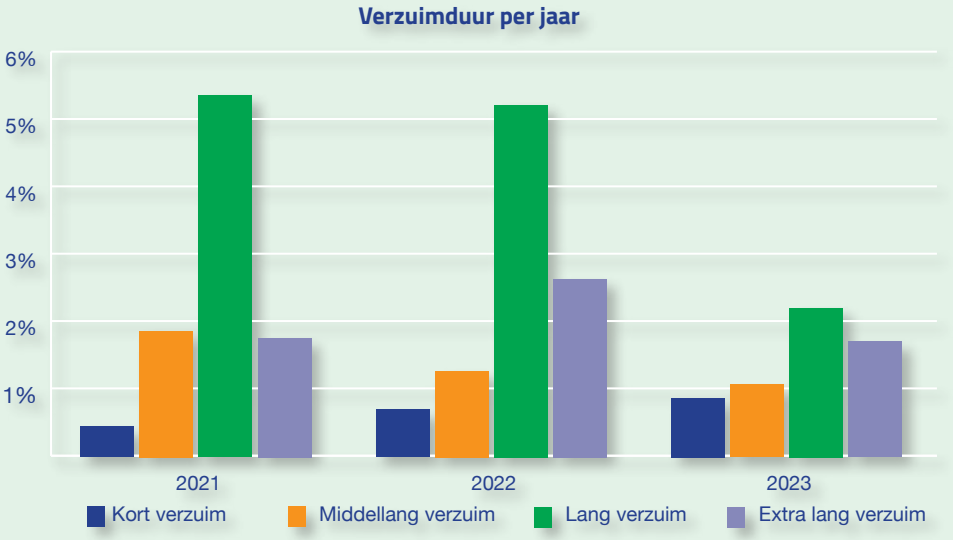

Categorie kort verzuim
0 t/m 7 dagen

Categorie middellang verzuim
8 t/m 43 dagen

Categorie lang verzuim
43 t/m 365 dagen

Categorie extra lang verzuim
366 t/m 730 dagen

"In de financiële processen zijn vorig jaar aardig wat stappen gezet. Samen met een andere nieuwe collega ben ik eind 2022 bij de RUD Drenthe binnengestapt om achterstanden weg te werken. Ik merk dat we steeds meer grip krijgen en vooral meer naar voren aan het kijken zijn. We laten de IT nu voor ons werken. Zo zijn de formatie- en salarisramingen met behulp van een business intelligence systeem geautomatiseerd. De begrotingswijziging wordt met één druk op de knop ingelezen in Exact. En het grootboekschema is gekoppeld waardoor de financiële resultaten nu automatisch kunnen worden ingelezen in een resultatenrekening. Er is dit jaar echt héél veel werk verzet door ons team. Daar ben ik stiekem best een beetje trots op."

***Jelly Haan**, senior financieel adviseur.*

2,22%. Ten opzichte van 2022 (3,98 %) is de score aanzienlijk afgenomen. De daling van het ziekteverzuim is te verklaren doordat er een aantal langdurige verzuimdossiers is afgesloten. Daarnaast is er meer aandacht geweest voor verzuimpreventie. Ook is er op lopende verzuimdossiers meer grip waardoor de looptijd afneemt. In zijn algemeen kan gesteld worden dat de afdeling HR meer in control is. Optimale verzuimbegeleiding werkt natuurlijk ook direct door in een hogere productie en verbeterde flexibiliteit.

Boeien en binden van medewerkers is in de komende jaren een belangrijk thema om uitval te voorkomen. Te denken valt aan het optimaal faciliteren van hybride werkvormen tot vermindering van de werkdruk door verbeterde administratieve procedures. Verder kennen we een actueel PBM-beleid: onze OR heeft in november ingestemd met het protocol Persoonlijke Beschermingsmiddelen en werkkleding. Een goede stap in het veilig werken van onze collega's. In 2023 is een Agressieprotocol geïmplementeerd en ook zijn er VCA- trainingen georganiseerd. Maar ook door het bieden van doorstroommogelijkheden, loopbaankansen en ruimte voor persoonlijke ontwikkeling houden we de tevredenheid van onze medewerkers hoog. En zoals zij zelf zeggen: de collegialiteit op de werkvloer maakt ons uniek.

3.4 INWERKEN, OPLEIDEN

In deze krappe arbeidsmarkt is het noodzakelijk om structureel ruimte te hebben voor het opleiden van nieuwe medewerkers. In de komende periode gaan wij verder aan de slag met een organisatie breed 'onboarding' programma. Nieuwe medewerkers voelen zich met een goed inwerkprogramma sneller thuis en raken sneller verbonden aan de organisatie. Dit verhoogt het werkplezier en maakt dat zij sneller productief zijn.

Zij-instromers en trainees vervullen in toenemende mate onze vacatures. Dit zijn medewerkers die veelal nog niet op het gewenste kennis- en/of ervaringsniveau zitten. De inzet van zo'n beginnende medewerker wordt voor 50% in rekening gebracht, de rest zijn inwerk- en opleidingsuren. Lopende het boekjaar zien we snel rendement van onze intensieve begeleiding. Wanneer een nieuwe medewerker eenmaal voldoende opgeleid is wordt hij/ zij direct op lopende aken gezet en draagt bij aan hogere productiecijfers. De 10 trainees die in 2022 in het eerste Young Professionalprogramma van de Noordelijke Omgevingsdiensten zijn gestart, zijn nu inmiddels halverwege. Volgend jaar mogen zij zich vergunningverlener of toezichthouder noemen.

We organiseren diverse opleidingen in company. Door in noordelijk verband samen op te trekken creëren we massa waardoor het mogelijk is opleidingen voordelig in te kopen en efficiënt te organiseren. De ODNL Academie is als inkooporganisatie en leverancier van diverse opleidingen en trainingen een belangrijke partner. Zo hebben we onder meer 4 volledige HAMIL-opleidingen (bestaande uit 17 opleidingsdagen), een meerdaagse Basiscursus Young Professionals & Trainees en een meerdaagse training Algemene Wet Bestuursrecht georganiseerd. Net als in voorgaande jaren is in 2023 veel aandacht besteed aan de Omgevingswet. Door de inzet van 2 interne trainers kon de scholing van onze medewerkers flexibel worden georganiseerd. We hebben een meerdaagse basisopleiding Omgevingswet georganiseerd, en trainingssessies voor degenen die hun kennis wilden opfrissen.

Binnen de teams is daarnaast veel aandacht voor het delen van kennis zoals vakspecifieke nieuwsbrieven of online klikdemo's en kenniskringen die extern worden georganiseerd. RUD Drenthe is goed aangehaakt op dit soort regionale en landelijke initiatieven van partners, zoals het IPLO, ADS, OPD en OmgevingsdienstNL. Voor ontwikkelingen rondom de Omgevingswet werkt

dit als een olievlek, waarbij een speciaal A-team (brigade met voorgangers) relevante signalen voor specifieke organisatieonderdelen direct intern adresseert. Er is dit jaar ook regelmatig in clusterverband specifieke Omgevingswet-casuïstiek besproken, bijvoorbeeld op vlak van de vele wijzigingen in agrarische regelgeving. Door samen te oefenen leert men!

Samen met de ODG, de FUMO, de 3 noordelijke provincies en de gemeenten Leeuwarden, Groningen en Emmen en Bodem+ organiseert de RUD Drenthe jaarlijks de Noord-Nederlandse Bodemdag. Doel van deze dag is om met het regionale bodemnetwerk kennis en ontwikkelingen op het gebied van de bodem en ondergrond met elkaar te delen. Op 9 november 2023 vond de Bodemdag plaats in het provinciehuis in Assen. Met meer dan 200 bezoekers was dit wederom een evenement wat volop in de belangstelling heeft gestaan en waar volop gebruik is gemaakt van de mogelijkheid tot netwerken en kennisdeling. Het overkoepelende thema van deze dag was: verandering. Een aantal reacties van bezoekers:

'Deze dag is een absolute meerwaarde voor het werkveld Bodem in Noord Nederland. Vooral doorgaan!'

'Een boeiende dag waarin de keuze voor onderwerpen goed was. De door mij gekozen onderdelen sluiten mooi aan op de milieu-opleiding die ik momenteel volg.'

'Hou deze lijn vast! We moeten veranderen om de bodem gezond te houden. Het geeft aanwezigen stof tot nadenken'

Het Kenniscafé Leefomgeving is in het leven geroepen als plek om op een informele manier kennis en ervaringen te delen en met maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving aan de slag te gaan.

Het afgelopen jaar zijn er bijeenkomsten geweest in gemeente Hoogeveen, gemeente Noordenveld, gemeente Emmen en in het provinciehuis van Drenthe, te weten:

- 18 april 2023: Water en Bodem sturend – Vitaliteit van de bodem
- 20 juli 2023: Er zit energie in de bodem!
- 19 september 2023: Zijn we klaar voor de Omgevingswet? (samen met werkgroep OPD Bodem)
- 14 november 2024: Bodemdaling

In het kader van de versterking van het VTH-stelsel zijn de kwaliteitscriteria voor 'kritieke massa' (deskundigheid en ervaring) een belangrijk instrument. Om aan te kunnen tonen in welke mate de RUD Drenthe voldoet aan deze criteria hebben we alle teams hierover geïnstrueerd.

3.5 ARBEIDSMARKT EN YOUNG PROFESSIONALPROGRAMMA

Om bekendheid met onze organisaties te genereren en aandacht te vragen voor het betekenisvolle werk dat wij doen hebben wij aan verschillende banenmarkten, stagebeurzen en carrièredagen bij opleidingsinstellingen deelgenomen. Er zijn interessante gesprekken gevoerd en meerdere kandidaten hebben hun cv achtergelaten. Daarnaast adverteren we op Linkedin, de website www.vooruitindrenthe.nl en de eigen website www.ruddrenthe.nl . Ook zetten we social media in om de vacatures te pushen. Hiermee hebben we een behoorlijke digitaliseringsslag gemaakt en zijn forse stappen gezet in efficiency, informatiebeveiliging en de AVG.

De krappe arbeidsmarkt is een (regio overstijgend) zorgpunt. De trend blijft dat heel specialistische vacatures langer blijven openstaan. We hebben desalniettemin de formatie voor energietoezicht op het gewenste niveau gebracht. Twee toezichthouders energie zijn intern in opleiding om aan de kwaliteitscriteria te voldoen. Er is ons alles eraan gelegen om de beschikbaarheid, diversiteit en deskundigheid van onze professionals te bestendigen. In 2023 is de arbeidsmarkt campagne in samenwerking met de FUMO en

ODG dan ook gecontinueerd. In deze campagne wordt een videotestimonial van collega Simon gebruikt.

Ook profileren we ons met een praktijkinterview met collega Jolanda op ruddrenthe.nl.De campagne heeft ruim 2.700.000 impressies gegenereerd. Dat staat voor het aantal keer dat een advertentie van de Noordelijke Omgevingsdiensten is gezien.
Meer dan 31.000 keer is op zo'n advertentie geklikt om de website www.werkenbijnod.nl te bezoeken.

De samenwerking is in januari 2023 verstevigd met een onlinecampagne voor de werving van jong professionals (tweejarig opleidingsprogramma voor vergunningverlener of toezichthouder). Op grote maatschappelijke opgaven zoals klimaat, energie en duurzaamheid is de komende jaren extra expertise benodigd, veelal door de studenten van nu. Het Young Professional Programma betreft een ontwikkel- en opleidingstraject dat uit 3 sporen bestaat:

- vakinhoudelijke trainingen, waaronder de HAMIL-opleiding en diverse specialistische trainingen op het gebied van onder meer geluid, afvalwater, Bevi/Revi, PGS 19, 28, 30 en energie
- soft skills trainingen ten aanzien van werken bij de overheid, communicatievaardigheden, omgevings-sensitiviteit, advisering, time-management en projectmatig werken
- intervisiebijeenkomsten.

Voor deze campagne zijn video testimonials geproduceerd, waarvan 1 met RUD Drenthe trainee Gezine .

Afgelopen jaar zijn naar aanleiding hiervan 3 trainees bij de RUD Drenthe begonnen. De campagne is ruim 180.000 keer gezien, en er is 2000 keer doorgeklikt. We hadden in totaal 26 reacties en selecteerden 10 trainees voor een start bij één van de 3 Noordelijke Omgevingsdiensten. Voor de bekostiging kunnen wij (deels) gebruik maken van de SPUK –gelden voor versterking van het VTH-stelsel. In het najaar van 2023 is een nieuwe wervingscampagne gevoerd voor de volgende lichting trainees. Wederom blijkt de animo groot. De advertenties zijn 250.000 keer gezien, er is 2.975 keer doorgeklikt. Dit leverde 42 sollicitaties en we verwachten dat ongeveer 20 kandidaten in het voorjaar van 2024 kunnen starten. De doelgroep voor het programma is, naast recent afgestudeerden op HBO/WO-niveau, verruimd met MBO-4 niveau in een bèta richting.

"We gaan tijdens de vuurwerk verkoopdagen altijd in groepjes op pad, meestal zijn dat twee toezichthouders. Een BOA is op afroep beschikbaar. De Veiligheidsregio geeft advies over het uitgangspunten document (UPD). Hierin wordt beschreven aan welke eisen de opslag van vuurwerk moet voldoen. Ieder jaar zien we dat er toch weer dingen mis gaan. Dit jaar was de zondag geen verkoopdag en constateerden we dat bij een bedrijf waarschijnlijk toch verkoop heeft plaats gevonden. Hier wordt nog onderzoek naar ingesteld. Ook kregen wij een melding van de politie over vuurwerk wat bewaard werd buiten de kluis. Het bedrijf krijgt een voornemen last onder dwangsom (VLOD) en een proces-verbaal want er waren meerdere overtredingen. Zo is professioneel vuurwerk in een loods verderop direct door de politie in beslag genomen".

***Joukje Lübbers-Deinum**, senior toezichthouder milieu.*

4 Organisatie

Dit jaar lag de focus op realistisch programmeren. Om de benodigde continuïteit bij het realiseren van onze producten en diensten te verzekeren gebruikten we de opschalingsmethodiek. Dit betekent dat we keken naar welke groei we daadwerkelijk konden realiseren. We zien dat de sturing op de totale opgave goed vorm krijgt.

4.1 ANTICIPEREN EN CONTROLEREN

Dit jaar is er volop aandacht geweest voor het flexibel anticiperen op de ontwikkelingen om ons heen.
Zo dachten we bij de start van het jaar nog dat de Omgevingswet per juli 2023 zou worden ingevoerd. Met “sprints” (korte afgebakende ontwikkelopdrachten) zijn de processen voor de nieuwe zaaktypes die vanuit het DSO bij de RUD Drenthe binnenkomen goed ingericht. Een meerderheid van onze opdrachtgevers heeft inmiddels de Mandaatregeling Omgevingswet vastgesteld. Allemaal mooie organisatorische stappen om de organisatie klaar te stomen voor het nieuwe stelsel..

De RUD Drenthe kan ook steeds beter werk, mensen en geld op elkaar afstemmen. Meten, monitoren en bijsturen is een vast onderdeel bij onze taakuitvoering. Belangrijk, want er wordt vraag gestuurd gewerkt. We zagen ons genoodzaakt in 2023 nog meer in te zetten op risico gericht werken. De informatievoorziening is met ons nieuwe data-dashboard sterk verbeterd. De tijdsregistratie is op orde. Kortom; we zijn navolgbaar in control.

Een zorgpunt is de bestuurlijke interventie bij de uitvoering van ons werk. Zowel bij vergunningverlening als bij toezicht zien we hierin een afbreukrisico. Het leidt tot afname van het lokale draagvlak en aantasting van de autonome positie. Hierdoor is handhaving af en toe heel lastig gebleken.

4.2 BEDRIJFSMATIGE ONTWIKKELINGEN

4.2.1 GROEIMODEL

De geraamde benodigde uren waren te ambitieus in verhouding tot de beschikbare capaciteit. Alhoewel we de ambitie hebben om de uren, behorende bij de begroting om te zetten in productiviteit, weten we dat dit niet haalbaar is. Om die reden hanteerden we afgelopen jaar een programmering die geleidelijk opschaalt, waarbij we uitgaan van de beschikbare capaciteit op januari 2023.

TABEL 11 GROEIMODEL 2023

SOORT UREN	UREN
Basis uitvoeringsniveau 2023	161.380
Groeimodeluren 2023 => Juridische ondersteuning	3.500
Groeimodeluren 2023 => BOA inzet	1.330
Groeimodeluren 2023 => Energie	1.600
Groeimodeluren 2023 => correctie RGT o.b.v. 2022	5.010
Subtotaal	11.440
Afgesproken opschaalniveau (50%)	165.800
Totaal	172.820
Extra opdrachten (700) 2022	6.650
Gepland meerwerk	2.600
SPUK (Specifieke uitkering)	3.720

De begroting is het gewenste niveau gezien vanuit de wettelijke uitvoering. Voor 2023 gingen we uit van 172.820 uur. In onze berekening hanteren we de formatiestaat november 2022 (157.428 uur). Het verschil tussen beide noemen we de bandbreedte voor het opschalen. Gedurende het jaar 2023 werkten we zo snel als mogelijk naar het gewenste uitvoeringsniveau door de formatie te laten groeien en nieuwe medewerkers op te leiden.

4.2.2 HUISVESTING

Sinds de start van de RUD Drenthe in 2014 is de organisatie dus flink gegroeid. Sinds de coronapandemie is daarbij een andere huisvestingsbehoefte ontstaan vanwege het hybride werken (afwisselend thuis of op kantoor en vaker via onlineverbindingen. Dit was aanleiding om te komen tot een huisvestingsvisie. In 2023 hebben we onderzocht hoe onze nieuwe huisvesting er uit zou moeten zien. Daarbij is duidelijk geworden dat dit het best kan worden vorm gegeven vanaf 1 kantoorlocatie. Op dit moment zijn we ons aan het oriënteren op een nieuwe locatie in Assen. De verwachting is dat deze gereed zou kunnen zijn in het eerste kwartaal van 2025. Dit is echter in grote mate afhankelijk van het aanbod in de markt. Het uitgangspunt is dat de relatieve lasten per medewerker niet stijgen.

4.3 INFORMATIEVOORZIENING

Het past bij ons als kennisorganisatie om informatie gestuurd te werken. Onze processen worden steeds verder gedigitaliseerd. Hierdoor krijgen we sneller toegang tot meer gegevens en kunnen we beter adviseren, toetsen en toezicht houden. Ook met onze ketenpartners wisselen we steeds vaker digitaal informatie uit. We bouwen aan een platform voor informatievoorziening en we bewaken de kwaliteit van onze data goed. We sluiten ook aan op landelijke systemen die nodig zijn voor nieuwe wet- en regelgeving. Bovendien denken we mee over digitale oplossingen voor vraagstukken binnen onze organisatie en afkomstig van onze opdrachtgevers.

In 2023 is de aanbestedingsprocedure oor de inkoop en implementatie van een zaaksysteem ter opvolging van het huidige zaaksysteem opgestart. Het zaaksysteem is de ruggengraat van onze organisatie, waarin alle werkzaamheden en processen van het primair proces zijn ingericht. Het stelt de RUD Drenthe in staat om efficiënt en effectief te werken. Een toekomst-

"Dit jaar heb ik samen met 5 RUD-collega's bij de gemeenten Emmen en Coevorden een hele serie bruidsschatregels milieu verwerkt tot goede vragenbomen (de zogenaamde toepasbare regels). Deze toepasbare regels worden vanuit het Omgevingsplatform Drenthe uniform vastgesteld en nu gebruikt door bijna alle Drentse gemeenten. Dit bleek nog een uitdaging, omdat we allemaal met verschillende software werken en de systemen niet altijd 100% compatibel zijn met het DSO. Maar het is gelukt! Landelijk wordt met belangstelling naar deze gezamenlijke ontwikkeling gekeken. Drenthe loopt weer voorop in samenwerking. "

Eddy Boersma, *Vergunningverlener milieu.*

"Toen ik startte met 'train de trainer Omgevingswet' had ik zin om iets nieuws te proberen, niet wetende wat er allemaal op ons af zou komen. Dat ik de cursus met collega Eddy Boersma meer dan 100 keer zou geven om collega's klaar te stomen voor de op handen zijnde Omgevingswet, hadden we vooraf niet kunnen bedenken. We zijn in 2019 online gestart (tijdens de covid-pandemie), daarna organiseerden we een hybride cursus en vorig jaar kozen we bewust weer voor een fysieke opzet. Dat vroeg dus heel wat flexibiliteit maar elk obstakel kan met inzet en optimisme worden overwonnen. Lesgeven is iets waarvan ik zelf nooit had gedacht dat ik het leuk zou vinden. We kijken nu met een goed gevoel terug op dit avontuur, en de wetenschap dat we met elkaar voorbereid 2024 zijn ingegaan!"

***Janneke Keen**, toezichthouder milieu & trainer Omgevingswet*

bestendig systeem voorkomt vele verloren uren van zoekwerk, dubbele handelingen of interpretatieverschil.

Onderstaande systemen zijn ingevoerd of geactualiseerd:

- We hebben een nieuw bodeminformatiesysteem ingevoerd. Bodeminformatie is hierdoor beter inzichtelijk en is digitaal beschikbaar gesteld aan het landelijke bodemloket.
- We hebben een nieuw GEO-informatiesysteem in gebruik genomen, waarmee we sneller en beter overzicht kunnen krijgen op een meer locatiegerichte werkwijze.
- We ontwikkelen een nieuw platform voor informatievoorziening op basis van Microsoft Azure in combinatie met Power-BI.
- De eerste fase van een pilot met zoek-en-vind systeem My-Lex is uitgevoerd, waarmee we een integraal overzicht kunnen krijgen van de gearchiveerde documenten die we hebben.
- We zijn gestart met het robotiseren van een aantal administratieve werkzaamheden.
- We bereiden ons voor op de inzet van drones.

We werken daarnaast mee aan een 'bureau ODNL' als centraal aanspreekpunt voor landelijke media, woordvoering en beheer van de landelijke kenniscommunity's. Dit verminderd onze eigen overhead. Mooie uniformeringsstappen in de informatievoorziening!

4.4 BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN

4.4.1 DE OMGEVINGSWET

Invoering van het nieuwe stelsel betekent een transitieperiode die doorloopt tot 2029. Binnen het Omgevingsplatform Drenthe zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop we gaan samenwerken onder de Omgevingswet. We staan de gemeenten en provincie graag bij met advisering. Waar onze werkwijze nu vooral gericht is op de beoordeling en toetsing van het milieu moeten de milieuaspecten straks op integrale wijze, samen met die van andere domeinen in de fysieke leefomgeving, worden gewogen.

De RUD Drenthe zet als kennispartner volop in op hulp en ondersteuning in 2024, het invoeringsjaar. Het maken van uniforme keuzes in Omgevingsplannen kan bijdragen aan het dempen van kostenstijgingen. Naast inhoudelijke ondersteuning van onze deelnemers en ketenpartners verandert er natuurlijk ook in onze eigen organisatie het nodige. Het 'eigen maken' vraagt de komende periode nog volop tijd en aandacht.

4.4.2 INTERBESTUURLIJK PROGRAMMAPLAN VERSTERKING VTH-STELSEL

Onder leiding van het Rijk is een Interbestuurlijk programma (IBP) versterking VTH-stelsel opgesteld. Dit programma is opgesteld naar aanleiding van onderzoeken van de commissie Van Aartsen en de Rekenkamer.

Gezamenlijk met het Ministerie, de Omgevingsdiensten, de VNG en IPO is aflopen jaar gewerkt aan de uitwerking van de aanbevelingen. We hebben voor drie kwaliteitsindicatoren (KPI's) een plan van aanpak opgesteld om aan de robuustheidcriteria vanuit het IBP te voldoen:

1. De dienst heeft voldoende aandacht, capaciteit en budget voor innovatie blijkend uit aanwezigheid van een (meerjarige) innovatieagenda en vrij besteedbaar budget voor innovatie. Het percentage voor het innovatiebudget wordt in het kader van het (landelijke) onderzoek naar de robuuste financiering nader bepaald.
2. De dienst kan risico's en veranderingen in de omvang van het overgedragen takenpakket opvangen door het aanhouden van buffers (weerstandsvermogen). Dit blijkt uit afdoende algemene reserve voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers en expliciete

afspraken. Het percentage voor het weerstandsvermogen wordt in het kader van het (landelijke) onderzoek naar de robuuste financiering nader bepaald.

3 De dienst kan relaties leggen tussen werk, mensen en geld. Er wordt informatie gestuurd gewerkt. Dat komt tot uitdrukking in het percentage van de uitvoeringsformatie VTH voor businessintelligence en een opleidingsbudget van 3% van de loonsom.

4.4.3 U&H STRATEGIE 2E FASE

Naar aanleiding van de evaluatie 'Gemeenschappelijke Regeling RUD Drenthe' die in 2021 plaatsvond zijn er 10 aanbevelingen geformuleerd. De belangrijke aanbeveling uit deze evaluatie was om een uniforme uitvoerings- & handhavingsstrategie voor Drenthe op te gaan stellen. Deze U & H strategie is in concept gereed en legt de bestaande beleidskaders vast. In 2023 is de volgende fase gestart met het benoemen van een coördinator die onder meer de herijking van de Drentse maat ter hand neemt. In deze 2e fase worden echte inhoudelijke keuzes gemaakt over de (kwaliteit en risico's van) uitvoering van het milieutakenpakket. Vanuit raden en staten is via zienswijzen verzocht om actief betrokken te worden bij dit proces.

Tijdens en na het vormen van de U&H strategie zal ook aandacht zijn voor de impact op de kentallen. Met de komst van de Omgevingswet en na het vaststellen van een uniforme uitvoering- & handhavinsstrategie zullen de kengetallen toe zijn aan actualisatie. Herijking van de kentallen kan naar verwachting eind 2025, begin 2026 uitgevoerd worden.

4.5 RELATIEMANAGEMENT

Vorig jaar zijn Drenthe brede afspraken gemaakt voor Drentse gemeenschappelijke regelingen, raden/staten en colleges. Het voorjaarsoverleg tussen de raad/staten met het lid van het algemeen bestuur van de GR is een nieuw initiatief. Het doel van het overleg is om jaarlijks over inhoudelijke dilemma's, ontwikkelingen en wensen in gesprek te gaan. Tijdens het gesprek kunnen raden/staten verduidelijkende vragen stellen, richtingen, kaders en eigen wensen meegeven. De opzet is over 3 regio's verdeeld; Noord, Zuid-Oost en Zuid-West.

In het eerste kwartaal van 2023 vond een extra themabijeenkomst plaats met het (nieuwe) algemeen bestuur. Het doel van de bijeenkomst was om de bestuurders uitgebreid kennis te laten maken met het werkveld van de RUD Drenthe. Een aantal van onze medewerkers hebben met enthousiasme verteld over het werk dat zij uitvoeren en de belangrijkste ontwikkelingen die binnen hun milieuspecialisme spelen. Dit kijkje in de keuken werd door de bestuurders bijzonder op prijs gesteld,

De RUD Drenthe werkt ook veel samen met ketenpartners. De trend is dat besluiten steeds vaker op integrale wijze tot stand komen, conform de geest van de Omgevingswet. Ook de aanpak van milieuovertredingen gebeurt veelal gezamenlijk en in afstemming. Een mooi voorbeeld is de samenwerking met waterschappen en veiligheidsregio. Ook de samenwerking in de strafrechtketen is steeds vanzelfsprekender (OM). We doen dat bijvoorbeeld op platformniveau (OPD, kenniskring kwaliteit) en in de uitvoering (ketentoezicht, asbesttoezicht). Met Rijkspartners zien we de laatste tijd ook intensievere afstemming (RWS, ILT en Ministeries). In de afgelopen 10 jaar zie je dat Omgevingsdiensten, hoewel er regionale verschillen zijn, onderling vaker samenwerken. Voorbeelden zijn het uitlenen van experts, delen van bedrijfsvoeringscapaciteit of samenwerken bij de werving & selectie. Ook met OD Twente, OD IJsselland en OFGV (Flevoland, Gooi en Vechtstreek) zijn goede contacten.

"Tijdens een controle op afvaltransporten in samenwerking met partners als de ILT, NVWA en RDW is er een transport door de Politie staande gehouden. Grondkabels en elektriciteitskabels werden vanuit een metaalhandelaar richting een kringloopwinkel vervoerd. Grondkabels en elektriciteitskabels kunnen gevaarlijke stoffen bevatten. Het transport had niet de juiste vervoersdocumenten, had de afvalstroom niet gemeld en deze afvalstof mocht ook niet ontvangen worden door de kringloopwinkel. We hebben toen een locatiebezoek uitgevoerd bij de kringloopwinkel en geconstateerd dat zonder melding of vergunning afval ingezameld en verwerkt werd. De transporteur heeft van het Openbaar Ministerie een strafbeschikking gekregen en de kringloopwinkel is door ons aangeschreven op de Wet Milieubeheer. Een prachtig voorbeeld van ketensamenwerking als je het mij vraagt".

Olbrand de Vries, *toezichthouder milieu*

"Ik vind de prettige regionale samenwerking tekenend voor de gezaghebbende plek die de RUD Drenthe in het stelsel inneemt. De samenwerking met bijvoorbeeld het waterschap als het gaat over agrarische spoelplaatsen. Zij voeren voor ons metingen uit die wij vervolgens hanteren bij de aanschrijvingen in de handhaving als er sprake is van normoverschrijdingen gewasbeschermingsmiddelen in afvalwater. Ook de samenwerking met de NVWA is nuttig en effectief, bijvoorbeeld waar het gaat om zaken gerelateerd aan mestopslagen. Zij hebben gegevens tot hun beschikking die wij niet hebben, maar die voor de uitvoering van ons werk wel van waarde zijn!"

***Irma Petrusma**, brancheregisseur agrarisch*

4.6 KWALITEIT

4.6.1 KLACHTEN

Overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht (Awb, hfst. 9) publiceren wij jaarlijks informatie over de ingediende klachten. Dat gaat niet over meldingen van milieuhinder maar over het optreden en de bejegening door medewerkers van de RUD Drenthe. Voor deze klachten bestaat een Klachtenreglement, dat onder meer voorschrijft dat het dagelijks bestuur jaarlijks rapporteert over klachten aan het algemeen bestuur en aan onze deelnemers. Doorgaans worden de klachten afgehandeld op het niveau van teamleider.

In het programmajaar 2023 zijn geen klachten ingediend. Wel is tegen de afdoening van een eerder afgehandelde klacht een procedure gestart bij de Nationale Ombudsman (hierna: Ombudsman). De klacht betrof de wijze waarop de RUD Drenthe een controle heeft uitgevoerd naar aanleiding van een melding over een illegale asbestverwijdering. De Ombudsman heeft geconcludeerd dat de klacht ongegrond is en dat de RUD Drenthe behoorlijk heeft gehandeld. Het bericht op de website van de Ombudsman luidt: "Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe handelt zorgvuldig bij melding over illegale asbestverwijdering".

4.6.2 MANDAATBESLUIT EN REGELINGEN

De vaststelling van mandaatbesluiten en aanpassing Gemeenschappelijke Regeling was in 2023 een flinke klus. Het uniform mandaatbesluit Omgevingswet is door alle colleges en de provincie ondertekend. Daarnaast is de tekst in de Gemeenschappelijke Regeling RUD Drenthe aangepast op de per 2022 in werking zijnde nieuwe wet op de gemeenschappelijke regelingen voor het vergroten van de betrokkenheid van Raden en Staten. Deze is op route voor de zienswijzen.

Een onderdeel dat raakt aan beide regelingen is de actualisatie van de dienstverleningsovereenkomsten. Er is een ontwerp wijziging DVO (Dienstverleningovereenkomt) op route gebracht. Volgend jaar vindt fase 2 plaats, het verzamelen, actualiseren en maken van de onderliggende werkafspraken alsmede de borging ervan.

4.6.3 INK EN VISITATIE

Het borgen van kwaliteit staat hoog op onze ontwikkelagenda. De herijking van het INK-model (kwaliteitsmodel Instituut Nederlandse Kwaliteit) is uitgesteld. Maar we staan niet stil. De RUD Drenthe doet bijvoorbeeld mee aan visitaties tussen Omgevingsdiensten onderling. Het doel van de visitaties is om omgevings-

" Ik zocht naar een functie waar met data gewerkt word en die vond ik in 2023 bij de RUD Drenthe. Ik volg een post-master programma van de VU Amsterdam, waarbij ik 2 dagen per maand een lesdag heb en de opgedane kennis daarna direct toepas in de praktijk. De afdeling informatievoorziening heeft diverse dashboards ontwikkeld in Power BI en er wordt gewerkt aan het opzetten van een platform (Azure) voor het ontsluiten, opslaan en bewerken van data. Momenteel geven deze dashboards inzicht in de huidige stand van zaken, maar in de toekomst willen we uitzoeken of het mogelijk is om voorspellingen te doen. Ik voorzie collega's bijvoorbeeld van data gestuurde inzichten. Denk aan veranderingen in het aantal binnengekomen vergunningen in relatie tot nieuwe wetgeving. Verder kijk ik naar de toepassing van open data en wil ik graag leren hoe ik collega's mee kan nemen in datagericht werken."

***Natasja Beckmann**, Junior Informatieanalist*

diensten te helpen bij het borgen van de kwaliteit die onder meer is vastgelegd in de verordeningen VTH. De toets is opgenomen in de speerpunten voor de verbetering van het VTH-stelsel. Eind augustus van 2023 heeft een visitatie plaatsgevonden. Naast een aantal noodzakelijke aanbevelingen wordt geconcludeerd dat ".....de RUD Drenthe een enthousiaste ambitieuze organisatie is welke keihard aan de slag is en weet waar ze op willen doorpakken". De sterke punten en de aanbevelingen staan in het Visitatierapport Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe, welke is geplaatst op de website. Als vervolg wordt op basis van het rapport een verbeterplan opgesteld.

5 Financieel

Dit boekjaar voegen we het jaarverslag en de jaarrekening samen tot één integraal rapport. De jaarrekening (hoofdstuk 6) volgt aansluitend op hoofdstuk 5, die de financiële terugblik met verplichte paragrafen bevat.

5.1 SAMENVATTING RESULTAAT 2023

We beschrijven in deze paragraaf eerst wat de financiële impact is van onze productie in relatie tot de prognose uit het Jaarprogramma 2023 en de Begrotingswijziging over 2023. In de samenvatting hieronder wordt een verkort overzicht gegeven van de financiën over 2023:

TABEL 12 DE BEGROTE EN GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN OVER 2023

REALISATIE RUD DRENTHE 2023 IN ÉÉN OOGOPSLAG				
vóór resultaatbestemming, x € 1.000				
	REALISATIE 2022	BEGROTING 2023 VOOR WIJZIGING	BEGROTING 2023 NA WIJZIGING	REALISATIE 2023
Deelnemersbijdragen	16.341	18.252	19.424	19.143
Inkomsten Leges	198	200	200	200
Inkomsten Projecten	998	1.291	1.066	1.178
SPUK baten	94	0	429	908
Financiële baten	12	0	0	155
Overige baten	137	97	96	151
TOTAAL BATEN	**17.779**	**19.839**	**21.215**	**21.735**
Loonsom en inhuur	13.105	13.965	15.171	14.901
Frictiekosten	293	0	0	51
Reis-, opleidings- en algemene personeelskosten	763	763	786	994
Bedrijfsvoerings-kosten	2.638	2.945	3.039	3.013
Leges	138	150	150	140
Projectkosten LOS	0	50	50	0
Projecten	998	1.291	1.066	1.178
SPUK lasten	0	0	429	908
Projectkosten ontwikkelprogramma	23	0	0	0
Incidentele lasten	0	400	400	201
Onvoorzien	0	125	125	0
TOTAAL LASTEN	**17.958**	**19.689**	**21.215**	**21.386**
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	**-179**	**151**	**0**	**349**
Onttrekking uit reserve	0	0	0	0
RESULTAAT	**-179**	**151**	**0**	**349**

Het begrotingsjaar 2023 is afgesloten met een positief resultaat van € 348.682. Bij de begrotingswijziging 2023 waren de baten en lasten in evenwicht, waardoor het resultaat nu in positieve zin afwijkt van het begrote resultaat na de begrotingswijziging.

In onderstaande tabel vatten we de verschillen samen:

TABEL 13 ANALYSE VERSCHILLEN 2023

SAMENVATTING VERSCHILLEN BEGROTING - REALISATIE 2023			
Deelnemersbijdrage valt lager uit (minder uren: 2.440 * €115,21)	€	-281.000	N
Hogere overige baten (bijv. licenties en beheerkosten LOS)	€	55.000	V
Niet begrote rente opbrengsten	€	155.000	V
Lagere personeelslasten	€	10.000	V
Incidentele lasten vallen lager uit	€	199.000	V
Het potje onvoorzien is niet gebruikt	€	125.000	V
Lagere bedrijfsvoeringskosten	€	25.000	V
Geen projectkosten voor zaak- en bodem-infosystemen	€	50.000	V
Diverse kleinere verschillen	€	11.000	V
TOTAAL	**€**	**349.000**	**V**

IN DE UITEENZETTING VAN DE VERSCHILLEN GELDT: N = NADELIG TEN OPZICHTE VAN DE VASTGESTELDE BEGROTINGSWIJZIGING EN V = VOORDELIG.

- Er zijn voor 167.562 uren Jaarprogramma gerealiseerd (102%). De productie van het jaarprogramma is hoger, maar omdat een deel van de uren via SPUK wordt gefinancierd worden er per saldo 2.440 minder uren aan de deelnemers in rekening gebracht. Een totaal van 4.877 uren worden vanuit de SPUK-energietoezicht regeling gefinancierd, zodat er 162.685 uren overblijven die met de deelnemers worden verrekend. Bij voorschot zijn er 165.125 uren in rekening gebracht. Dit betekent dat de deelnemers in totaal 2.440 * € 115,21 = € 281K terug kunnen ontvangen. Overigens zijn de totale baten voor beide SPUK-regelingen in de jaarrekening € 479K hoger dan waar vooraf rekening mee was gehouden, maar zijn de bijbehorende lasten evenredig hoger waardoor dit geen financieel effect heeft.
- Hogere overige baten ad € 55K zijn voornamelijk hogere doorbelaste licentiekosten aan derden.
- Hogere renteopbrengsten voor het tegoed bij de schatkist hebben € 155K meer opgeleverd. Door de relatief snelle rentestijging was in de begroting hiermee nog geen rekening gehouden.
- De hogere personeelslasten bestaat enerzijds uit een onderschrijding van 491K voor de lonen en een overschrijding van 302K voor de inhuur en een overschrijding van 208K voor de overige personeelskosten. De vacature ruimte van vast personeel is gedeeltelijk ingevuld door inhuur van personeel en het niet (of later) invullen van vacature ruimte. Bij de inhuur zijn de kosten gestegen door het uitvoeren van meer projecten. Daarnaast zijn nog niet ingevulde vacatures voor de vaste formatie tijdelijk ingevuld door inhuur.
- De overige personeelskosten zijn gestegen door hogere reiskosten als gevolg van hogere woonwerk vergoedingen bij de opheffing van de COVID restricties. Het traject zelforganisatie heeft hogere opleidingskosten tot gevolg. De thuiswerk vergoedingen veroorzaken ook een toename van de overige personeelskosten. Naast de thuiswerkvergoeding worden er kosten gemaakt voor een verantwoorde thuiswerkplek. Tot slot heeft het aantrekken van nieuw personeel ook tot gevolg dat er extra kosten worden gemaakt voor de arbeidsmarktcampagne samen met ODG en FUMO.
- De incidentele lasten zijn € 199K lager dan begroot. Bij de inschatting van de lasten voor het omzetten van het locatiebestand naar MBA's (i.v.m. de Omgevingswet) werd verondersteld dat veel handmatige handelingen noodzakelijk zouden zijn. Gedurende het project bleek dat met een tool de handelingen grotendeels konden worden geautomatiseerd. Dit heeft een aanzienlijke kostenbesparing opgeleverd.
- In de begroting is een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen met een hoogte van € 125.000. In 2023 is de post onvoorziene uitgaven niet benut.
- Bij de post 'overige bedrijfsvoeringskosten' zien we dat de overige licentie -en ICT kosten hoger uitvallen dan in de begrotingswijziging doordat er diverse robotiseringen zijn uitgevoerd, als ook door een aanzienlijke toename van de formatie. De packagedeal met gemeente Emmen en provincie Drenthe valt lager uit doordat de flexibele kosten die onder de package deal vallen lager zijn uitgevallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. De kosten voor huisvesting vallen onder een vaste prijsafspraak.
- De verzekeringskosten zijn gestegen doordat landelijk ook de verzekeringen duurder zijn geworden door hogere schades en door een toename van het personeel bij de RUD Drenthe. Advieskosten bestaan uit 21K voor een opdracht betreffende onderzoek naar de invoering van Timetell en interne controle 2022 door Exilo. De interne controlekosten 43K voor het jaar 2023 voor de verbijzondere interne controle(VIC) is ook uitgevoerd door Exilo.

- Projectkosten van het LOS 50 K zijn nog niet besteed in 2023 en vallen dus vrij in het resultaat.

5.2 OVERZICHT BATEN EN LASTEN 2023

Het BBV (Besluit Begroting & Verantwoording provincies en gemeenten) vereist dat de financiële verantwoording in verschillende paragrafen en programma's wordt weergegeven. U treft de verantwoording aan in de navolgende paragrafen 5.2 t/m 5.7.

5.2.1 PROGRAMMARESULTATEN

Onderstaande tabel bevat een overzicht – per programma- van de begrote en gerealiseerde baten en lasten in 2023. Het totaal van de programma's is in 2023 afgesloten met € 21.734.762 aan baten en € 21.386.080 aan lasten. We komen hiermee dus uit op een positief resultaat van € 348.682 (afgerond 349K).

In de verantwoording is het programma Milieu regulier de grootste en belangrijkste. Sinds de begrotingswijziging 2018 is ervoor gekozen om- in aanvulling hierop - een apart programma voor Milieu projecten op te nemen. Zo kan beter onderscheid gemaakt worden tussen de reguliere taken (Drentse Maat en Niet-Drentse Maat) die wij voor de deelnemers uitvoeren en de apart gefinancierde projecten.

Volgens het BBV dienen verder de algemene dekkingsmiddelen, de heffing VPB (vennootschapsbelasting) en het bedrag voor onvoorzien apart in het programmaplan uiteengezet te worden. Daarnaast wordt de overhead in een apart programma getoond. Ook kosten van de andere programma's dienen exclusief overheadkosten getoond te worden.

Het BBV schrijft verder verschillende andere verplichte paragrafen voor. Deze zijn niet van toepassing op onze organisatie, te weten:

- **Grondbeleid is niet van toepassing omdat we geen eigen grond bezitten;**
- **Verbonden partijen is niet van toepassing op ons omdat wij geen verbonden partijen hebben;**
- **Onderhoud kapitaalgoederen is niet van toepassing omdat wij geen kapitaalgoederen hebben.**

TABEL 14 BEGROTE EN GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN 2023, PER PROGRAMMA

	BEGROTING 2023 VOOR WIJZIGING	BEGROTING 2023 NA WIJZIGING	REALISATIE 2023	AFWIJKING
Programma Milieu regulier	18.252	19.024	18.944	80
Programma Milieu projecten & leges	1.491	2.094	2.484	-390
Programma Overhead	97	97	151	-54
Financiële baten	0	0	155	-155
TOTAAL BATEN	**19.840**	**21.215**	**21.735**	**-520**
Programma Milieu regulier	12.725	12.365	12.398	-33
Programma Milieu projecten & leges	1.491	2.044	2.426	-382
Programma Overhead	5.348	6.681	6.562	119
Inkomsten SPUK baten	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	125	125	0	125
TOTAAL LASTEN	**19.689**	**21.215**	**21.386**	**-171**
Saldo van baten en lasten voor mutatie reserves	151	0	349	0
TOEVOEGING EN ONTTREKKING RESERVES				
Toevoeging reserves	151	0	0	0
Onttrekking vanuit reserves	0	0	0	0
SALDO VAN BATEN EN LASTEN NA MUTATIE RESERVE	**0**	**0**	**349**	**0**

5.2.2 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, DE HEFFING VPB (VENNOOTSCHAPSBELASTING) EN HET BEDRAG VOOR ONVOORZIEN

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Omdat onze organisatie enkel specifieke dekkingsmiddelen kent, is deze post niet van toepassing op ons. Het BBV schrijft ook voor dat de heffing vennootschapsbelasting wordt uiteengezet in een separate post. Dit is niet van toepassing op onze organisatie. Vennootschapsbelasting dient namelijk te worden afgedragen door een overheidsonderneming bij activiteiten die voor de Vpb gelden als onderneming en waarop geen objectvrijstellingen van toepassingen zijn. Ons uitgangspunt is dat, voor de activiteiten van ons kwalificeren als onderneming, wij in principe alleen die activiteiten ondernemen waarbij sprake is van objectvrijstelling. Tot slot, het geraamde bedrag voor onvoorzien. Dit is niet gebruikt.

TABEL 15 HET GEBRUIK VAN DE POST ONVOORZIENE UITGAVEN

	BEGROTING 2023 NA WIJZIGING	REALISATIE 2023	AFWIJKING
Onvoorzien	125.000	0	125.000
TOTAAL	**125.000**	**0**	**125.000**

5.3 VERPLICHTE PARAGRAAF: LEGES

Voor de provincie Drenthe zijn wij gemandateerd om de heffingen van leges uit te voeren. Dit betreft leges voor de luchtvaart en de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). De inning van de leges is gebaseerd op de Legesverordening van de provincie. In 2023 resteerde hiervan € 60.185 als vergoeding voor de (administratieve, in de loonkosten verantwoorde) ondersteuning die wij hiervoor inzetten.

TABEL 16 RAMING EN REALISATIE VAN DE LEGESKOSTEN EN -OPBRENGSTEN

	BEGROTING 2023 NA WIJZIGING	REALISATIE 2023	AFWIJKING
Inkomsten leges	200.000	199.871	-129
Legeskosten	150.000	139.686	10.314
TOTAAL	**50.000**	**60.185**	**10.185**

5.4 VERPLICHTE PARAGRAAF: WEERSTANDVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de relatie tussen de risico's en de weerstandscapaciteit.

5.4.1 WEERSTANDSCAPACITEIT

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin wij in staat zijn middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Een buffer is wenselijk. Bij het weerstandsvermogen gaat het om de robuustheid van de begroting enerzijds en de omvang van het eigen vermogen dat als buffer beschikbaar is anderzijds.

De kosten die niet uit andere inkomsten kunnen worden gedekt, komen ten laste van de deelnemende organisaties. Dat impliceert dat de financiële gevolgen van risico's, die niet binnen onze begroting kunnen worden opgevangen, uiteindelijk ten laste van de deelnemende organisaties worden gebracht. Deze bepaling zou tot de opvatting kunnen leiden, dat het voor ons niet nodig is om over weerstandscapaciteit te beschikken. Maar de RUD Drenthe is een zelfstandige rechtspersoon met eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Het is daarbij onwerkbaar als wij bij iedere tegenvaller ons tot de deelnemers moeten wenden met het verzoek om een (incidentele of structurele) verhoging van de bijdrage.

Daarnaast is met de deelnemers expliciet afgesproken dat het niet wenselijk is als een gemeenschappelijke regeling een groot eigen vermogen opbouwt. Op grond van Drentse afspraken is hiervoor een weerstandsvermogen van 2,5% overeengekomen. De relatie tussen risico's en weerstandsvermogen is een onderwerp wat onder de aandacht blijft.

Ultimo 2023 bedraagt het totaal eigen vermogen € 660.140 met een algemene reserve van € 288.660, een bestemmingsreserve van € 22.798 en een positief exploitatieresultaat over 2023 van € 348.682. De bestemmingsreserve maakt geen onderdeel uit van de weerstandscapaciteit, maar dat geldt wel voor het positieve exploitatieresultaat over 2023. Een post onvoorzien in de begroting 2024 is beschikbaar voor het opvangen van (incidentele) tegenvallers. De RUD Drenthe stelt voor om het positieve resultaat ad € 348.682 toe te voegen aan de algemene reserve. Het weerstandvermogen zal hierdoor toenemen.

Op basis van het in de begroting 2023 (paragraaf 2.2.) opgenomen benodigde weerstandsvermogen van € 413.660 is de ratio tussen aanwezige en benodigde weerstandsvermogen 0,9. In onderstaand overzicht is weergegeven hoe de berekening tot stand is gekomen. Deze ratio voor het weerstandsvermogen wordt beoordeeld als matig. Wanneer het positieve resultaat niet ten gunste van de deelnemers komt, dan stijgt het weerstandsvermogen naar € 762.342. De ratio stijgt dan naar 1,8. Dat wordt beoordeeld als ruim voldoende.

TABELLEN 17 CONCLUSIE VAN HET WEERSTANDSVERMOGEN

AANWEZIGE WEERSTANDSCAPACITEIT PER 31 DECEMBER 2023	
Algemene Reserve	€ 288.660
Exploitatieresultaat	€ 348.682
Onvoorzien Begroting 2024	€ 125.000
TOTAAL WEERSTANDS-CAPACITEIT	**€ 762.342**
RICHTLIJNEN WEERSTANDSCAPACITEIT	
BETEKENIS RATIO	**RATIO WEERSTANDSCAPACITEIT**
Uitstekend	> 2,0
Ruim voldoende	1,4 < x > 2,0
Voldoende	1,0 < x > 1,4
Matig	0,8 < x > 1,0
Onvoldoende	0,6 < x > 0,8
Ruim onvoldoende	< 0,6
FACTOR AANWEZIG/BENODIGD WEERSTANDSVERM.	
FACTOR:	1,8
OORDEEL:	ruim voldoende

5.4.2 RISICOBEHEERSING

De omvang van ons weerstandsvermogen is gerelateerd aan de risico's die de organisatie loopt. Deze risico's zijn volledig in kaart gebracht inclusief een financiële vertaling. Hierbij is rekening gehouden met de invloed van reeds getroffen dekkingsmaatregelen, zoals verzekeringen.

In de begroting 2023 passen we de financiële risico's toe op basis van een onderverdeling in categorieën, zoals in onderstaande tabel is benoemd. In het model is de wijze van risicobeoordeling en -kwantificering gehanteerd, zoals deze aanbevolen wordt door het Ministerie van BZK. De risico's geven inzicht in het benodigde weerstandsvermogen. Kleinere risico's worden geacht onderdeel te zijn van de reguliere bedrijfsvoering. De vermenigvuldiging met de wegingsfactoren impact en frequentie geeft inzicht in het bedrag dat beschikbaar moet zijn als weerstandsvermogen.

TABEL 18 HET RISICOPROFIEL 2023

NR	CATEGORIE	OMSCHRIJVING	EFFECT	FINANCIEEL	IMPACT	FREQUENTIE	BENODIGDE WEER-STANDSCAPACITEIT
1	PERSONEEL	ZIEKTEVERZUIM	PRODUCTIE-VERLIES	250.000	3	5	250.000
2	PERSONEEL / BEDRIJFSVOERING	WERVING NIEUWE MEDEWERKERS	PRODUCTIE-VERLIES	150.000	3	4	112.500
3	PERSONEEL	LEGES	FRICTIE-KOSTEN	50.000	1	5	50.000
4	PERSONEEL / BEDRIJFSVOERING	GEVOLGEN OMGEVINGSWET	PRODUCTIE-VERLIES	PM	PM	PM	PM
TOTAAL							412.500

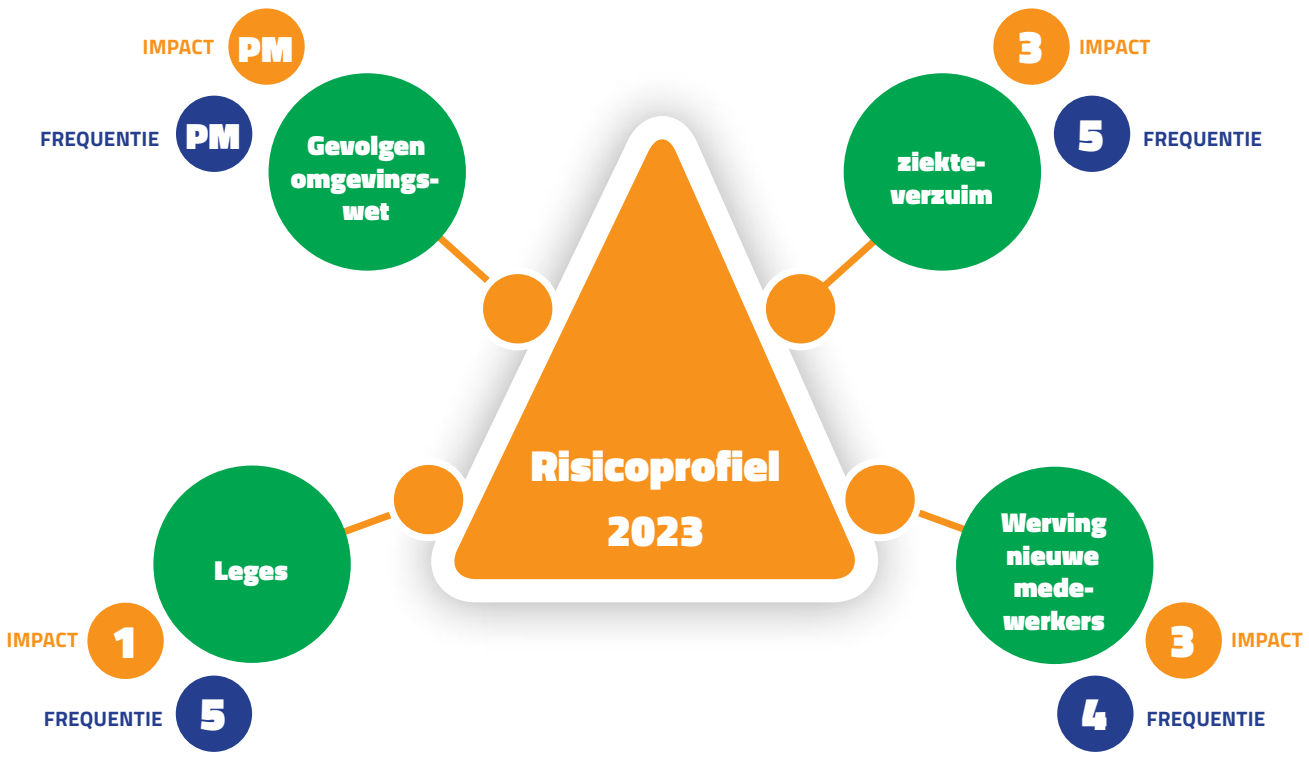

KLASSE/ IMPACT	FINANCIEEL	WEGINGS-FACTOR
1	< 50.0000	25.000
2	50.001 - 100.0000	75.000
3	100.001 - 250.000	175.000
4	250.001 - 1.000.000	625.000
5	> 1000.000	1.000.000

KLASSE / FREQUENTIE	KANS	WEGINGS-FACTOR
1	1 keer per 10 jaar of minder	0,10
2	1 keer per 5 -10 jaar	0,20
3	1 keer per 2 -5 jaar	0,50
4	1 keer per 1 -2 jaar	0,75
5	1 keer per jaar of meer	1,00

De uiteindelijke effecten behorende bij de benoemde risico's worden puntsgewijs toegelicht. Voor zover de risico's zich hebben voorgedaan zijn de bijbehorende lasten in het rekeningresultaat 2023 verwerkt.

1. ZIEKTE-VERZUIM

De RUD Drenthe heeft over heel 2023 een gemiddeld ziekteverzuimpercentage van 5,68%. Ten opzichte van 2022 is dit een daling van 4,2% (2022: 9,49%). Van 5,68% is 5,2% toe te rekenen aan personeel wat valt onder overhead en 7,8% aan productief personeel. Het is dus ruimschoots gelukt om qua ziekteverzuim onder de begrote 9% voor 2023 te eindigen.

2. WERVEN NIEUW PERSONEEL

Vanwege een krappe arbeidsmarkt is afgelopen jaar vooral ingezet op werving van trainees en zij-instromers. Het effect van de arbeidsmarktcampagne is vooral te zien in de tweede helft van 2023. We zien hier zeker al positieve effecten van waardoor de impact op de productie relatief beperkt is gebleven.

3. LEGES

Onzekerheid over leges inkomsten is opgenomen als risico. Maar door uitstel van de Omgevingswet heeft dit risico zich nog niet voorgedaan.

3. INVOERING OMGEVINGS-WET

Het risico is niet van toepassing geweest vanwege het uitstellen van de invoering van de Omgevingswet. De invoering is doorgeschoven naar 1 januari 2024. Onderzoeken door andere omgevingsdiensten laten zien dat de Omgevingswet een verzwarende impact heeft. We hebben in Drenthe ook uitgebreid onderzoek gedaan om te kijken welke invloed van de invoering van de omgevingswet heeft op de productieopgave. De totale geschatte impact komt uit op 18%. Voor het jaar 2024 hebben we 9% ingeboekt, maar is in de programmering m.b.v. prioritering en uitvoeringskeuzes afgeschaald naar 5%. Dit intensieve proces is in de periode juli 2023 – februari 2024 in goede samenspraak met onze deelnemers doorlopen.

5.5 VERPLICHTE PARAGRAAF: FINANCIËLE KENGETALLEN

In onderstaand overzicht staan kengetallen uiteengezet die op onze organisatie van toepassing zijn, met een korte toelichting per kengetal.

TABEL 19 OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE KENGETALLEN

	JAAR-REKENING 2022	BEGROTING 2023	JAAR-REKENING 2023
Netto schuldquote	-0,8%	-1,3%	-3,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteitsratio	2,6%	5,1%	11,5%
Structurele exploitatieruimte	-1,4%	2,3%	1,1%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

NETTO SCHULDQUOTE

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. We hebben geen leningen waardoor de schuldpositie alleen bestaat uit kortlopende verplichtingen. Daarom hanteren wij een norm van 0% of lager. Om aan de norm te voldoen moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. In afwijkende gevallen, bijvoorbeeld een grote investering waar geld voor aangetrokken wordt, stijgt het kengetal boven de 0%. De kortlopende schulden zijn per 31 december 2023 lager dan de kortlopende vorderingen. Het kengetal is hierdoor negatief, namelijk -3,2%. Dit voldoet aan de gestelde norm.

SOLVABILITEITSRATIO

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% de organisatie zich op glad ijs bevindt, de norm voor de RUD Drenthe is daarom minimaal 20%. Onze solvabiliteitsratio bedraagt 11,5%. Het kengetal valt lager uit dan het door de VNG geadviseerde percentage omdat met voorschotten van de deelnemers wordt gewerkt. De voorschotten leiden tot een hoger kortlopend vreemd vermogen en hebben daarmee een negatief effect op de ratio maar zorgen niet voor een slechte financiële weerbaarheid. Immers, die voorschotten worden in het nieuwe boekjaar besteed aan de taken waarvoor wij dit geld hebben ontvangen.

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De norm voor onze organisatie is 0% of hoger. Ultimo 2023 is de structurele exploitatieruimte 1,0%. In principe betekent dit dat de dekking toereikend is. Nu is het echter zo dat de ratio voor de structurele exploitatieruimte altijd wat schommelt rond nul. Soms verschuiven baten en lasten enigszins tussen de jaren en het uitgangspunt binnen onze organisatie is dat in principe alle lasten worden gedekt door deelnemersbijdragen. Dit geldt zowel voor incidentele als structurele lasten.

ALGEHEEL OORDEEL

Het BBV schrijft voor een beoordeling te geven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De drie kengetallen geven een redelijk beeld. Het gerealiseerde positieve exploitatieresultaat over 2023 heeft enigszins een positieve weerslag op de kengetallen. Als we de ratio's bekijken samen met de eerder gemelde ontwikkelingen in de weerstandscapaciteit dan kan worden gesteld dat de gehele financiële positie robuuster is geworden.

Wanneer wordt besloten dat de deelnemers het voorstel van de directie overnemen om het positieve resultaat over 2023 toe te voegen aan de algemene reserve zal dat bijdragen aan een verbetering van de totale financiële weerbaarheid van de organisatie.

5.6 VERPLICHTE PARAGRAAF: FINANCIERING / TREASURY

De randvoorwaarden waarbinnen de treasury zich kan en mag bewegen worden geformuleerd in het treasurystatuut. Uiteraard valt dit binnen het wettelijke kader zoals gesteld door de Wet Fido. In deze paragraaf worden de ontwikkelingen met betrekking tot de kasgeldlimiet, de renterisiconorm, de verwachte toe- of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van de treasury benoemd.

UITGANGSPUNTEN RISICOBEHEER

Het beheersen en vermijden van risico's staat in het treasurybeleid voorop. In dit verband is het risicomanagement gericht op het inzichtelijk maken van toekomstige risico's en deze te beheersen, te verminderen en te spreiden. De treasuryfunctie zal nadrukkelijk geen bankachtige activiteiten ontplooien die erop zijn gericht om geld te verdienen.

Onze treasuryfunctie dient tot:
1. verzekering van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
2. bescherming van vermogens- en (rente)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's;
3. minimalisering van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
4. optimalisering van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van dit statuut.

RENTEVISIE

Gezien de geringe invloed van de renteontwikkeling op onze begroting is geen lange termijn rentevisie opgenomen.

GELDLENINGEN

Wij betalen het overgrote deel van onze werkzaamheden uit de voorschotbetalingen van de bevoegde gezagen. De verwachting is dat deze voldoende zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. We hebben in 2023 geen geldleningen hoeven aangaan.

KASGELDLIMIET

De kasgeldlimiet stelt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld van een decentrale overheid (ofwel openbaar lichaam) in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotingstotaal. Volgens artikel 3, lid 2, van de Wet Fido bedraagt de kasgeldlimiet van gemeenschappelijke regelingen minimaal € 300.000. Bij de BNG bank houden wij een kasgeldlimiet van € 250.000 aan. We hebben het bedrag van de kasgeldlimiet niet overschreden.

RENTERISICONORM

Ter beperking van het renterisico op vaste schuld is er een renterisiconorm vastgesteld. De renterisiconorm schrijft voor welk deel van de lange termijn leningen (> 1 jaar) maximaal vernieuwd mag worden in een begrotingsjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen zoals de RUD Drenthe is dit vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico op de vaste schuld in een jaar wordt als volgt berekend: de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. In 2023 is geen sprake van herfinanciering aangezien er geen leningen zijn aangegaan.

5.7 VERPLICHTE PARAGRAAF: BEDRIJFSVOERING

Bedrijfsvoering ondersteunt de andere programma's door te voorzien in diensten als personeelszaken, informatievoorziening, administratie, communicatie, sturing, planning en control. Onze organisatie is op dit vlak continue in ontwikkeling. Enkele jaren geleden werden de opgaven gebundeld in een ontwikkelprogramma met separate financiering. Inmiddels zijn, vanwege de implementatie van een aangepaste productienorm, de ontwikkelopgaven regulier onderdeel van de begroting. Belangrijke ontwikkellijnen zijn en blijven de voorbereiding op de Omgevingswet, de totstandkoming van de Uitvoering & Handhaving strategie (U&H), en het

interbestuurlijk programma (versterking VTH-stelsel). In 2023 zijn naar aanleiding hiervan onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Voorbereiding Omgevingswet (cursussen, aanpassen werkprocessen), inclusief een start met de omzetting van het inrichtingenbestand naar milieubelastende activiteiten.
- Voorbereiding op het aanbestedingstraject voor een nieuw zaaksysteem.
- Project risicogericht vergunnen, opgeleverd medio 2023.
- Evaluatie nieuw systeem voor tijdregistratie (zaakgericht tijdschrijven).
- Ontwikkeling nieuw dashboard voor monitoring en sturing.
- Doorontwikkeling van P&C producten zoals rapportages.
- Inzet op opleiding en ontwikkeling om (nieuwe) medewerkers te laten voldoen aan de kwaliteitscriteria.
- Inzet op bewustwording en toepassing van informatieveiligheidsvereisten in de organisatie.
- Een arbeidsmarktcampagne en een Young Professionals-programma samen met de andere noordelijke Omgevingsdiensten.
- Onderzoek naar huisvestigingsbehoefte. Bij de herijking van de huidige huisvestingsconcepten wordt beoordeeld welke huisvestingsvarianten het meest bijdragen aan een voor de RUD Drenthe optimale en effectieve manier van (samen)werken, thuis en op kantoor.
- Inzet in het kader van het landelijke interbestuurlijk programma – versterking VTH stelsel voor de verdere professionalisering van het landelijk stelsel van Omgevingsdiensten.

5.8 OPENBAARHEIDSPARAGRAAF

KADER

In oktober 2021 is het initiatiefvoorstel Wet open overheid (Woo) aanvaard door de Eerste Kamer. De wet is op 1 mei 2022 in werking getreden en vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo is bedoeld om de overheid transparanter te maken. Een goede informatievoorziening met een ordentelijke informatiehuishouding is noodzakelijk en van groot belang in een democratische rechtsstaat. Belanghebbenden, journalisten en de wetenschap dienen toegang te hebben tot de voor hen noodzakelijke informatie. Een open overheid voorziet hierin door tijdens en na afloop van het maken van beleid en wetgeving transparant te zijn in de gemaakte keuzes.

De Woo voorziet in een opener overheid dan de Wob, bijvoorbeeld door actieve openbaarmaking van verschillende informatiecategorieën verplicht te stellen. Onder actieve openbaarmaking verstaan we de activiteiten die vanuit de overheid worden ondernomen om informatie uit zichzelf openbaar te maken voor de samenleving.

Met betrekking tot de verplichte actieve openbaarmaking heeft de RUD Drenthe in 2022 een inventarisatie gemaakt van de typen informatie die dit betreft, en is gestart met een plan van aanpak voor de actieve openbaarmaking van handhavingsbeschikkingen.

Naast actieve openbaarmaking kan ook sprake zijn van passieve openbaarmaking, de zogenaamde Woo-verzoeken. Dit gaat om openbaarmaking van informatie op verzoek van een derde, bijvoorbeeld de pers. In 2022 is onderzoek gedaan naar gebruik van tools voor het verzamelen en lakken van deze informatieverzoeken. Inmiddels is er met alle bevoegde gezagen gesproken over de actieve openbaarmaking van documenten. Ook zijn er afspraken gemaakt over de passieve openbaarmaking van documenten.

TABEL 20 OVERZICHT VAN DE AANGEVRAAGDE WOO VERZOEKEN VOOR HET JAAR 2023

BEVOEGD GEZAG	WOO-VERZOEK	ZIENS-WIJZE	INFO-VERZOEK	TOTAAL
Aa en Hunze	1			1
Assen	1			1
Borger-Odoorn	2	2		4
Coevorden	1			1
Emmen	2	1	1	4
Hoogeveen		2		2
Meppel				0
Midden-Drenthe		2		2
Noordenveld	4			4
Tynaarlo				0
Westerveld				0
De Wolden	1	2		3
Provincie Drenthe	5		4	9
RUD	1	1	1	3
TOTAAL				**34**

DEEL B

Financiële verantwoording

6 Jaarrekening

Voor u ligt de jaarrekening van de RUD Drenthe over 2023. In dit hoofdstuk wordt het rekening-resultaat en de balanspositie toegelicht. Het begrotingsjaar 2023 hebben we, zoals u kon lezen in paragraaf 5.2, afgesloten met een positief resultaat van € 349K.

6.1 STAAT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

TABEL 21 STAAT VAN BATEN EN LASTEN VÓÓR RESULTAATBESTEMMING

		BEGROTING 2023	BEGROTING 2023	REALISATIE	
(bedragen x € 1.000)	REF.	VOOR WIJZIGING	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
BATEN					
Deelnemersbijdragen	1	18.252	19.424	19.143	281
Inkomsten leges	2	200	200	200	0
Inkomsten projecten	3	1.291	1.066	1.178	-112
Inkomsten SPUK baten	4	0	429	908	-479
Inkomsten financiële baten	5	0	0	155	-155
Inkomsten overige baten	6	97	97	151	-55
TOTAAL BATEN		**19.839**	**21.215**	**21.735**	**-520**
LASTEN					
Personeelslasten	7	14.728	15.957	15.947	10
Bedrijfsvoeringkosten	8	2.945	3.039	3.013	25
Legeskosten	9	150	150	140	10
Projectkosten zaak- en bodeminformatiesysteem	10	50	50	0	50
Projectkosten	11	1.291	1.066	1.178	-112
SPUK lasten	12	0	429	908	-479
Incidentele lasten	13	400	400	201	199
Onvoorzien	14	125	125	0	125
TOTAAL LASTEN		**19.689**	**21.215**	**21.386**	**-171**
SALDO VAN BATEN EN LASTEN VOOR MUTATIE RESERVES		**151**	**0**	**349**	**349**
TOEVOEGING EN ONTTREKKING RESERVES					
Toevoeging reserves		151	0	0	
Onttrekking vanuit reserves		0	0	0	
RESULTAAT		**0**	**0**	**349**	

** de referentienummers corresponderen met de nummers in toelichting van de W&V.*

6.1.1 ANALYSE OP HOOFDLIJNEN

Ten tijde van de 8-maands rapportage zijn de uren voor de laatste vier maanden per deelnemer zo goed als mogelijk ingeschat en is – met voorschotten- afgerekend tegen het (voorlopig) herrekende uurtarief. Met het actuele inzicht in de totaal geproduceerde uren waarover de kosten kunnen worden verdeeld kan het werkelijke uurtarief nu worden vastgesteld.

De door de deelnemers daadwerkelijk afgenomen uren zijn in de jaarrekening berekend op basis van het tarief uit de begrotingswijziging 2023, namelijk € 115,21. De afrekening vindt plaats op basis van daadwerkelijk geleverde inzet vermenigvuldigd met het nacalculatorisch uurtarief op basis van werkelijke lasten verdeeld over het totaal te verrekenen aantal uren. Bij een productie van 102% daalt het nacalculatie uurtarief naar € 113,08. Bij de eindafrekening resteert dan ook het positieve resultaat van € 349K.

Wij adviseren het positieve resultaat van € 349K toe te voegen aan de algemene reserve. Zo wordt de robuustheid van ons weerstandsvermogen verbeterd. Meer hierover kun je lezen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing (hoofdstuk 5.4).

MAXIMALE REALISATIE VAN HET UITVOERINGSPROGRAMMA, MAXIMALE FOCUS OP PRODUCTIE.

Het rekeningresultaat in hoofdlijnen:
- Minder ontvangen deelnemersbijdragen € 281K (nadeel, minder uren: 2.440 * € 115,21)
- Lagere incidentele lasten € 199K (voordeel)
- Onvoorzien € 125K (voordeel)
- Renteopbrengsten € 155K (voordeel)
- Minder projectkosten zaaksysteem € 50K (voordeel)
- Hogere overige baten € 55K (voordeel)
- Overige verschillen € 46K (voordeel)

Er zijn voor het jaarprogramma van de deelnemers 167.562 uren gerealiseerd (102%). Hiervan kunnen 4.877 uren vanuit de SPUK energietoezicht regeling worden gefinancierd, zodat er 162.685 uren overblijven die met de deelnemers worden verrekend. Bij voorschot zijn er 165.125 uren in rekening gebracht. Dit betekent dat de deelnemers in totaal 2.440 * € 115,21 = € 281K terug kunnen ontvangen. Overigens zijn de totale baten voor beide SPUK regelingen in de jaarrekening € 479K hoger dan waar vooraf rekening mee was gehouden, echter de bijbehorende lasten zijn evenredig hoger waardoor dit geen financieel effect heeft.

De incidentele lasten zijn € 199K lager dan begroot. Bij de inschatting van de kosten voor het omzetten van het locatiebestand naar MBA's in het kader van de omgevingswet werd ingeschat dat bij deze actie veel handmatige handelingen noodzakelijk zouden zijn. Gedurende het project bleek dat hiervoor een tool is ontwikkeld waardoor de handelingen grotendeels konden worden geautomatiseerd. Dit heeft een aanzienlijke kostenbesparing opgeleverd.

Hogere renteopbrengsten voor het tegoed bij de schatkist hebben € 155K meer opgeleverd. Door de relatief snelle rentestijging was hiermee in de begroting nog geen rekening gehouden. De overige financiële afwijkingen worden toegelicht in het onderdeel "toelichting op de verantwoording van baten en lasten".

6.2 BALANS PER 31 DECEMBER 2023

TABEL 22 DE BALANSPOSITIE 2023

(bedragen x € 1.000)	REF.	ULTIMO 2023		ULTIMO 2022	
ACTIVA					
VASTE ACTIVA					
Materiële vaste activa	15	10		25	
TOTAAL VASTE ACTIVA			**10**		**25**
VLOTTENDE ACTIVA					
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	16	5.586		5.622	
Liquide middelen	17	15		250	
Overlopende activa	18	141		46	
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA			**5.742**		**5.918**
TOTAAL ACTIVA			**5.752**		**5.943**
PASSIVA					
VASTE PASSIVA					
Eigen vermogen	19				
- Algemene reserve		289		289	
- Bestemmingsreserve		23		46	
- Gerealiseerd resultaat		349		-179	
Voorziening voor verlofsparen	20	35		5	
TOTAAL VASTE PASSIVA			**696**		**161**
VLOTTENDE PASSIVA					
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	21	2.244		2.988	
Overlopende passiva	22	2.812		2.794	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA			**5.056**		**5.782**
TOTAAL PASSIVA			**5.752**		**5.943**

** de referentienummers corresponderen met de nummers in toelichting van de balans.*

[1] *Vergelijkende cijfers van 2022 zijn herzien en dit heeft geen effect op het resultaat en de balansposities.*

6.3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

6.3.1 ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR HET OPSTELLEN VAN DE JAARREKENING

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Voor bovenwettelijke verlofaanspraken, niet zijnde verlofsparen, is een verplichting op de balans opgenomen. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook een onvoorspelbare afbouw kennen, hebben wij daarvoor wel een voorziening gevormd.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van onze organisatie over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.
De jaarrekening is opgesteld vanuit de continuïteitsveronderstelling en ingericht conform het BBV. Er zijn in de grondslagen verder geen wijzigingen ten opzichte van voorgaande jaren.

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur.
Bij de bepaling van de waarde wordt rekening gehouden met een bijzondere vermindering van het actief, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar 2023 heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.

TABEL 23 OVERZICHT VAN DE GEHANTEERDE AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	n.v.t.
Bedrijfsgebouwen	n.v.t.
Vervoermiddel	n.v.t.
Technische installaties in bedrijfsgebouwen.	15 jaar
Veiligheidsvoorzieningen in bedrijfsgebouwen, kantoormeubilair	10 jaar
Software, automatiseringsapparatuur, telefooninstallaties.	3 tot 5 jaar
Verbouwingen, termijn afhankelijk van de looptijd van het huurcontract inclusief optietermijn verlenging	1 tot 10 jaar

De ICT/communicatieapparatuur en de inventaris worden door ons gehuurd/geleased van de provincie Drenthe en de gemeente Emmen. De afspraken hieromtrent zijn in een dienstverleningsovereenkomst vastgelegd. Deze apparatuur en inventaris worden niet geactiveerd op de balans.

Ten behoeve van de thuiswerkfaciliteiten van onze medewerkers zijn extra bureaustoelen aangeschaft. Deze bureaustoelen zijn eigendom van de RUD Drenthe en worden in bruikleen uitgegeven. Bij uitdiensttreding worden de stoelen weer ingeleverd. De bureaustoelen zijn door ons geactiveerd op de balans en worden in 3 jaar afgeschreven.

De operationele leasing van 2 piketauto's en 2 algemene bedrijfsauto's wordt niet als actief in de balans verwerkt. Wel wordt de omvang van de langjarige verplichtingen die uit hoofde van leasing, huur en anderszins zijn aangegaan vermeld in het onderdeel "Niet in de balans opgenomen verplichtingen" aan het einde van de toelichting op de balansposten.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien sprake is van verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

VLOTTENDE PASSIVA

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

6.3.2 GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

ALGEMEEN

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

PERSONEELSBELONINGEN

Onder personeelslasten zijn begrepen de in het in boekjaar verschuldigde salarissen, sociale lasten, pensioenpremies, inleenkrachten en overige personeelskosten, verminderd met de ontvangen uitkeringen van sociale fondsen.

- **Periodiek betaalbare beloningen**

Salarissen, pensioen- en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

- **Nederlandse pensioenregelingen**

We hebben een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP afgesloten. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. Sinds 1 juli 2022 mocht een pensioenfonds tijdelijk de pensioenen verhogen als de beleidsdekkingsgraad 105% of hoger is (voorheen 110%).

De beleidsdekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP bedroeg per 29 december 2023 113,9 % (31 december 2022 118,6 %). Omdat de financiële positie van ABP het toelaat zijn de pensioenen per 1 januari 2024 verhoogd met 3,03 %, zijnde de volledige prijsstijging in de periode van september 2022 tot september 2023. Het ABP wil over enkele jaren, mogelijk ingaande 2026, overstappen naar het vernieuwde pensioenstelsel, waarbij pensioenen mee gaan bewegen met de economie.

Premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

6.4 TOELICHTING OP VERANTWOORDING VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

BATEN

1. DEELNEMERSBIJDRAGEN

TABEL 24 DE RAMING EN REALISATIE VAN DE DEELNEMERSBIJDRAGEN IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Deelnemersbijdrage regulier	19.424.051	19.142.936	-281.115
TOTAAL	**19.424.051**	**19.142.936**	**-281.115**

De ontvangen deelnemersbijdragen voor het jaarprogramma zijn lager dan de in april 2023 vastgestelde begrotingswijziging. Er zijn voor het jaarprogramma van de deelnemers 167.562 uren gerealiseerd (102%). Hiervan kunnen 4.877 uren vanuit de Specifieke uitkering (SPUK) toezicht en handhaving energietoezicht worden gefinancierd, zodat er 162.685 uren overblijven die met de deelnemers worden verrekend. Bij voorschot zijn er 165.; 125 uren in rekening gebracht. Dit betekent dat de deelnemers in totaal 2.440 * € 115,21 = € 281K terug ontvangen.

Een specificatie van de deelnemersbijdragen is weergegeven in bijlage A.

2. INKOMSTEN LEGES

TABEL 25 DE RAMING EN REALISATIE VAN DE LEGES IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Inkomsten leges	200.000	199.871	-129
TOTAAL	**200.000**	**199.871**	**-129**

Per 1 januari 2014 zijn wij door de provincie gemandateerd voor de inning en heffing van leges. Het betreft de leges voor de luchtvaart en de WABO. We dragen zorg voor de verrekening met de gemeenten (zij maken het bouwdeel van de provinciale WABO –vergunning) waarbij 70% van de geïnde WABO-leges bij ons in rekening worden gebracht door de gemeenten. Het innen van leges behoort tot onze structurele taak en wordt daarom meegenomen in de begroting.

3. INKOMSTEN PROJECTEN

TABEL 26 DE RAMING EN REALISATIE VAN DE PROJECTEN EN MEERWERK IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Projecten jaarprogramma	766.146	298.587	-467.559
VTH-Taken	299.546	785.775	486.229
Overige projecten	0	93.195	93.195
TOTAAL	**1.065.692**	**1.177.557**	**111.865**

We hebben in 2023 in opdracht van onze deelnemers diverse projecten uitgevoerd. Gedurende 2023 zijn er minder uren gemaakt voor de projecten uit het jaarprogramma en is de realisatie daarom lager dan begroot. Zo zijn bijvoorbeeld de onvoorziene uren niet besteed. In plaats daarvan zijn meer complexe VTH taken uitgevoerd dan vooraf was voorzien. Voor deze aanvullende taken zijn specifieke afspraken gemaakt met de deelnemers en deze worden dan ook apart afgerekend. Per saldo heeft de verschuiving van de ureninzet tussen de projecten en de VTH taken slechts een gering financieel effect.

Daarnaast zijn er nog werkzaamheden uitgevoerd voor overige projecten buiten ons bevoegd gezagen, zoals de BRZO taken en Prolander.

4. INKOMSTEN SPUK BATEN

TABEL 27 OVERZICHT VAN DE SPUK BATEN IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
SPUK IBP versterking VTH-stelsel	0	346.100	346.100
SPUK T&H energiebesparingsplicht	428.581	561.937	133.356
TOTAAL	**428.581**	**908.037**	**479.456**

Per 13 september 2022 is de eenmalige specifieke uitkering voor de uitvoering van het interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel (IBP) in het leven geroepen. Dit programma kent een looptijd van twee jaar en is in het leven geroepen naar aanleiding van de aanbevelingen uit het rapport van de commissie Van Aartsen: “Om de leefomgeving. Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur”. In totaal kunnen wij aanspraak maken op een bedrag van € 525K. Per 31 december 2023 is er cumulatief € 407K uitgegeven. Het restant kan nog in 2024 worden besteed. In de begrotingswijziging 2023 is voorzichtigheidshalve geen rekening gehouden met deze inkomsten maar ook niet met de uitgaven ervan, zodat dit geen effect heeft op het rekeningresultaat.
Vanaf 10 oktober 2022 konden alle omgevingsdiensten in Nederland een specifieke uitkering aanvragen voor extra ondersteuning op toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht. Voor onze organisatie kunnen wij voor de jaren 2022 tot en met 2026 aanspraak maken op een bedrag van € 1.573K. Per 31 december 2023 is er cumulatief € 595K uitgegeven. De regeling heeft tot doel om meerjarig additionele capaciteit voor toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht te realiseren.

5. INKOMSTEN FINANCIËLE BATEN

TABEL 28 OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE BATEN IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Rentebaten	0	155.227	155.227
TOTAAL	**0**	**155.227**	**155.227**

6. INKOMSTEN OVERIGE BATEN

TABEL 29 OVERZICHT VAN DE OVERIGE BATEN IN 2023

	Begroting 2023	Realisatie	
	na wijziging	2023	Afwijking
Doorberek. licenties en beheerkosten LOS	96.586	151.133	54.547
Totaal	96.586	151.133	54.547

De gemeenten Borger Odoorn en Coevorden maken gebruik van hetzelfde zaaksysteem als onze organisatie. Voor het gebruik van de licenties en voor de beheerkosten is een overeenkomst opgesteld. Er wordt vanaf 2022 jaarlijks aan beide gemeenten een bedrag in rekening gebracht. Doordat het aantal licenties fors is toegenomen zijn onze kosten gestegen (zie bedrijfsvoeringkosten) maar worden er ook meer kosten aan beide gemeenten in rekening gebracht.

LASTEN

7. PERSONEELSLASTEN

TABEL 30 DE RAMING EN REALISATIE VAN DE LOONSOM IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Lonen	14.464.514	13.944.147	520.367
Inhuur	706.802	1.008.006	-301.204
Overige personeelskosten	785.815	994.488	-208.673
TOTAAL	**15.957.131**	**15.946.641**	**10.490**

De personeelslasten bestaan uit de loonsom, inhuur en overige personeelskosten. De verschillende onderdelen worden hierna verder toegelicht.

Lonen

TABEL 31 DE RAMING EN REALISATIE VAN DE LOONSOM IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Lonen primair	10.849.417	10.686.309	163.108
Lonen overhead	3.615.097	3.336.907	278.190
Frictiekosten personeel	0	51.617	-51.617
Mutatie verlofstuwmeer	0	8.363	-8.363
Ontvangen loonkosten compensatie	0	-139.050	139.050
TOTAAL	**14.464.514**	**13.944.147**	**520.367**

De loonkosten worden gemaakt voor de vaste formatie. Onze vaste formatie bestaat uit zowel de medewerkers die betrokken zijn in het primaire proces als de ondersteunende functies. Het gerealiseerde bedrag voor lonen is lager dan begroot als gevolg van niet (of later) ingevulde vacatureruimte en het invullen van deze vacatureruimte door inhuur van personeel. De frictiekosten personeel betreffen de extra gemaakte kosten voor maatwerkafspraken om te komen tot het beëindigen van het dienstverband met een aantal personeelsleden en het betalen van WW-uitkeringen aan ex-personeelsleden. In 2023 is ongeveer € 69K uitgekeerd aan medewerkers. Hier staan vergoedingen van het UWV van ca. € 17K tegenover. Ontvangen loonkosten compensatie bestaat vooral uit de vergoeding voor detachering van personeel aan andere omgevingsdiensten.

Inhuur

TABEL 32 DE RAMING EN REALISATIE VAN DE INHUUR IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Inhuur primair	1.584.883	2.461.647	-876.764
Inhuur overhead	616.182	749.695	-133.513
Doorbel. personeel aan projecten en SPUK	-1.494.263	-2.203.336	709.073
TOTAAL	**706.802**	**1.008.006**	**-301.204**

De kosten voor inhuur zijn aanzienlijk hoger dan begroot. Er zijn meer projecten uitgevoerd dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. Er wordt ingehuurd specifiek voor de uitvoering van projecten, of vaste medewerkers worden voor die projecten ingezet en er wordt vervolgens tijdelijk personeel ingehuurd om de eigen medewerkers te vervangen. Ook wordt er ingehuurd om vacatureruimte op te vullen en zieke medewerkers te vervangen. Dankzij ons tijdschrijfsysteem is een adequate onderbouwing beschikbaar van de bestede en toe te rekenen uren.

Overige personeelskosten

TABEL 33 DE RAMING EN REALISATIE VAN DE OVERIGE PERSONEELSKOSTEN

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
REISKOSTEN	263.750	305.869	-42.119
OPLEIDINGEN	250.483	321.314	-70.831
ALGEMENE KOSTEN	271.583	367.306	-95.723
TOTAAL	**785.815**	**994.488**	**-208.673**

De overschrijding op de reiskosten wordt vooral veroorzaakt doordat er als gevolg van het opheffen van de COVID restricties weer meer reisbewegingen zijn ontstaan. Hogere kosten voor opleidingen zijn voor een groot deel veroorzaakt doordat er is geïnvesteerd in het traject van zelforganisatie.
De toegenomen overige personeelskosten zijn met name ontstaan door hogere kosten als gevolg van de thuiswerkfaciliteiten. Sinds mei 2023 krijgen onze medewerkers een vergoeding van € 3,- per thuiswerkdag (voorheen € 2,-), conform de afspraken in de CAO. Naast deze vergoeding is tevens een vergoeding beschikbaar gesteld voor het inrichten van een ARBO-verantwoorde thuiswerkplek. Het aantrekken van nieuwe personeel brengt ook extra kosten met zich mee (arbeidsmarktcampagne samenwerking met ODG en FUMO).

8. BEDRIJFSVOERINGKOSTEN

De geraamde en gerealiseerde bedrijfsvoering kosten zijn in onderstaand overzicht uiteengezet.

TABEL 34 DE RAMING EN REALISATIE VAN DE BEDRIJFSVOERINGKOSTEN IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Packagedeal gemeente Emmen en Provincie Drenthe	1.910.869	1.793.811	117.058
Huur zaaksysteem/Licentie LOS	227.880	247.539	-19.659
Overige licentie- en ICT kosten	398.790	522.760	-123.970
Overige bedrijfskosten	500.967	449.344	51.623
TOTAAL	**3.038.506**	**3.013.454**	**25.052**

Hieronder worden de grootste posten en de oorzaak achter eventuele afwijkingen bij deze posten nader toegelicht.

Packagedeal met gemeente Emmen en provincie Drenthe

In de packagedeal verzorgen de provincie Drenthe en de gemeente Emmen voor een vaste prijs een gezamenlijk pakket van diensten aan ons. Dit betreft huisvesting, ICT, archief en advies. In deze packagedeal is een indexering overeengekomen op basis van het daarvoor geldende gemeentelijke en provinciale indexcijfer. Voor de huur van de kantoortuinen en de facilitaire dienstverlening in deze gebouwen is de dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten voor de jaren 2021 en 2022. Voor 2023 is gebruik gemaakt van de optie tot verlenging. De kosten voor de huisvesting zijn gebaseerd op vaste afspraken.

De flexibele kosten die onder de packagedeal vallen zijn in 2023 lager uitgevallen dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. Dit heeft meerdere oorzaken. In de begroting voor de packagedeal met de provincie is rekening gehouden met een bedrag voor het uitvoeren van interne controles. Deze werkzaamheden worden inmiddels niet meer door de provincie verricht maar door een externe partij. De kosten daarvan zijn verantwoord

onder de bedrijfsvoeringkosten. Daarnaast is er in de begroting (beperkt) rekening gehouden met groei, maar dit heeft slechts geringe invloed gehad op de kosten van de packagedeal omdat de beschikbare fysieke ruimte niet is gewijzigd. Verder is de DVO Emmen pas per 1 juli geïndexeerd terwijl wij in onze begroting hebben gerekend met een heel jaar inflatie. Als laatste zijn de kosten voor het IT deel van de packagedeal, welke is uitbesteed bij de gemeente Emmen, lager uitgevallen dan vooraf ingeschat. Dat overschot is ingezet om de een aantal algemene ICT kosten mee te kunnen financieren (zie verderop).

Huur zaaksysteem/licentie LOS

De aanschaf van ons zaaksysteem LOS is in 2016 samen met de ODG gedaan. Sindsdien werden de licentie-kosten van het LOS verdeeld op basis van het aantal gebruikers. Vanwege het toegenomen aantal gebruikers bij de RUD zijn de uitgaven hoger dan waarmee vooraf rekening was gehouden.
Vanaf september 2023 hebben wij het LOS niet meer samen met het ODG maar hebben we zelf een overeenkomst gesloten.

Overige licentie- en ICT kosten

De overige licentie- en ICT kosten zijn hoger uitgevallen dan waar wij vooraf rekening mee hadden gehouden. Er zijn diverse robotiseringen uitgevoerd. Daarnaast nam het aantal medewerkers toe waardoor kosten als licenties zijn toegenomen.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

TABEL 35 SPECIFICATIE VAN DE OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

	REALISATIE
OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN	**2023**
Abonnementen	28.226
Afschrijvingskosten inventaris	15.305
Arbokosten	96.936
Toolbox	3.007
Bankkosten	-3.154
Communicatie	3.856
Advertentiekosten	353
Lidmaatschap	38.056
Verzekeringen	111.701
Organisatie advieskosten	32.599
Advies herhuisvesting	25.528
Informatiebeveiliging / privacy	12.075
Juridische Zaken	11.176
Interne controlekosten	43.240
Accountantskosten	19.875
OR	10.566
TOTAAL	**449.344**

In totaal is er op deze post ten opzichte van de begroting € 52K minder uitgegeven. De verzekeringskosten, advieskosten en interne controlekosten zijn hoger dan vooraf ingeschat. Daarentegen zijn diverse andere kosten lager dan verwacht.

9. LEGESKOSTEN

TABEL 36 RAMING EN REALISATIE VAN DE LEGESKOSTEN IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Legeskosten	150.000	139.686	10.314
TOTAAL	**150.000**	**139.686**	**10.314**

Van de totale leges die heffen en innen wordt 70% weer door de gemeenten bij ons in rekening gebracht.

10. PROJECTKOSTEN ZAAK- EN BODEMINFORMATIESYSTEEM

TABEL 37 RAMING EN REALISATIE VAN DE PROJECTKOSTEN LOS IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Projectkosten LOS	50.000	0	50.000
TOTAAL	**50.000**	**0**	**50.000**

De aanbesteding van het LOS is nog niet gestart in 2023 waardoor hiervoor nog geen kosten zijn gemaakt.

11. PROJECTKOSTEN

TABEL 38 RAMING EN REALISATIE VAN DE PROJECTKOSTEN IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Projecten jaarprogramma	766.146	298.587	-467.559
VTH-Taken	299.546	785.775	486.229
Overige Extra opdrachten	0	93.195	93.195
TOTAAL	**1.065.692**	**1.177.557**	**111.865**

Naast de reguliere taken die in het jaarprogramma zijn opgenomen, voeren wij ook een aantal additionele projecten uit voor de deelnemers. De kosten hiervan worden volledig verhaald op de partijen waarvoor wij deze projecten uitvoeren.

12. SPUK LASTEN

TABEL 39 OVERZICHT VAN DE SPUK LASTEN IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
SPUK IBP versterking VTH-stelsel	0	346.100	346.100
SPUK T&H energiebesparingsplicht	428.581	561.937	133.356
TOTAAL	**428.581**	**908.037**	**479.456**

De lasten die voor SPUK in aanmerking komen zijn even hoog als de SPUK baten, die zijn toegelicht bij onderdeel 4.

13. INCIDENTELE LASTEN

TABEL 40 RAMING EN REALISATIE VAN DE INCIDENTELE LASTEN IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Incidentele lasten	400.000	200.704	199.296
TOTAAL	**400.000**	**200.704**	**199.296**

De incidentele lasten betreffen de kosten voor het omzetten van het inrichtingenbestand naar milieubelastende activiteiten in het kader van de Omgevingswet. Bij het inschatten van deze kosten gingen wij ervan uit dat hiervoor veel handmatige handelingen nodig zouden zijn. Gedurende het project bleek hiervoor een tool te zijn ontwikkeld waardoor de handelingen grotendeels konden worden geautomatiseerd. Dit heeft een aanzienlijke kosten-besparing opgeleverd.

14. ONVOORZIEN

TABEL 41 RAMING EN REALISATIE VAN ONVOORZIEN IN 2023

	BEGROTING 2023	REALISATIE	
	NA WIJZIGING	2023	AFWIJKING
Onvoorzien	125.000	0	125.000
TOTAAL	**125.000**	**0**	**125.000**

In iedere begroting wordt een bedrag van € 125K ‘Onvoorzien’ opgenomen voor de dekking van diverse kosten die ten tijde van het opmaken van de begrotingswijziging nog niet konden worden voorzien. Deze reservering is in 2023 niet benut.

6.5 TOELICHTING OP DE BALANS

VASTE ACTIVA

15. MATERIËLE VASTE ACTIVA

TABEL 42 MATERIËLE VASTE ACTIVA

	BOEKWAARDE 01-01-2023	(DES)INVESTERING	AFSCHRIJVING	BOEKWAARDE 31-12-2023
Inventaris	24.952	0	15.305	9.647
TOTAAL	**24.952**	**0**	**15.305**	**9.647**

In de jaren 2020 tot en met 2022 zijn er ten behoeve van het thuiswerken bureaustoelen aangeschaft. Deze bureaustoelen worden in bruikleen gegeven aan de medewerkers en worden weer ingeleverd bij uitdiensttreding. De afschrijvingstermijn bedraagt 3 jaar.

VLOTTENDE ACTIVA

16. UITZETTINGEN MET EEN RENTE TYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden.

TABEL 43 DE UITZETTINGEN MET EEN LOOPTIJD TOT 1 JAAR

	BOEKWAARDE ULTIMO 2023	ONINBAARHEID	BALANSWAARDE ULTIMO 2023	BALANSWAARDE ULTIMO 2022
Vorderingen op openbare lichamen	1.837.007	0	1.837.007	2.404.363
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.699.894	0	3.699.894	3.201.396
Overige vorderingen	49.007	0	49.007	16.110
TOTAAL	**5.585.908**	**0**	**5.585.908**	**5.621.869**

Het maximale bedrag dat wij over een heel kwartaal gezien gemiddeld op dag basis buiten de schatkist mogen hebben gehouden, ook wel genoemd het drempelbedrag in het kader van het schatkistbankieren, bedraagt voor de RUD € 250K per dag.

De vorderingen op openbare lichamen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

TABEL 44 SPECIFICATIE VAN DE VORDERINGEN OP OPENBARE LICHAMEN

VORDERINGEN OP OPENBARE LICHAMEN	ULTIMO 2023
Uitvoering bodemsaneringsprojecten gemeente Emmen	105.316
Door te schuiven BTW latende organisaties 2023	597.217
Afrekening jaarprogramma	340.026
Afrekening projecturen	762.008
Overige	32.441
TOTAAL	**1.837.007**

De uitvoering van bodemsaneringsprojecten is door de provincie Drenthe en de gemeente Emmen aan ons overgedragen. In bijlagen F en G zijn de uitgevoerde bodemsaneringsprojecten uiteengezet.

Voor het jaarprogramma 2023 bedraagt de totale afrekening € 281K negatief (zie bijlage B). Enkele deelnemers moeten op grond van de gerealiseerde uren een bedrag van € 340K (vordering) bijbetalen. Daarnaast moeten er voor een bedrag van € 621K (schuld) voorschotten aan deelnemers worden terugbetaald.

Over 2023 wordt er voor de projecten uit het jaarprogramma, de complexe VTH taken en projecten die wij uitvoeren voor derden € 762K afgerekend met de deelnemers en andere openbare lichamen. Hiervan is € 657K voor rekening van de deelnemers (bijlage C). De overige projecten worden voor een bedrag van € 105K afgerekend met andere openbare lichamen.

De overige vorderingen bestaan uit de volgende posten:

TABEL 45 SPECIFICATIE VAN DE OVERIGE VORDERINGEN

OVERIGE VORDERINGEN	ULTIMO 2023
Debiteuren	160
Overige vorderingen	48.847
TOTAAL	**49.007**

Overige vorderingen: dit betreft de rente van het 4e kwartaal 2023.

17. LIQUIDE MIDDELEN

TABEL 46 OVERZICHT VAN DE LIQUIDE MIDDELEN

	BOEKWAARDE	BOEKWAARDE
	ULTIMO 2023	ULTIMO 2022
BNG betaalrekening	15.172	250.300
Liquide middelen	0	0
TOTAAL	**15.172**	**250.300**

De BNG betaalrekening is voorzien van een kredietfaciliteit van € 750K.

18. OVERLOPENDE ACTIVA

TABEL 47 OVERZICHT VAN DE OVERLOPENDE ACTIVA

	BOEKWAARDE ULTIMO 2023	BOEKWAARDE ULTIMO 2022
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	140.780	45.535
TOTAAL	**140.780**	**45.535**

De post vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen heeft betrekking op licenties en abonnementen van € 134 K en verzekeringspremies van € 7K.

VASTE PASSIVA

19. EIGEN VERMOGEN

TABEL 48 OVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN

	BOEKWAARDE ULTIMO 2023	BOEKWAARDE ULTIMO 2022
Algemene reserve	288.660	288.660
Bestemmingsreserve	22.798	45.886
Gerealiseerd resultaat	348.682	-179.079
TOTAAL	**660.140**	**155.468**

Verloop van reserves

De algemene reserve is op hetzelfde niveau gebleven. Het negatieve rekeningresultaat 2022 is verrekend met de deelnemers waardoor dit geen invloed op het eigen vermogen heeft gehad.
Het begrotingsjaar 2023 hebben we afgesloten met een positief resultaat van € 349K. Dit is het resultaat na afrekening van alle gerealiseerde uren tegen het afgesproken tarief van € 115,21. Wij adviseren het positieve resultaat van € 349K toe te voegen aan de algemene reserve. Zo wordt de robuustheid van ons weerstandsvermogen verbeterd, zodat wij betere in staat zijn om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen. Wordt het resultaat, al of niet via verlaging van het uurtarief, teruggestort aan de deelnemers dan daalt de weerstandsratio naar een niveau die wordt beschouwd als “matig”. De toevoeging van het resultaat aan het eigen vermogen vindt plaats in 2024, zodat dit nog niet zichtbaar is in het niveau van het eigen vermogen op de eindbalans van 2023.

De bestemmingsreserve heeft als bestemming: “de doorontwikkeling van de organisatie RUD Drenthe”. Deze is in 2016 gevormd voor een bedrag van € 275K. Per balansdatum is er nog een bedrag beschikbaar van € 23K.

TABEL 49 OVERZICHT VAN HET VERLOOP VAN DE RESERVES

				BESTEMMING	
	BOEKWAARDE			RESULTAAT	BOEKWAARDE
	ULTIMO 2022	TOEVOEGING	ONTTREKKING	VORIG BOEKJAAR	ULTIMO 2023
Algemene reserve	288.660	179.079	0	-179.079	288.660
Bestemmingsreserve	45.886	0	-23.088	0	22.798
Gerealiseerd resultaat	-179.079	348.682	0	179.079	348.682
TOTAAL	**155.468**	**527.761**	**-23.088**	**0**	**660.140**

20. VOORZIENING VOOR VERLOFSPAREN

TABEL 50 OVERZICHT VAN DE VOORZIENING VOOR VERLOFSPAREN

	BOEKWAARDE				BOEKWAARDE
	ULTIMO 2022	TOEVOEGING	VRIJVAL	AANWENDING	ULTIMO 2023
Voorziening voor verlofsparen	5.279	30.169	0	0	35.448
TOTAAL	**5.279**	**30.169**	**0**	**0**	**35.448**

In het boekjaar 2022 is een voorziening gevormd voor verlofsparen. Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Deze uren verjaren niet. Omdat er bij verlof-sparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee onvoorspelbare afbouw kennen, is daarvoor een voorziening gevormd.

VLOTTENDE PASSIVA

21. NETTO VLOTTENDE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN 1 JAAR

De in de balans opgenomen kortlopende schulden (met een rente typische looptijd korter dan één jaar) kunnen als volgt gespecificeerd worden:

TABEL 51 OVERZICHT VAN DE KORTLOPENDE SCHULDEN

	BOEKWAARDE	BOEKWAARDE
	ULTIMO 2023	ULTIMO 2022
Overige schulden	2.243.585	2.987.939
TOTAAL	**2.243.585**	**2.987.939**

De post ‘overige schulden’ kan als volgt worden uiteengezet:

TABEL 52 SPECIFICATIE VAN DE POST OVERIGE SCHULDEN

OVERIGE SCHULDEN	ULTIMO 2023
Nabetaling lonen	4.553
Loonbelasting	932.669
Afrekening jaarprogramma	621.140
Uitvoering bodemsaneringsprojecten provincie Drenthe	193.402
BTW aangifte 4e kwartaal 2023 en suppletie 2021	8.066
Crediteuren	483.755
TOTAAL	**2.243.585**

Per 1 januari 2014 heeft de Provincie Drenthe de uitvoering van de bodemsaneringsprojecten aan ons overgedragen. De bodemsaneringsprojecten zijn niet opgenomen in onze begroting en worden uitgevoerd voor rekening en risico van de Provincie Drenthe. In de jaarrekening van de Provincie worden de baten en de lasten verantwoord van de uitgevoerde bodemsaneringsprojecten op basis van onze projectverantwoordingen. In onze jaarrekening worden de baten en de lasten van de bodemsaneringsprojecten zelf (de directe kosten) verantwoord. Op de balans staat het saldo van gemaakte projectkosten en daar tegenover ontvangen voorschotten van de Provincie. De BTW wordt voor 100% doorgeschoven naar de Provincie Drenthe.
Voor de afrekening van het jaarprogramma 2023 kunnen de deelnemers per saldo € 281K terug ontvangen. Sommige deelnemers krijgen een bedrag terug (in totaal € 621K) en andere deelnemers moeten een bedrag bijbetalen (in totaal € 340K). Voor een specificatie zie bijlage B.

22. OVERLOPENDE PASSIVA

De specificatie van de post ‘overlopende passiva’ is als volgt.

TABEL 53 OVERZICHT VAN DE OVERLOPENDE PASSIVA

	BOEKWAARDE ULTIMO 2023	BOEKWAARDE ULTIMO 2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	1.065.161	1.162.257
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	1.747.172	1.631.714
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	0	0
TOTAAL	**2.812.333**	**2.793.971**

De verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume kunnen als volgt worden gespecificeerd:

TABEL 54 SPECIFICATIE VAN IN 2023 OPGEBOUWDE VERPLICHTINGEN TOT BETALING IN EEN VOLGEND BEGROTINGSJAAR

	ULTIMO 2023
Verlofstuwmeer	419.267
Package-deal Gemeente Emmen Q4-2023	304.854
Leges	110.326
Inhuur personeel 2023	125.836
Reiskosten personeel december 2023	21.944
ICT kosten	45.390
SPUK	15.718
Advieskosten	7.281
Opleidingskosten	5.620
Overige personeelskosten	4.359
Overige	4.566
TOTAAL	**1.065.161**

De voorschotbedragen die ontvangen zijn van de Europese en Nederlandse overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, en die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt worden uiteengezet:

TABEL 55 OVERZICHT VAN DE EUROPESE EN NEDERLANDSE OVERHEIDSLICHAMEN ONTVANGEN VOORSCHOTBEDRAGEN VOOR UITKERINGEN MET EEN SPECIFIEK BESTEDINGSDOEL DIE DIENEN TER DEKKING VAN LASTEN VAN VOLGENDE BEGROTINGSJAREN

		ONTVANGEN	BESTEDE	VRIJGEVALLEN	
	SALDO	BEDRAGEN	BEDRAGEN	BEDRAGEN OF	SALDO
	ULTIMO 2022	IN 2023	IN 2023	TERUGBETALING	ULTIMO 2023
Vooruitontvangen bijdragen deelnemers	1.237.730	1.540.822	1.237.730	0	1.540.822
Vooruitontvangen SPUK IBP versterking VTH stelsel	114.356	463.894	346.100	0	117.794
Vooruitontvangen SPUK Toezicht/ Handhaving energiebesparingsplicht	278.595	649.461	561.937	0	87.524
Vooruitontvangen gelden projecten	1.032	1.032	1.032	0	1.032
TOTAAL	**1.631.714**	**2.655.209**	**2.146.800**	**0**	**1.747.172**

In het jaar 2023 zijn er bedragen voor een tweetal specifieke uitkeringen (SPUK) vooruit ontvangen. Voor de SPUK Toezicht en Handhaving energiebesparingsplicht is een voorschot ontvangen ter grootte van het op grond van de ministeriële regeling maximaal aan te vragen bedrag voor dit boekjaar. Het overschot wordt in de komende jaren besteed. Voor SPUK IBP versterking VTH stelsel is het maximale bedrag wat over de gehele looptijd kan worden aangevraagd inmiddels ontvangen. Het bedrag wat nog niet is uitgegeven wordt besteed in 2024.

6.6 UITWERKING EN TOELICHTING RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

TOELICHTING RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING - ALGEMEEN

Vanaf 2023 geeft het dagelijks bestuur via de jaarstukken een rechtmatigheidsverantwoording af. Bevindingen die cumulatief boven de door het algemeen bestuur vastgestelde verantwoordingsgrens van 3% komen worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. In onderstaande paragraaf is een nadere toelichting opgenomen op een aantal aspecten van de rechtmatigheidsverantwoording. Het kader hiervoor is opgenomen in artikel 18 van de financiële verordening:

EEN OVERZICHT VAN EN TOELICHTING OP NIET-FINANCIËLE ONRECHTMATIGHEDEN IN VERBAND MET HET NIET NALEVEN VAN BEPALINGEN IN DE WET FINANCIERING DECENTRALE OVERHEDEN EN DE BIJBEHORENDE MINISTERIËLE REGELINGEN

Tijdens de verbijzonderde interne controle op rechtmatigheid van de aanbestedingen is geconstateerd dat in 11 gevallen in afwijking van het eigen inkoopbeleid van de RUD opdrachten enkelvoudig onderhands aanbesteed zijn terwijl deze op basis van de omvang meervoudig onderhands aanbesteed hadden moeten worden. In 2024 gaan we bezig om het proces met betrekking tot aanbestedingen te evalueren en waar nodig te herzien. Hiermee wordt beoogd om in de komende periode de hierboven genoemde bevindingen terug te dringen.

VERANTWOORDELIJKHEID BESTUUR VAN DE RUD DRENTHE

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden ogenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheids- criteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het algemeen bestuur toe in hoeverre bij de in jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting in gemeenschappelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 30 oktober 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. De invoering van de verordening vindt plaats met terugwerkende kracht per 1 januari 2023.

GOEDKEURINGSTOLERANTIE EN VERANTWOORDINGSGRENS

In de interne controle wordt gecontroleerd met 1% omwille van de eenduidigheid in de controle. Dit betekent een goedkeuringstolerantie in euro's van 212.150. De verantwoordingsgrens hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 636.450(zie baten en lasten 2023).

RAPPORTERINGSTOLERANTIE

Voor de rapporteringstolerantie stelt het algemeen bestuur als maatstaf dat de accountant op het niveau van programma's c.q. producten in de begroting elke fout of onzekerheid groter dan of gelijk aan € 30.000 rapporteert.

BEGROTINGSCRITERIUM

Er vindt toetsing plaats of er begrotingsafwijkingen en met name overschrijdingen hebben plaatsgevonden zonder dat het algemeen bestuur hiervoor toestemming heeft gegeven.

KADERS BEGROTINGSCRITERIUM

Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd.
Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
a) er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren
b) er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling
c) de overschrijding is geautoriseerd d.m.v. de vaststelling van een tussentijdse rapportage

EEN TOELICHTING OF AFWIJKINGEN > € 30.000 EN EVENTUEEL WELKE MAATREGELEN WORDEN GENOMEN OM DEZE AFWIJKINGEN IN DE TOEKOMST TE VOORKOMEN.

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens. Wel is sprake van de volgende bevindingen > de rapporteringstolerantie van € 30.000. Zie bijlage I voor de rechtmatigheidsverantwoording.

TOELICHTING OVERSCHRIJDING LASTEN PROGRAMMA'S
De overschrijding is aan het DB /AB vermeld in de 8 maandsrapportage en bijbehorende prognose 2023. In de verordening is tevens opgenomen dat het algemeen bestuur de overschrijding als één programma kan beoordelen. Totale baten zijn € 349.000 hoger dan totale lasten. Dit past binnen het beleid wat afgesproken is over het begrotingscriterium en is dus acceptabel als overschrijding.

MISBRUIK EN ONEIGENLIJK GEBRUIK

Voor de RUD Drenthe geldt een laag risico profiel.
- we verstrekken geen subsidies of bijdragen aan derden
- onze klanten zijn onze deelnemers
- geen reden voor onze "klanten" om misbruik te maken van de RUD Drenthe
- onze organisatie is beleidsarm

Dit is de reden dat we geen specifiek M&O beleid opstellen op dit moment.

VOORWAARDENCRITERIUM

Bij dit criterium gaat het erom dat we de wet- en regelgeving naleven. We toetsen op financiële rechtmatigheid(recht, hoogte en duur). De controle richt zich voornamelijk op Europees aanbesteden, inkopen en personeel.

6.7 NIET UIT BALANS BLIJKENDE BELANGRIJKE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

We zijn voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen.

Dienstverleningsovereenkomst
De dienstverleningsovereenkomst met de Provincie Drenthe en de gemeente Emmen voor wat betreft de huisvesting en de facilitaire dienstverlening is verlengd voor een jaar verlengd (tot en met het jaar 2023). De totale kosten voor het jaar 2023 bedragen € 1.794K. De DVO is stilzwijgend verlengd; bij het opmaken van deze jaarrekening zijn hiervoor nog geen nieuwe afspraken gemaakt.

Gebruikersovereenkomst zaaksysteem LOS
Samen met de ODG zijn wij in het jaar 2015 met Genetics een vergoeding overeengekomen voor het gebruik van het zaaksysteem. De overeenkomst heeft een looptijd van 7 jaar en 9 maanden, is aangevangen op 4 december

2015 en is geëindigd per 3 september 2023. Vanaf september 2023 hebben wij het LOS niet meer samen met het ODG maar hebben we zelf een overeenkomst gesloten voor twee jaar en eindigt derhalve van rechtswege per 3 september 2025. Voor de licentiekosten is in 2023 € 248K betaald.

Operational leasecontracten

TABEL 56 OVERZICHT VAN DE OPERATIONAL LEASECONTRACTEN

VOERTUIG	STARTDATUM	AANTAL MAANDEN RESTEREND	LEASEBEDRAG PER MAAND
Operational lease K-644-SR	3-3-2021	26	€ 529,01
Operational lease K-643-SR	3-3-2021	26	€ 529,01
Operational lease L-576-KP	16-6-2021	29	€ 434,63
Operational lease L-577-KP	16-6-2021	29	€ 434,63

Accountant

In 2021 zijn wij een nieuw contract aangegaan met HZG-Accountants voor de duur van 3 jaar. Het contractbedrag bedraagt per jaar € 19.750 (excl. BTW). In 2024 moet er een nieuwe aanbesteding plaatsvinden.

Licenties Digitale checklisten

We zijn per 1 september 2020 een contract aangegaan met Digitale Checklisten inzake het ontzorgen van de RUD Drenthe m.b.t. het opstellen en het bijhouden van checklisten voor milieu, asbest, vuurwerk en bodem. De licentiekosten bedragen € 81.000 per jaar. Het contract eindigt op 31 augustus 2025.

Bijlagen

BIJLAGE A: BIJDRAGE JAARPROGAMMA PER DEELNEMER IN 2023

In de AB-vergadering van 12 november 2020 is besloten om vanaf het jaar 2020 onderling te gaan verrekenen op basis van gerealiseerde productie. Het betreft de urenrealisatie van de productie Drentse Maat, de productie Niet-Drentse Maat en de proces ondersteunende uren. In onderstaande tabel is de afrekening van het jaarprogramma opgenomen. Een meer gedetailleerde specificatie is in bijlage B opgenomen. Hiernaast worden ook de projecten en de VTH-Taken met de deelnemers afgerekend (bijlage C). De totale afrekening van alle onderdelen tezamen is weergegeven in bijlage D. De uren zijn verrekend tegen het tarief van € 115,21.

DEELNEMER	BETAALDE VOORSCHOTTEN JAARPROGRAMMA	AFREKENING 2023	DEELNEMERS-BIJDRAGE 2023
Gemeente Aa en Hunze	€ 674.911	€ 29.436	€ 704.348
Gemeente Assen	€ 1.149.951	€ 79.359	€ 1.229.310
Gemeente Borger-Odoorn	€ 929.034	€ -129.210	€ 799.823
Gemeente Coevorden	€ 1.416.609	€ 41.450	€ 1.458.058
Gemeente Emmen	€ 3.547.132	€ -138.745	€ 3.408.387
Gemeente Hoogeveen	€ 1.319.085	€ 64.249	€ 1.383.334
Gemeente Meppel	€ 1.198.421	€ -151.170	€ 1.047.251
Gemeente Midden-Drenthe	€ 1.512.604	€ -56.600	€ 1.456.004
Gemeente Noordenveld	€ 818.740	€ 55.125	€ 873.866
Gemeente Tynaarlo	€ 811.127	€ 51.540	€ 862.666
Gemeente Westerveld	€ 911.214	€ 11.870	€ 923.083
Gemeente De Wolden	€ 1.106.620	€ 6.997	€ 1.113.617
Provincie Drenthe	€ 4.028.603	€ -145.415	€ 3.883.188
TOTAAL	**€ 19.424.051**	**€ -281.115**	**€ 19.142.937**

BIJLAGE B: SPECIFICATIE AFREKENING JAARPROGRAMMA

DEELNEMER	UREN JP2023	UREN *TARIEF € 115,21	BIJDRAGE AANVULLENDE KOSTEN (INCIDENTEEL)	TOTALE DEEL-NEMERS-BIJDRAGE BEGROTINGS-WIJZIGING 2023	WERKELIJKE UREN 2023	UREN SPUK ENERGIE	WERKELIJKE UREN 2023 NA SPUK ENERGIE	UREN *TARIEF € 115,21	BIJDRAGE AANVULLENDE KOSTEN (INCIDENTEEL)	TOTALE DEEL-NEMERS-BIJDRAGE 2023	AFREKENING 2023
Gemeente Aa en Hunze	5.724	€ 659.462	€ 15.449	€ 674.911	6.228	-248	5.980	€ 688.899	€ 15.449	€ 704.348	€ 29.436
Gemeente Assen	9.714	€ 1.119.150	€ 30.801	€ 1.149.951	11.157	-754	10.403	€ 1.198.509	€ 30.801	€ 1.229.310	€ 79.359
Gemeente Borger-Odoorn	7.925	€ 913.039	€ 15.994	€ 929.034	6.980	-176	6.803	€ 783.829	€ 15.994	€ 799.823	€ -129.210
Gemeente Coevorden	12.057	€ 1.389.087	€ 27.522	€ 1.416.609	12.907	-490	12.417	€ 1.430.537	€ 27.522	€ 1.458.058	€ 41.450
Gemeente Emmen	30.131	€ 3.471.393	€ 75.739	€ 3.547.132	29.818	-892	28.927	€ 3.332.648	€ 75.739	€ 3.408.387	€ -138.745
Gemeente Hoogeveen	11.137	€ 1.283.094	€ 35.992	€ 1.319.085	12.342	-648	11.695	€ 1.347.342	€ 35.992	€ 1.383.334	€ 64.249
Gemeente Meppel	10.181	€ 1.172.953	€ 25.468	€ 1.198.421	9.233	-365	8.869	€ 1.021.783	€ 25.468	€ 1.047.251	€ -151.170
Gemeente Midden-Drenthe	12.847	€ 1.480.103	€ 32.501	€ 1.512.604	12.688	-332	12.356	€ 1.423.503	€ 32.501	€ 1.456.004	€ -56.600
Gemeente Noordenveld	6.966	€ 802.553	€ 16.187	€ 818.740	7.737	-292	7.444	€ 857.678	€ 16.187	€ 873.866	€ 55.125
Gemeente Tynaarlo	6.900	€ 794.949	€ 16.178	€ 811.127	7.564	-217	7.347	€ 846.489	€ 16.178	€ 862.666	€ 51.540
Gemeente Westerveld	7.761	€ 894.145	€ 17.069	€ 911.214	8.074	-210	7.864	€ 906.014	€ 17.069	€ 923.083	€ 11.870
Gemeente De Wolden	9.397	€ 1.082.628	€ 23.992	€ 1.106.620	9.685	-227	9.458	€ 1.089.625	€ 23.992	€ 1.113.617	€ 6.997
Provincie Drenthe	34.385	€ 3.961.496	€ 67.107	€ 4.028.603	33.150	-27	33.123	€ 3.816.081	€ 67.107	€ 3.883.188	€ -145.415
TOTAAL	**165.125**	**€ 19.024.051**	**€ 400.000**	**€ 19.424.051**	**167.562**	**-4.878**	**162.685**	**€ 18.742.937**	**€ 400.000**	**€ 19.142.937**	**€ -281.115**

BIJLAGE C: SPECIFICATIE AFREKENING PROJECTEN EN VTH-TAKEN

DEELNEMER	GEFACTUREERD UREN PROJECTEN EN VTH-TAKEN	GEFACTUREERD PROJECTEN EN VTH-TAKEN * € 115,21	TOTAAL WERKELIJKE UREN PROJECTEN EN VTH-TAKEN	TOTAAL WERKELIJKE PROJECTEN EN VTH-TAKEN * € 115,21	AFREKENING 2023
Gemeente Aa en Hunze	365,75	€ 42.138	572,08	€ 65.909	€ 23.771
Gemeente Assen	84,50	€ 9.735	87,00	€ 10.023	€ 288
Gemeente Borger-Odoorn	444,58	€ 51.220	1.529,33	€ 176.194	€ 124.974
Gemeente Coevorden	1.264,97	€ 145.737	2.084,77	€ 240.186	€ 94.449
Gemeente Emmen	383,35	€ 44.166	1.324,88	€ 152.639	€ 108.474
Gemeente Hoogeveen	2,50	€ 288	294,08	€ 33.881	€ 33.593
Gemeente Meppel	-	€ -	562,75	€ 64.834	€ 64.834
Gemeente Midden-Drenthe	271,25	€ 31.251	924,08	€ 106.463	€ 75.213
Gemeente Noordenveld	61,00	€ 7.028	80,50	€ 9.274	€ 2.247
Gemeente Tynaarlo	-	€ -	133,33	€ 15.361	€ 15.361
Gemeente Westerveld	-	€ -	180,17	€ 20.757	€ 20.757
Gemeente De Wolden	-	€ -	162,33	€ 18.702	€ 18.702
Provincie Drenthe	833,58	€ 96.037	1.476,75	€ 170.136	€ 74.100
TOTAAL	**3.711,48**	**€ 427.600**	**9.412,05**	**€ 1.084.362**	**€ 656.763**

BIJLAGE D: TOTAALOVERZICHT AFREKENING JAARPROGRAMMA, PROJECTEN EN VTH-TAKEN EN EXTRA OPDRACHTEN

DEELNEMER	GEFACTUREERDE VOORSCHOTTEN JAARPROGRAMMA	GEFACTUREERD UREN PROJECTEN EN VTH-TAKEN	TOTAAL GEFACTUREERD	DEELNEMERS-BIJDRAGE JAAR-PROGRAMMA OBV WERKELIJKE UREN	AFREKENING PROJECTEN EN VTH-TAKEN OBV WERKELIJKE UREN	TOTALE DEELNEMERS-BIJDRAGE 2023	AFREKENING
Gemeente Aa en Hunze	€ 674.911	€ 42.138	€ 717.049	€ 704.348	€ 65.909	€ 770.257	€ 53.208
Gemeente Assen	€ 1.149.951	€ 9.735	€ 1.159.686	€ 1.229.310	€ 10.023	€ 1.239.333	€ 79.647
Gemeente Borger-Odoorn	€ 929.034	€ 51.220	€ 980.254	€ 799.823	€ 176.194	€ 976.018	€ -4.236
Gemeente Coevorden	€ 1.416.609	€ 145.737	€ 1.562.346	€ 1.458.058	€ 240.186	€ 1.698.245	€ 135.899
Gemeente Emmen	€ 3.547.132	€ 44.166	€ 3.591.298	€ 3.408.387	€ 152.639	€ 3.561.026	€ -30.271
Gemeente Hoogeveen	€ 1.319.085	€ 288	€ 1.319.373	€ 1.383.334	€ 33.881	€ 1.417.215	€ 97.842
Gemeente Meppel	€ 1.198.421	€ -	€ 1.198.421	€ 1.047.251	€ 64.834	€ 1.112.086	€ -86.335
Gemeente Midden-Drenthe	€ 1.512.604	€ 31.251	€ 1.543.855	€ 1.456.004	€ 106.463	€ 1.562.467	€ 18.612
Gemeente Noordenveld	€ 818.740	€ 7.028	€ 825.768	€ 873.866	€ 9.274	€ 883.140	€ 57.372
Gemeente Tynaarlo	€ 811.127	€ -	€ 811.127	€ 862.666	€ 15.361	€ 878.027	€ 66.901
Gemeente Westerveld	€ 911.214	€ -	€ 911.214	€ 923.083	€ 20.757	€ 943.841	€ 32.627
Gemeente De Wolden	€ 1.106.620	€ -	€ 1.106.620	€ 1.113.617	€ 18.702	€ 1.132.319	€ 25.699
Provincie Drenthe	€ 4.028.603	€ 96.037	€ 4.124.640	€ 3.883.188	€ 170.136	€ 4.053.324	€ -71.315
TOTAAL	**€ 19.424.051**	**€ 427.600**	**€ 19.851.651**	**€ 19.142.937**	**€ 1.084.362**	**€ 20.227.299**	**€ 375.648**

BIJLAGE E: WNT-VERANTWOORDING 2023 RUD DRENTHE

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op RUD Drenthe. Het voor de RUD Drenthe toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223K (Algemeen bezoldigingsmaximum).

BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARIS

BEDRAGEN X € 1	M. HEIDEKAMP-PRINS
FUNCTIEGEGEVENS	**DIRECTEUR RUD DRENTHE**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
BEZOLDIGING	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	122.802
Beloningen betaalbaar op termijn	19.472
Subtotaal	142.274
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	142.274
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
GEGEVENS 2022	
BEDRAGEN X € 1	**M. HEIDEKAMP-PRINS**
FUNCTIEGEGEVENS	**DIRECTEUR RUD DRENTHE**
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 – 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
BEZOLDIGING	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	116.236
Beloningen betaalbaar op termijn	20.316
Subtotaal	136.434
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
TOTALE BEZOLDIGING	**136.434**

TOEZICHTHOUDENDE TOPFUNCTIONARISSEN

KALENDERJAAR 2023

Voor alle (top)functionarissen geldt dat het geldende beloningsmaximum over het jaar 2023 niet is overschreden. De RUD Drenthe heeft voldaan aan de WNT.

NAAM	FUNCTIE	DUUR DIENSTVERBAND IN HET VERSLAGJAAR	OMVANG DIENSTVERBAND	BELONING
Gedeputeerde J.N. Kuipers	Lid AB/DB	01/01/2023-14/07/2023	0	0
Gedeputeerde E. van Dijk	Lid AB/DB_Lid AB	14/07/2023-31/12/2023	0	0
Wethouder H. Doeven	Lid AB	01/01/2023-31/12/2023	0	0
WethouderI. Berghuis	Lid AB	01/01/2023-31/12/2023	0	0
Wethouder B.J. ten Oever	Lid AB/DB	01/01/2023-31/12/2023	0	0
Wethouder B. Jansen	Lid AB	01/01/2023-31/12/2023	0	0
Wethouder B. Meppelink-De Jager	Lid AB	01/01/2023-11/04/2023	0	0
Wethouder E. Holties	Lid AB/DB	11/04/2023-31/12/2023	0	0
Wethouder A. Haar	Lid AB/DB	01/01/2023-31/12/2023	0	0
Wethouder P. Schrik	Lid AB	01/01/2023-31/12/2023	0	0
Wethouder R. Bisschop	Lid AB	01/01/2023-31/12/2023	0	0
Wethouder J. Bos	Lid AB	01/01/2023-31/12/2023	0	0
Wethouder D. Bouwman	Lid AB	01/01/2023-29/09/2023	0	0
Wethouder R. Raven	Lid AB/DB	29/09/2023-31/12/2023	0	0
Wethouder R. Meijer	Lid AB	01/01/2023-31/12/2023	0	0
Wethouder J. Peters	Lid AB	01/01/2023-12/04/2023	0	0
Burgemeester M. Tijsen		12/04/2023-31/12/2023	0	0

BIJLAGE F: BODEMSANERINGSPROJECTEN PROVINCIE DRENTHE

BODEMSANERINGSPROJECTEN PROVINCIE DRENTHE	PROJECT-NUMMER	BEGROTING 2023	ONTVANGEN VOORSCHOTTEN	GEMAAKTE KOSTEN 2023	SALDO PER 2023
Paul Krugerstraat/Nijlandstraat Assen	18001368	5.500	5.500	-	5.500
Westdorperstraat 12, Borger	18001444			-	-
Noordzijde 107-109 Gasselternijveensemond	18001626			-	-
Gasfabriek Hoogeveen	18001639	5.000	5.000	4.950	50
Evenblij Hoogeveen	18001640	20.000	20.000	8.346	11.654
Schoolstraat Hoogeveen	18001644		2.500	2.850	-350
Hoofdstraat 192 Hoogeveen	18001647	10.000	10.000	-	10.000
Franklinstraat 1, Hoogeveen	18001689	20.000	20.000	38.358	-18.358
Fabrieksweg cofinanciering Hoogeveen	18001717	7.500	7.500	4.250	3.250
Huizing Nieuw-Roden	18001743			-	-
1ste Energieweg 7-11 Roden	18001746	2.300	2.300	-	2.300
BOLHUISGAT, Vries; nazorg; monitoring/Tynaarlo	18001763			-	-
Van Wijk en Boerma Vries Tynaarlo	18001764	70.000	70.000	132.603	-62.603
Oranjekanaal NZ 33, Zuidveld	18001766			2.950	-2.950
Parallelweg 27 Holwert Coevorden	18001944			-	-
Brugstraat, Nieuwlande	18001956	5.000	5.000	-	5.000
Bisschopswijk, Nieuw Roden	18001973			-	-
"Ellenbeek" Weiteveen	18001981			-	-
Zuidersingel 63, Assen	18001982			-	-
VAMweg 7, Dak van Drenthe, Wijster	18001983	40.000	40.000	28.741	11.259
Vriezerhoek (zandwinning Ubbena), Assen	18001984			-	-
Kleine Marktstraat 6-8, Assen	18001985	168.000	168.000	-	168.000
Drogterweg 7, Zuidwolde	18001986			-	-
Riegshoogtendijk 222, Kerkenveld	18001987	2.500		-	-
W. Moesweg 17a, Veeningen	18001988			-	-
BIO Oude Schietbanen	18002155	175.000		19.930	-19.930
BIO Diffuus lood	18002154				-
BIO Asbestbeleid	18002108			-	-
BIO Spoedlocaties	18002137	50.000	50.000	62.133	-12.133
BIO Gebiedsgerichte aanpak Hoogeveen	18002142	158.000	158.000	88.431	69.569
BIO Gebiedsgerichte aanpak Coevorden	18002143	97.500		87.376	-87.376
BIO Gebiedsgerichte aanpak Meppel	18002144			-	-
BIO Gebiedsgerichte aanpak Assen	18002145	16.000	97.500	9.397	88.104
BIO Diverse samenwerkingsprojecten verbreding	18002146		16.000	-	16.000
BIO PFOA Onderzoek	18002147	50.000	30.000	80.107	-50.107
BIO Kennisverwerving,-verbreding,-doorwerking	18002148	21.000	21.000	6.733	14.267
BIO Digitalisering	18002149	65.000	65.000	96.753	-31.753
BIO Overgang omgevingswet	18002150	40.000	40.000	-4.500	44.500
BIO KRW-locaties	18002151			-	-
BIO Diffuuslood	18002154	25.000	25.000	4.315	20.685
BIO Opruimen afval	18002156	20.000	20.000	-	20.000
BIO Brandweeroefenlokaties	18002157	80.000	80.000		80.000
ETP MERA - pfas onderzoek	18001991		20.000		20.000
Oude schietbaan Tynaarlo	18001992		155.000	275.000	-120.000
Oude schietbaan Midlaren	18001993		20.000	11.175	8.825
Overig					-
Ontvangen voorschotten				-	-
SALDO PER 31 DECEMBER 2022		**BEGROOT 1.153.300**	**1.153.300**	**959.898**	**193.402**

BIJLAGE G: BODEMSANERINGSPROJECTEN GEMEENTE EMMEN

BODEMSANERINGSPROJECTEN GEMEENTE EMMEN	PROJECT-NUMMER	BEGROTING 2023	ONTVANGEN VOORSCHOTTEN	GEMAAKTE KOSTEN 2023	SALDO PER 2023
ISV Bodemtotaal (Splitting,Kleiduivensch.baan)	2681	10.000		5.976	-5.976
EM Beleidsvoorbereiding	2673	133.000		73.420	-73.420
- Voorbereiding op OW, Visie	2673				-
- Data voor Warme overdracht	2673				-
- Toekomstbestendig maken Bodeminformatie					-
- BIS	2673				-
- Kennisontwikkeling/kennisdeling - Grondstromen	2673				-
PFAS	2674	126.000		48.298	-48.298
Afbouw Nazorg				-	-
EM Zincoat	2678	90.000		101.115	-101.115
Gero 1ste Kruisdiep	2676	15.000		-	-
Project-0452 Gat van Reef Schoonebeek	2677	140.000		94.439	-94.439
Schietbaanweg 15	2679	50.000		12.460	-12.460
Ondergrond (ISV bodemsanering) incl GGB	2675	210.000		201.774	-201.774
Overige kosten inzake bodemtaken	2682	10.000		17.835	-17.835
Ontvangen voorschotten	2682		-450.000	150.000	450.000
SALDO PER 31 DECEMBER 2022		**BEGROOT 784.000**	**-450.000**	**555.317**	**-105.317**

BIJLAGE H: SISA – VERANTWOORDING SPECIFIEKE UITKERINGEN

SISA BIJLAGE VERANTWOORDINGSINFORMATIE 2023 OP GROND VAN ARTIKEL 3 VAN DE REGELING INFORMATIEVERSTREKKING SISA - D.D. 11-01-2024

VERSTREKKER	UITKERINGS-CODE	SPECIFIEKE UITKERING JURIDISCHE GRONDSLAG ONTVANGER	INDICATOR	INDICATOR
IenW	E93	Regeling specifieke uitkering Interbestuurlijk programma VTH	Totale besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: E93/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E93/02
			€ 346.100	€ 406.514
			Naam activiteit Aard controle n.v.t. Indicator: E93/04	Besteding (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E93/05
		1	Deelname werk- en projectgroepen	€ 25.135
		2	Aanleveren data voor het IBP	€ 1.807
		3	Scholing en opleiding	€ 34.954
		4	Inzicht in de bestaande vormen van bekostiging van de omgevingsdienst	€ 286
		5	Implementatie van de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingswet	€ 5.421
		6	Nvt	€ 0
		7	Openbaar maken van definitieve handhavingsbeschikkingen Wabo-inspecties	€ 21.112
		8	Landelijke arbeidmarktcampagne	€ 225.432
		9	Nvt	€ 0
		10	Eén risicoanalyse en uitvoerings- en handhavingsplan per omgevings-dienst	€ 1.712
		11	Opstellen en uitvoeren van implementatieprogramma	€ 380
		12	Nvt	€ 0
		13	Visitaties bij omgevingsdiensten en meewerken aan evaluatie van de pots	€ 29.861
		14	Nvt	€ 0
		15	Nvt	€ 0
EZK	F21	Eenmalige specifieke uitkeringen ten behoeve van extra ondersteuning voor toezicht op en handhaving van de energiebesparingsplicht	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: F21/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: F21/02
			561.937	595.154

INDICATOR	INDICATOR	INDICATOR	INDICATOR
Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E93/03			
Nee			
Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E93/06			
€ 25.135			
€ 4.755			
€ 55.422			
€ 286			
€ 5.421			
€ 0			
€ 21.112			
€ 262.430			
€ 0			
€ 1.712			
€ 380			
€ 0			
€ 29.861			
€ 0			
€ 0			
Wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 6, tweede lid van de Regeling (ja/nee) Aard controle R Indicator: F21/03	Wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 6, zesde lid, van de Regeling (ja/nee) Aard controle D2 Indicator: F21/04	Eindverantwoording (ja/nee) Aard controle R Indicator: F21/05	
Ja	Ja	Nee	

BIJLAGE I: RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

BEGROTINGSCRITERIUM	EURO'S
1A. Overschrijding lasten programma's	
Programma Milieu regulier*	0
Programma Milieu projecten & leges*	0
Programma Overhead	0
Financiële baten	0
Totaal programma's	437.000
1B. Overschrijding investeringsbudgetten	0
2. Ongeautoriteerde reservemutaties	0
3. Overschijding van baten en/of onderschrijding van baten en lasten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het bestuur zijn gemeld.	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	437.000
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee als acceptabel is geduid.	437.000
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	0
VOORWAARDENCRITERIUM	0
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	0
M&O CRITERIUM	0
Geen bevindingen	0
TOTAAL VAN ONRECHTMATIGHEDEN	**437.000**

Eshuis

CONCEPT ACCOUNTANTSVERSLAG 2023

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

21 maart 2024

Per saldo persoonlijker

Certified B Corporation

SRA GECERTIFICEERD

Independent Member of PrimeGlobal

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD)
T.a.v. de heer R. Meijer, voorzitter
Postbus 1017
9400 AB ASSEN

Behandeld door: Jack Steinfelder
Ons kenmerk: 2024
Datum: 21 maart 2024

Geacht bestuur,

In opdracht van het algemeen bestuur van de RUD hebben wij de jaarrekening 2023 gecontroleerd. U heeft onze opdracht bevestigd door middel van ondertekening van een (jaarlijks terugkerende) opdrachtbevestiging met daarin een aantal formele aspecten in relatie tot onze opdracht en de communicatie daarover. Hierbij ontvangt u het accountantsverslag naar aanleiding van onze controlewerkzaamheden. Naast dit verslag ontvangt u van ons de controleverklaring alsmede een exemplaar van de gewaarmerkte jaarstukken. Onze controleverklaring dateren wij op DATUM 2024, de datum van de vergadering waarin de jaarrekening wordt goedgekeurd.
In deze brief gaan wij in op de strekking van onze controleverklaring, mogelijke geconstateerde afwijkingen, de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken en rapporteren wij, voor zover dit noodzakelijk of vereist is, over onze bevindingen en adviezen.

Onze bevindingen en opmerkingen daarbij zijn bedoeld om het algemeen bestuur te ondersteunen bij de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken.

Wij benadrukken dat verspreiding van de controleverklaring met handtekening en de gewaarmerkte jaarrekening niet is toegestaan. In hoofdstuk 2 leggen wij uit waarom dat belangrijk is en hoe u aan de publicatieverplichtingen kunt voldoen.

Met vriendelijke groet,

Eshuis Registeraccountants B.V.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

Stand van zaken invoering rechtmatigheidsverantwoording

Zoals we eerder aan u gerapporteerd hebben, heeft het rijk besloten dat met ingang van 2023 niet langer de accountant maar het dagelijks bestuur van uw gemeenschappelijke regeling, verantwoording aflegt en een conclusie trekt over het rechtmatig handelen binnen de RUD.
Onze rol beperkt zich tot het toetsen of in de rechtmatigheidsverantwoording, die in de jaarstukken wordt behandeld in de bestuursverklaring en de toelichting daarop in de paragraaf bedrijfsvoering, de bevindingen, die voorvloeien uit de interne controles en anderszins zijn geconstateerd, getrouw zijn weergeven.

Begin 2024 zijn decentrale overheden en accountants geconfronteerd met de mededeling van het ministerie van BZK dat het regelgevend kader voor de rechtmatigheidsverantwoording nog niet af is. De gemeentewet en de wet gemeenschappelijke regelingen zijn weliswaar gewijzigd maar dat geldt niet voor uw verslaggevingsregels, het BBV, en voor onze controlecriteria, zoals opgenomen in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). Inmiddels is bekend geworden dat de Algemene Rekenkamer heeft aangegeven fundamentele bezwaren te hebben tegen de voorgestelde regelgeving. Dat houdt snelle aanpassing van de regels tegen.

Dat betekent niet dat de rechtmatigheidsverantwoording niet kan worden opgesteld of dat de controle daarop nog niet is uitgevoerd, omdat op basis van de conceptregelgeving en daarop gebaseerde uitspraken toelichtingen, veel mogelijk is. Onze cijfermatige controles ondervinden hier geen hinder van en u bent zelf aan de slag gegaan met de rechtmatigheidsverantwoording. Inmiddels heeft BZK in IBI Nieuwbrief 121 decentrale overheden gevraagd om, conform de gewijzigde Gemeentewet, “gewoon” een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening. Daarmee is begin maart 2023 duidelijkheid gekomen waarmee organisaties en accountants verder kunnen. Naar verwachting komt het model van de controleverklaring binnenkort beschikbaar.

Als accountants betreuren we deze, voor ons niet beïnvloedbare, en voor ons beide lastige, omstandigheden. We houden u aangesloten op de actuele ontwikkelingen.

CONCEPT

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Inhoudsopgave

1. De hoofdlijnen van onze controle 5
2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie 7
3. Resultaat en weerstandsvermogen 8
4. Controlebevindingen 10
5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen 14
6. Automatiseringsomgeving 15
7. Onafhankelijkheid geborgd 15
8. Afsluiting 17

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

1. De hoofdlijnen van onze controle

Onderwerp	Bevindingen
Strekking van de controleverklaring	Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring over de getrouwheid van de cijfers in de jaarrekening. Onderdeel hiervan is ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. In bijlage I treft u de bestuursverklaring aan. Onderdeel van onze controle blijft de getrouwheid en de rechtmatige besteding van de specifieke uitkeringen.
Resultaat 2023 en vermogenspositie	Uw resultaat over 2023 bedraagt € 349.000 positief. Het algemeen bestuur besluit over het in de jaarrekening opgenomen resultaatbestemmingsvoorstel. Uw solvabiliteit bedraagt eind 2023 ruim 11,5%. Een bedrag van € 289.000 is beschikbaar als algemene reserve voor resultaatbestemming.
Verslaggeving en WNT	Uit onze controle blijkt dat de jaarrekening 2023 overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften is opgesteld. Wij hebben verder geconcludeerd dat de overige informatie die in de jaarverslaggeving is opgenomen niet inconsistent is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie. Tevens hebben wij vastgesteld dat is voldaan aan de WNT.
Controleverschillen	Er zijn geen ongecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd.
Kwaliteit van de interne beheersing	Wij hebben tijdens de controle geen significante gebreken in de administratieve organisatie of interne beheersing aangetroffen die van invloed zijn op ons oordeel. De relatief kleine beheersorganisatieomvang van de RUD en de complexiteit in uw omgeving vragen om transparante keuzes bij het inrichten van de interne beheersing. U hebt voldoende zicht op risico's in kwetsbare processen zoals de controles in de betaalorganisatie, de inkoopstroom en verwerking van schattingen en correcties via memoriaalboekingen. Uit onze controles blijken geen tekortkomingen.
Signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik	Tijdens de controle hebben wij met u gesproken over frauderisico's, fraudesignalen en uw interne beheersing. U heeft ons onder meer bevestigd dat er in de organisatie geen gevallen zijn gemeld van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik. Wij hebben tijdens de controle geen aanwijzingen verkregen dat bij u sprake is van fraude, misbruik of oneigenlijk gebruik. De rechtmatigheidsverantwoording leidt tot meer focus op misbruik en oneigenlijk gebruik in overheidsorganisaties.
Belangrijke schattingen in de jaarrekening	Iedere jaarrekening bevat schattingen bijvoorbeeld in de waardering van vaste activa, vorderingen, voorzieningen en het afgrenzen van verplichtingen. De schattingsmethoden zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar en de door u gekozen methoden zijn aanvaardbaar.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

Dataveiligheid en IT	Uw IT-omgeving vraagt steeds meer aandacht en krijgt die ook. De eisen die in de praktijk gesteld worden aan IT en dataveiligheid nemen nog steeds toe maar op alle fronten de norm halen is gelet op uw schaalgrootte uitdagend geworden. U realiseert zich dat 100% veiligheid niet bestaat, maar u doet datgene wat passend is in uw omstandigheden.
Bevindingen ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording	Met ingang van 2023 geven wij alleen een oordeel omtrent de getrouwheid en niet meer een separaat oordeel omtrent de financiële rechtmatigheid. Het dagelijks bestuur heeft hierover zelf gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening en valt onder ons rechtmatigheidsoordeel. Wij hebben geen andere bevindingen dan door u zelf in de jaarrekening opgenomen.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie

De bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken bestaat uit een aantal stappen. Het dagelijks bestuur behandelt in de vergadering de jaarstukken, met inbegrip van de jaarrekening en stelt deze vervolgens voorlopig vast. Ter afronding ondertekenen alle leden van het dagelijks bestuur de jaarrekening. De definitieve vaststelling volgt later dit jaar in het algemeen bestuur nadat de jaarrekening door de deelnemende overheden is beoordeeld. Formeel hebben zij echter niet de mogelijkheid om wijzigingen voor te stellen of aan te brengen.

Er zit enige tijd tussen de verzending van de conceptstukken aan het bestuur en de vergadering waarin de vaststelling in eerste aanleg plaatsvindt. Mochten in die periode omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dan moet een dergelijke aanpassing nog worden gemaakt. Dat kan ook een gebeurtenis zijn, die effect heeft op uw inschattingen met betrekking tot de continuïteit van de organisatie. In die situatie vervalt onze toestemming tot openbaarmaking. Dat geldt ook in geval de jaarrekening om andere redenen gewijzigd wordt alvorens tot vaststelling wordt overgegaan. Wij verzoeken u in deze gevallen met ons in contact te treden om gezamenlijk de noodzakelijke vervolgstappen te bespreken.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is uitsluitend bedoeld om in uw eigen archief opgenomen te worden. Dit exemplaar mag op geen enkele wijze worden verspreid. Publicatie van deze verklaring op de website is niet toegestaan. Deze werkwijze is van belang om misbruik van onze handtekening te voorkomen. Indien wij constateren dat toch gebruik gemaakt is van een controleverklaring met onze handtekening zullen wij u verzoeken deze van de website te verwijderen of uw indiening bij stakeholders ongedaan te maken. Vanzelfsprekend treden wij in die situaties met u in overleg over de manier waarop dit moet plaatsvinden.

Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Bij openbaarmaking van de controleverklaring dient u gebruik te maken van het exemplaar van de controleverklaring dat niet is voorzien van een persoonlijke handtekening.
Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening, wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening tijdens de bestuurlijke afhandeling ongewijzigd blijft en wordt vastgesteld.

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de jaarstukken. Hiervoor gebruikt u een exemplaar zonder ons waarmerk. De gewaarmerkte versie van de jaarrekening is uitsluitend voor uw eigen archief. Indien u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat (‘u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening’).
Wij herhalen dat publicatie van de door ons gewaarmerkte jaarrekening en de controleverklaring met originele handtekening op welke wijze dan ook niet is toegestaan.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

3. Resultaat en weerstandsvermogen

Het boekjaar 2023 is afgesloten met een positief resultaat van € 349.000, begroot was een resultaat van € 0. Het boekjaar 2022 heeft u afgesloten met een negatief resultaat van € 179.000. Het jaarresultaat is in afwachting van besluitvorming in het algemeen bestuur afzonderlijk in de balans opgenomen. De algemene reserve heeft ultimo 2023 een omvang van afgerond € 289.000. Dit betekent dat de omvang van het weerstandsvermogen 1,35% van de totale lasten bedraagt. Dat is, zeker afgezet tegen de onzekere toekomst, niet riant.

De opbouw van het resultaat over de afgelopen jaren kan als volgt worden weergegeven:

Opbouw resultaat	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Deelnemersbijdragen	19.143	19.424	16.341
Opbrengst projecten	1.178	1.066	998
Overige opbrengsten	1.415	726	440
Personeelslasten	-/- 15.947	-/- 15.957	-/- 14.161
Bedrijfsvoeringslasten	-/- 3.013	-/- 3.039	-/- 2.638
Lasten projecten	-/- 1.178	-/- 1.066	-/- 998
Overige lasten	-/- 1.249	-/- 1.154	-/- 161
Resultaat	**349**	**0**	**-/- 179**

De baten en lasten van projecten zijn in evenwicht. Mede dankzij de toerekening van kosten aan hoger uitvallende specifieke uitkeringen zijn de deelnemersbijdragen per saldo lager dan begroot. Niet begrote rentebaten en hogere overige opbrengsten verklaren dan mede het positieve saldo.

De ontwikkeling van uw vermogenspositie hebben we in onderstaande tabel weergegeven in zowel een solvabiliteitspercentage als in een absoluut bedrag. Hoewel het hebben van een stevige vermogenspositie niet uw primaire doelstelling is, heeft eigen vermogen ook een functie als financieringsmiddel voor activa en het genereren van liquiditeit voor transacties. Een minimumbuffer is dan ook wenselijk.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

Vermogenspositie	Realisatie 2023	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Eigen vermogen in euro	661	155	334
Solvabiliteit in %	12	3	6

In de jaarrekening concludeert u zelf dat uw vermogenspositie en uw begroting voor 2024 voor de komende tijd voldoende waarborgen bieden als het gaat om de continuïteit van uw organisatie. Eveneens heeft u aangegeven dat er geen sprake is van besluiten tot significante taakwijzigingen binnen uw gemeenschappelijke regeling.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

4. Controlebevindingen

4.1. Algemeen

In onze managementletter 2023 hebben we gemeld dat de interne beheersing binnen de RUD de laatste jaren stapsgewijs is verbeterd. Er is aandacht voor risico's en er zijn beheersmaatregelen getroffen. We hebben ook gemeld dat de beheersmaatregelen niet in elk proces zichtbaar en toetsbaar zijn, waardoor wij niet altijd kunnen steunen op deze beheersmaatregelen. Die conclusie is bij de jaarrekeningcontrole niet veranderd. Het blijft voor veel overheidsorganisaties lastig om alle functiescheidingen en interne controlehandelingen blijvend, gestructureerd uit te voeren en te documenteren. Desondanks nemen de eisen op dat vlak zowel maatschappelijk gezien als vanuit het accountantsvak steeds verder toe. De voorbereiding op de rechtmatigheidsverantwoording heeft u gebruikt om risico's, beheersmaatregelen, de uit te voeren controles en de restrisico's beter met elkaar te verbinden. De uitgevoerde controles leiden niet alleen tot een onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording maar ook tot meer inzicht in de kwaliteit van processen.

4.2 Rapporteren over fraude

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening maar ook met betrekking tot omkoping, corruptie, ondermijning en de naleving van andere wet- en regelgeving.
De aandacht voor het thema fraude en integriteit neemt de laatste jaren steeds verder toe. Het zorgt ervoor dat organisaties steeds vaker gevraagd wordt transparant te zijn in de visie, het beleid en het toezicht op het integer handelen in alle geledingen van de organisatie.

Dat gaat dus niet alleen over fraude maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik, het hanteren van gedragscodes en de naleving van andere regelgeving bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsomstandigheden en milieu. Dit ziet niet alleen toe op gedragingen op de werkvloer, maar ook op bestuur en toezicht.

Op grond van de verslaggevingsregels geldt voor veel organisaties, maar nog niet formeel voor u, de verplichting om in het jaarverslag te rapporteren over de fraudegevoeligheid van de organisatie. Wij hebben de afgelopen jaren aandacht gevraagd voor het opstellen van een (fraude) risicoanalyse en dit onderwerp heeft, mede door de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en de focus hierin op misbruik en oneigenlijk gebruik, bij u het afgelopen jaar ook meer aandacht gekregen.
De rapportageverplichting heeft in algemene zin bijgedragen aan bewustwording over frauderisico's, maar het beoordelen van de genomen maatregelen en uw oordeel over de aanvaardbaarheid van restrisico's kan nog verbeteren. Het is van belang dat deze onderwerpen de komende jaren aandacht blijven houden en dat de analyse periodiek geactualiseerd wordt.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

De accountant maakt zelf ook een inschatting van de frauderisico's binnen een organisatie, en vormt zich een beeld van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen en te bezien of deze maatregelen effectief zijn. Datzelfde geldt ook voor integriteitsrisico's en mogelijke niet-naleving van regelgeving.

In iedere organisatie bestaat een risico op het doorbreken van de interne beheersing door het management bij de totstandkoming van schattingen. We beoordelen in het kader van onze controle de interne processen op deze schattingen en doen detailcontroles op de uitgangspunten en aannames die aan significante schattingen ten grondslag liggen. Ook zijn we alert op ongebruikelijke transacties, (langdurige) samenwerkingsrelaties en de naleving van procedures die mede tot doel hebben transparantie en integer handelen te bevorderen. Elementen daaruit zijn controles op de prestatielevering bij inkooptransacties, het naleven van het inkoopbeleid en aanbestedingsregels. Daarnaast onderkennen we risico's in bepaalde delen van de opbrengstverantwoording.

Wanneer sprake is van een aanwijzing voor fraude, dan communiceren wij dit met de directie. In sommige gevallen, bij fraude in de top van de organisatie, of wanneer onvoldoende herstelwerkzaamheden worden ondernomen, melden wij dit aan de toezichthouder. In dat geval rapporteren wij daar veelal separaat over. Tijdens onze werkzaamheden besteden wij ook aandacht aan elementen van beïnvloeding en druk die kunnen leiden tot een aantasting van het bestuurlijk handelen binnen de organisatie.

Tijdens de controle hebben wij een professioneel-kritische houding betracht ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, maar daarbij merken wij op dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2023 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

4.3 Continuïteitsbeoordeling

In het kader van de jaarrekeningcontrole beoordelen wij ook het vermogen van de organisatie om de activiteiten in de komende twaalf maanden voort te zetten. Elementen die we in deze beoordeling betrekken zijn onder meer de vermogenspositie, de begroting voor het komende boekjaar, de afhankelijkheid van eigen inkomsten, de risico's die u zelf identificeert en uiteraard ook de risico's die wij als uw accountant signaleren.

Naast ontwikkelingen in de regelgeving voor accountants leiden de hogere inflatie, de energieprijsontwikkeling en de reactie van de deelnemende overheden hierop, tot een andere beoordeling van continuïteitsrisico's. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling. Ons werk begint immers met uw eigen inschattingen over de toekomst, ook al heeft u formeel een garantie vanuit de deelnemende overheden, omdat op grond van de afspraken in de GR, de deelnemers de eventuele tekorten dienen af te dekken.
U hebt aangegeven dat er bij de RUD geen voornemens zijn om majeure aanpassingen te doen in taken of financiering en dat er geen voornemens zijn van deelnemende overheden tot uittreding.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

4.4 Verantwoording Specifieke uitkeringen

Ter voorkoming van onnodige verantwoordingdruk verstrekt het Rijk een groot aantal specifieke geldstromen die via het systeem van Single Information Single Audit, moeten worden verantwoord.

De verantwoordingsgegevens voor deze regeling worden opgenomen in de zogeheten SiSa-bijlage bij de jaarrekening. In tegenstelling tot de andere onderdelen van de jaarrekening is de controleverklaring bij de jaarrekening 2023 niet alleen van toepassing op de getrouwheid, maar ook op de rechtmatigheid van de in deze bijlage opgenomen bestedingen. In de SiSa-bijlage zijn vrijwel alleen financiële gegevens opgenomen.

De controlevoorschriften voor de SiSa-bijlage zijn opgenomen in de Nota verwachtingen accountantscontrole.
Hierin staat onder meer de wijze waarop de controle moet worden ingestoken en zijn specifieke rapporteringsgrenzen voorgeschreven, te weten per specifieke uitkering:

- € 12.500 als de omvangsbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangsbasis groter is dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1,0 mln.
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1,0 mln.

Wij hebben geen fouten of onzekerheden geconstateerd met betrekking tot de SiSa-bijlage 2023 van de RUD die deze grenzen overschrijden. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de bevindingen, ook als er geen fouten en onzekerheden zijn aangetroffen. In de bijlage bij dit accountantsverslag nemen we de verplichte tabel op. Deze tabel dient aan het ministerie van BZK ter beschikking te worden gesteld.

4.4 Rechtmatigheidsverantwoording:

Zoals benoemd in de inleiding is er nog enige onduidelijkheid met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording, desalniettemin hebben wij de door u aangereikte documentatie, ter onderbouwing van uw eigen verantwoording omtrent de financiële rechtmatigheid, onderzocht. De onderwerpen die door u specifiek zijn beoordeeld hebben betrekking op de begrotingsrechtmatigheid en de aanbestedingswetgeving.

4.4-1 Begrotingsrechtmatigheid
Na het beoordelen van uw analyse met betrekking tot de begrotingsrechtmatigheid delen wij uw conclusies. U heeft een uitvoerige analyse gemaakt van de overschrijdingen op budgetniveau, binnen de programma's. De afwijkingen ten opzichte van de begroting die u daarbij constateert passen binnen het bestaande beleid en hebben niet geleid tot afwijking in het kader van begrotingsrechtmatigheid.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

4.4-2 Europees aanbesteden

Wij hebben uw analyse met betrekking tot Europees aanbesteden en de daaruit voortvloeiende conclusies beoordeeld. De analyse is uitgevoerd op de totalen per leverancier, met een verdiepingsslag naar de aard van de dienstverlening. Wij kunnen ons vinden in de door u gekozen aanpak en komen bij een nadere analyse niet tot een andere conclusie.

4.5 Het maken van schattingen

Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat u schattingen en oordelen toepast om te komen tot betrouwbare cijfers. Niet zelden worden schattingen niet als zodanig onderkend, omdat ze een vast onderdeel van uw administratieve proces zijn. Tijdens onze controle besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de belangrijke schattingen omdat deze, bedoeld of onbedoeld, het resultaat kunnen beïnvloeden.
Binnen uw organisatie hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van (de waarde van) de materiele vaste activa, de vorderingen en de kortlopende schulden en de noodzaak tot het treffen van voorzieningen. Tijdens onze werkzaamheden hebben wij geen tekortkomingen aangetroffen in de schattingsmethoden en vastgesteld dat de wijze waarop deze tot stand komen niet is gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Wij aanvaarden uw schattingen, maar wij melden volledigheidshalve dat inherent is aan schattingen dat de uiteindelijke uitkomst kan afwijken.
Daarnaast vinden wij het belangrijk dat u in de periode na afloop van het boekjaar de uitkomsten van de gemaakte schattingen evalueert. Op die manier maakt u beter inzichtelijk hoe schattingen in de praktijk zijn uitgepakt. Deze informatie kunt vervolgens gebruiken om de gehanteerde schattingsmethoden en uitgangspunten voor de komende jaren te verbeteren.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen

De jaarrekeningcontrole voeren wij uit met een bepaalde marge. Deze marge noemen we de materialiteit. De materialiteit is voorgeschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en bevestigd in uw controleprotocol. Daarbij kan rekening worden gehouden met specifieke factoren of risico's, de zogenaamde "kwalitatieve materialiteit. Tevens gelden scherpere grenzen voor de naleving van de WNT.
Het Bado stelt dat de maximaal te hanteren materialiteit 1% bedraagt van het totaal van de lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). De bij u gehanteerde materialiteit bedraagt afgerond € 217.000 op basis van het totaal aan lasten van € 21,7 miljoen Mochten we niet-gecorrigeerde controleverschillen onderkennen die dit bedrag overschrijden dan kunnen we geen goedkeurende verklaring afgeven. Voor geconstateerde onzekerheden geldt een marge van 3% en dus een bedrag van € 651.000

In het kader van de bestuurlijke afhandeling en het dechargeproces melden wij eventuele geconstateerde afwijkingen die niet meer gecorrigeerd zijn in de jaarrekening. Deze zijn vanaf een lager bedrag dan de materialiteit mogelijk voor u relevant. Wij melden alleen afwijkingen boven een bepaalde grens. Deze bedraagt bij u ongeveer € 10.800.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
Totaal verschillen getrouwheid	**NVT**	**NVT**	**NVT**
Totaal onzekerheden getrouwheid	**NVT**	**NVT**	**NVT**

Daarnaast informeren wij u over gecorrigeerde controleverschillen of andersoortige afwijkingen die het gevolg zijn van significante tekortkomingen in de interne beheersing, frauderisico's met zich meebrengen of naar onze mening onder uw aandacht zouden moeten worden gebracht. Er zijn in het controleproces geen afwijkingen geconstateerd die op grond van het bovenstaande gerapporteerd zouden moeten worden.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

6. Automatiseringsomgeving

In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts díe onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Hiervoor is een specifiek daarop gericht onderzoek noodzakelijk. Gelet op de beperkte mate van geautomatiseerde beheersmaatregelen in uw organisatie is een dergelijk onderzoek niet noodzakelijk voor de uitvoering van onze werkzaamheden. Uit onze controle zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

7. Onafhankelijkheid geborgd

De beroepsorganisatie van accountants NBA heeft de voorschriften in het kader van de onafhankelijkheid opgenomen in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). De naleving van de beroepsregels, waaronder de ViO is in de organisatie van Eshuis Registeraccountants ingebed.

Op basis van onze toetsing aan deze verordening concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de RUD voldoende is gewaarborgd. Wij hebben het afgelopen jaar geen andere opdrachten voor u uitgevoerd dan de controle van de jaarrekening en de direct daarmee samenhangende werkzaamheden.

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

8. Afsluiting

Wij danken de medewerkers van de RUD voor de samenwerking in de afgelopen periode. Wij vertrouwen er op u met dit rapport voldoende te hebben geïnformeerd. Natuurlijk zijn wij graag bereid tot het verstrekken van nadere toelichting en het beantwoorden van vragen.

Hoogachtend,
Eshuis Registeraccountants B.V.

Bijlagen:
1. Tabel met bevindingen inzake de specifieke uitkeringen
2. Getekende controleverklaring
3. Ongetekende controleverklaring in enkelvoud
4. Gewaarmerkte jaarrekening in enkelvoud

CONCEPT

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

BIJLAGE BIJ ACCOUNTANTSVERSLAG 2023 RUD

Hierna volgt de door het ministerie van BZK voorgeschreven rapporteringstabel inzake SiSa.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2023	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
IenW E93	Regeling specifieke uitkering Interbestuurlijk programma VTH	NVT	NVT	
EZK F21	Eenmalige specifieke uitkering ten behoeve van extra ondersteuning voor toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht	NVT	NVT	

Aspect controleverklaring	Oordeel
Getrouwheid van de jaarrekening als geheel	Goedkeurend
Rechtmatigheid inzake de besteding van de specifieke uitkeringen	Goedkeurend

CONCEPT